

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EL SANATLARI EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
DEKORATİF ÜRÜNLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

AVANOS ÇİNİCİLİĞİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Şükran DOĞRU GÜRPINAR

Ankara
Aralık, 2012

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EL SANATLARI EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
DEKORATİF ÜRÜNLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

AVANOS ÇİNİCİLİĞİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şükran DOĞRU GÜRPINAR

Danışman: Doç. Dr. Melda ÖZDEMİR

Ankara
Aralık, 2012

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI

Şükran DOĞRU GÜRPINAR'a ait Avanos Çiniciliğinin İncelenmesi başlıklı tezi .../12/2012 tarihinde jürimiz tarafından El Sanatları Eğitimi Bölümü Dekoratif Sanatlar Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan : .....

Üye : (Tez Danışmanım) Doç. Dr. Melda ÖZDEMİR .....

Üye : .....

Üye : .....

Üye : .....

ÖNSÖZ

Bu çalışma Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

Araştırmanın birinci bölümünü; problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın sınırlılıkları, araştırmanın sayıltıları, tanımlar ve terimler ikinci bölümünü; kavramsal çerçeve ile ilgili araştırmalar ve konu ile ilgili yazılmış araştırmalar üçüncü bölümünü; yöntem dördüncü bölümünü; bulgular ve yorumlar beşinci bölümünü; sonuç ve öneriler oluşturmaktadır.

Avanos çiniciliğinin incelenmesi sonucunda elde edilen çini çalışmaları, bu sanatla ilgilenen kişilere yazılı kaynak oluşturacaktır. Çalışmalarımın değer bulması beni mutlu kılacaktır.

Araştırmanın planlanıp yürütülmesi, raporlaştırılması aşamasında desteği ile daima yön veren, araştırma süresince kaynak, bilgi ve deneyimleriyle beni destekleyen danışmanım Sayın Doç. Dr. Melda ÖZDEMİR 'e benden yardımlarını esirgemeyen değerli ustalarım, araştırma boyunca her konuda destek veren sevgili aileme, ve değerli hocalarıma her konuda yanımda olup desteğini hiçbir zaman esirgemeyen çok değerli eşim Mehmet GÜRPINAR' a ve kuzenim Hatice TEMUR' a saygı ve şükranlarımı sunarım.

Şükran DOĞRU GÜRPINAR

ÖZET

AVANOS ÇİNİCİLİĞİNİN İNCELENMESİ

DOĞRU GÜRPINAR, Şükran

Yüksek Lisans, Dekoratif Ürünler Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Melda ÖZDEMİR

Aralık – 2012

Araştırmanın amacı, Avanos yöresinde bulunan çini ürünlerini yerinde incelenerek, kullanım alanları, çini yapımında kullanılan araç-gereçleri, kullanılan renkleri, teknik özellikleri, desen özellikleri, kompozisyon özellikleri, üretimi ve değerlendirilmesi, pazarlanmasında yaşanan sıkıntıları, yöredeki çinicilik sanatının gelişimini ve Türkiye'nin diğer yörelerinde yapılan çinicilik sanatı ile Avanos yöresinde yapılan çinicilik sanatı aralarındaki farklara dair bilgilerin ortaya konulması ve belgelenmesidir.

Bu çalışmada survey (tarama) yöntemi kullanılmıştır. Konu ile ilgili yazılı kaynaklar incelenerek yararlanılmıştır.

Araştırma evreni Nevşehir ili Avanos ilçesinde bulunan çini üretim atölyelerinden oluşmaktadır.

Avanos 'ta çini yapan ustalardan tesadüfî yöntemle seçilen 30 usta ve 100 adet çini çalışmaları örneklem olarak alınmıştır.

Araştırmada verilerin toplanması amacıyla uzman görüşleri alınarak 25 soruluk bir anket formu düzenlenmiş ve 25 kişiye uygulanmıştır. Anket formu ile çini sanatıyla ilgilenen kişilerin; kişisel bilgilerini, mesleki özelliklerini, çini yapımında kullanılan araç-gereçleri, çini üretiminde kullanılan teknikleri, çini yapımında kullanılan desen ve renk özellikleri, çini üretimi ve değerlendirilmesi, çini ürünlerinin pazarlama alanı ve çinicilik sanatının yöredeki gelişimi ile ilgili sorulara cevap aranmıştır. Anketlerin sonuçları frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları ile tablollaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Tesadüfî yöntemle belirlenmiş 100 adet çini çalışması için bilgi formu düzenlenmiştir. Düzenlenen bu bilgi formlarında her bir çini ürününe ait örnek no, şekil no, inceleme yeri, inceleme tarihi, ürün kullanım alanı, ürün boyutları, kullanılan malzemeler, kullanılan teknikler, kullanılan renkler, desen özellikleri, kompozisyon ve kaynak kişi künyesi özelliklerine yer verilmiştir. Bilgi formlarıyla Avanos'ta çini yapımında kullanılan araç ve gereçler, çini yapımında uygulanan teknik, uygulanan desen, uygulanan renk ve uygulanan kompozisyon özellikleri tablollaştırılarak yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun ortaöğretim mezunu olduğu görülmüştür. Katılımcıların çoğu çini sanatını aile bireylerinden öğrenmiştir. Araştırmaya katılanların çoğu kendi atölyelerinde usta olarak bu sanatı icra etmektedir. Araştırmaya katılan kişilerin en çok sır altı renkli çini tekniğini uyguladıkları görülmektedir, bilgi formlarından elde edilen bilgiler bu sonucu desteklemektedir. Katılımcıların çoğunluğunun çinide yöreye ait motifler kullandığı görülmektedir, bilgi formlarından elde edilen bilgiler bu sonucu desteklemektedir. Katılımcıların çoğunluğunun çini ürünlerinde türkuaz, kırmızı, mavi ve tonlarını kullandığı görülmektedir, bilgi formlarından elde edilen bilgiler bu sonucu desteklemektedir. Katılımcıların çoğunluğunun çini ürünlerinde tabak formunu yaptığı görülmektedir, bilgi formlarından elde edilen bilgiler bu sonucu desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: El Sanatları, dekoratif sanatlar, dekoratif ürünler, çini, sır altı çini, Avanos çini

ABSTRACT

ANALYSIS OF AVANOS CERAMICS

DOĞRU GÜRPINAR, Şükran

Postgraduate, Department of Decorative Products Teaching

Thesis Advisor: Asst. Prof. Melda ÖZDEMİR

December – 2012

The objective of the study is the in-situ investigation of ceramics products in the Avanos region and to assert and document information on its fields of use, tools-devices used in ceramics production, the colors that are used, their technical properties, pattern characteristics, composition properties, production and utilization, problems experienced in its marketing, the development of the art of ceramics in the region, and the differences between the art of ceramics performed in other parts of Turkey and the art of ceramics performed in the Avanos region.

The survey method was utilized in this study. It was utilized through the examination of sources on the topic.

The universe of the study consists of ceramics production workshops in the district of Avanos in the province of Nevşehir.

A total of 30 masters, randomly selected among masters producing ceramics in Avanos, and 100 works of ceramics have been included as the sample.

In the study, a 25 question questionnaire was developed by obtaining the opinions of specialists in order to collect data and it was applied to 25 persons. By means of the questionnaire, answers were sought for questions regarding the personal details and professional characteristics of persons engaged in the art of ceramics, the

tools-devices used in the production of ceramics, techniques utilized in ceramic production, pattern and color characteristics used in ceramics production, the production and utilization of ceramics, field of marketing of ceramics products, and the development of the art of ceramics in the region. The results of the questionnaires were tabulated with frequency (f) and percentile (%) distributions.

An information form was developed for the 100 randomly determined works of ceramics. The information forms contain the sample number, shape number, examination location, examination date, field of use of the product, product dimensions, used materials, utilized techniques, characteristics of used colors and patterns, composition properties and identification details of source person for each ceramics product. With the information forms, the tools and devices used in ceramic production in Avanos, the techniques practiced in ceramics production, the applied pattern, the applied color, and applied composition characteristics have been tabulated and interpreted.

It was observed that a large majority of those participating in the study were middle school graduates. A majority of the participants learnt the art of ceramics from family members. A majority of those participating in the study are engaged in this art as masters in their own workshops. It was observed that those participating in the study applied the underglaze colored ceramic technique the most and the data obtained from the information forms support this conclusion. It was observed that a majority of participants in the study used motifs unique to the region in ceramics and the data obtained from the information forms support this conclusion. It was observed that a majority of the participants used turquoise, red, blue and tones of these colors in their products and the data obtained from the information forms support this conclusion. It was observed that the participants produced ceramics in the form of plates the most and the data obtained from the information forms support this conclusion.

Keywords: Handcrafts, decorative arts, decorative products, ceramics, ceramics with patterns, Avanos ceramics

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
BÖLÜM I	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Araştırmanın Varsayımları	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Tanımlar / Terimler	6
BÖLÜM II	8
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Kavramsal Çerçeve	8
2.1.1. Avanos Yöresi Hakkında Genel Bilgi	8
2.1.1.1. Avanos'un Coğrafi Durumu	8
2.1.1.2. Avanos'un Tarihi Gelişimi	9
2.1.1.3. Avanos Yöresinde Yaygın Olan El Sanatları	11
2.1.2.Çini Hakkında Genel Bilgi	13
2.1.2.1. Çininin Tanımı.....	13
2.1.2.2.Çininin Tarihçesi	13

2.1.2.3. Çini Yapımında Kullanılan Hammaddeler	15
2.1.2.4. Çinicilikte Uygulanan Yapım ve Süsleme Teknikleri.....	16
2.1.2.5. Çini Sanatında Kullanılan Motifler.....	22
2.1.2.6. Çini Sanatının Kullanım Alanları	29
2.2. İlgili Araştırmalar	30
BÖLÜM III	33
3.YÖNTEM	33
3.1. Araştırmanın Modeli	33
3.2. Evreni ve Örneklemi	33
3.3. Verilerinin Toplanma Teknikleri	33
3.4. Verilerin Analizi	34
BÖLÜM IV	35
4.BULGULAR VE YORUM	35
4.1. Çinicilerin Demografik Özellikleri	35
4.2. Çinicilik Mesleğine İlişkin Bilgiler	36
4.3.Üretim Etkinlikleri	42
4.3.1. Hammadde Temini	42
4.3.2. Araç Ve Gereçler	42
4.3.2.1.Araçlar	42
4.3.2.2.Gereçler	47
4.3.3.Kullanılan Teknikler.....	49
4.3.3.1. Üretim Teknikleri.....	49
4.3.3.2.Süsleme Teknikleri	50
4.3.4.Kullanılan Motifler	50
4.3.4.1. Geleneksel Motifler.....	51
4.3.4.2. Serbest Motifler	56

4.3.5.Kullanılan Renkler	58
4.3.6.Üretilen Çini Ürün Çeşitleri.....	58
4.3.7.Çini Ürün Analizi(Biblo Yumurta Yapımı).....	63
BÖLÜM V	67
5. SONUÇ ve ÖNERİLER	67
5.1. Sonuç	71
5.2. Öneriler	69
KAYNAKÇA	71
EKLER	76
EK A. ANKET SORULARI	77
EK B. BİLGİ FORMLARI	81

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 4.1. Çinicilerin yaş durumlarına ilişkin sayısal dağılım.	35
Tablo 4.2. Çinicilerin cinsiyet durumlarına ilişkin sayısal dağılım.	36
Tablo 4.3. Çinicilerin eğitim durumlarına ilişkin sayısal dağılım.	36
Tablo 4.4. Çinicilerin mesleki geçmişlerini gösteren sayısal dağılım	37
Tablo 4.5. Çinicilerin iş yerindeki görevlerini gösteren sayısal dağılım	37
Tablo 4.6. Çinicilerin mesleği öğrenme kaynaklarını gösteren sayısal dağılım	38
Tablo 4.7. Çinicilik mesleğini sürdürdükleri ortamı gösteren sayısal dağılım	38
Tablo 4.8. Çinicilikten elde edilen aylık geliri gösteren sayısal dağılım.	39
Tablo 4.9. Çini ürünlerin satışında en çok hangi özellik üzerinde durulduğunu gösteren sayısal dağılım.	39
Tablo 4.10. Çini ürünlerin pazarlanma durumunu gösteren sayısal dağılım.	40
Tablo 4.11. Çini ürünlerin pazarlanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin durumu gösteren sayısal dağılım.	40
Tablo 4.12. Avanos çiniciliğinin gelişmesine etki eden faktörleri gösteren sayısal dağılım.	41
Tablo 4.13. Avanos çiniciliğini diğer yörelerde yapılan çinicilikten ayıran faktörleri gösteren sayısal dağılım.	41
Tablo 4.14. Ürün tasarımında en çok kullanılan desen tekniklerini gösteren sayısal dağılım.	50
Tablo 4.15. Ürün yapımında kullanılan desenleri nereden seçtiklerini gösteren sayısal dağılım.	57
Tablo 4.16. Ürün tasarımında en çok kullanılan motifleri gösteren sayısal dağılım.	57
Tablo 4.17. Ürün yapımında en çok kullanılan renkleri gösteren sayısal dağılım.	58
Tablo 4.18. İş yerindeki ürün çeşitlerini gösteren sayısal dağılım.	62

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No
Şekil No 1: Hatayi'nin Ana Hatlarının Çizimi	22
Şekil No 2: Penç Motifi Ve Çizim Aşamaları	23
Şekil No 3: Gonca Motifi Ve Çizim Aşamaları	23
Şekil No 4: Yaprak Motifleri	24
Şekil No 5: Rumi Motifi	24
Şekil No 6: Bulut Motifleri	24
Şekil No 7: Lale Motifi Ve Çizim Aşamaları	25
Şekil No 8: Karanfil Motifi	25
Şekil No 9: Gül Motifi Ve Çizim Aşamaları.....	26
Şekil No 10: Sümbül Motifi	26
Şekil No 11: Bahar Ağacı Ve Çizim Aşamaları	27
Şekil No 12: Çintemani Motifinin Bordür Şeklinde Kullanılmamış	27
Şekil No 13: Geometrik Motif	28
Şekil No 14: Geçmeler	28
Şekil No 15: Yazı Süsleme	28
Şekil No 16: Fırının Genel Görünümü	42
Şekil No 17: Fırın Taşları.....	43
Şekil No 18: Fırın Ayakları.....	43
Şekil No 19: Çark.....	44
Şekil No 20: Turnet	44
Şekil No 21: Bisküvi Kalıpları (Alçı Kalıp).....	45
Şekil No 22: Kurutma Terekleri.....	45
Şekil No 23: Pergel	46
Şekil No 24: Çini Fırçası	46
Şekil No 25: Jilet	46
Şekil No 26: Sulu Boya Fırçaları Ve Kalemler	47
Şekil No 27: Rapido Kalem Ve Boyalar	48
Şekil No 28: Sır	48

Şekil No 29: Çini Çamuru	48
Şekil No 30: Boyalar	49
Şekil No 31: İpek Deseni.....	51
Şekil No 32: İpek Deseni, Hayat Ağacı Ve Lale Kompozisyonu	51
Şekil No 33: İpek Karanfil Deseni	52
Şekil No 34: İpek Karanfil Deseni	52
Şekil No 35: İpek Aile Deseni	53
Şekil No 36: Aile Deseni Ve Lale Deseni Kompozisyonu	53
Şekil No 37: Dantel Deseni	54
Şekil No 38: Dantel Deseni	54
Şekil No 39: Hitit Deseni	55
Şekil No 40: Hitit Deseni	55
Şekil No 41: Doğa Deseni (Peri Bacası)	56
Şekil No 42: İnsan Figürleri Deseni (Mutluluğun Resmi)	56
Şekil No 43: Damla Modeli Tabak	59
Şekil No 44: Kâse	59
Şekil No 45: Vazo	59
Şekil No 46: Tablo	59
Şekil No 47: Kırmızı Toprak Üzerine Hitit Deseni.....	60
Şekil No 48: Kolye Uçları	60
Şekil No 49: Yüzük	60
Şekil No 50: Küpe	61
Şekil No 51: Künye	61
Şekil No 52: Pilavlık	61
Şekil No 53: Kase	61
Şekil No 54: Kahve Ve Çay Bardağı	61
Şekil No 55: Kadeh	61
Şekil No 56: Çamurun Tornete Verilmesi	63
Şekil No 57: Çamura Genel Şeklinin Verilmesi.	63
Şekil No 58: Biblo Yumurta Genel Şekli Verilmesi	63
Şekil No 59: Yumurtanın Tornetten Kesilerek Alınması	64
Şekil No 60: Astarlama İşlemi	64
Şekil No 61: Tahrir İşlemi Yapılması	64
Şekil No 62: Desenin Boyanması.....	65

Şekil No 63: Sırlama İşlemi	65
Şekil No 64: Fırına Dizme İşlemi	65
Şekil No 65: Fırını Boşaltma İşlemi.....	66
Şekil No 66: Biblo Yumurta.....	66
Şekil No 67: Bilgi Formu	81
Şekil No 68: Bilgi Formu	83
Şekil No 69: Bilgi Formu	85
Şekil No 70: Bilgi Formu	87
Şekil No 71: Bilgi Formu	89
Şekil No 72: Bilgi Formu	91
Şekil No 73: Bilgi Formu	93
Şekil No 74: Bilgi Formu	95
Şekil No 75: Bilgi Formu	97
Şekil No 76: Bilgi Formu	99
Şekil No 77: Bilgi Formu	101
Şekil No 78: Bilgi Formu	103
Şekil No 79: Bilgi Formu	105
Şekil No 80: Bilgi Formu	107
Şekil No 81: Bilgi Formu	109
Şekil No 82: Bilgi Formu	111
Şekil No 83: Bilgi Formu	113
Şekil No 84: Bilgi Formu	115
Şekil No 85: Bilgi Formu	117
Şekil No 86: Bilgi Formu	119
Şekil No 87: Bilgi Formu	121
Şekil No 88: Bilgi Formu	123
Şekil No 89: Bilgi Formu	125
Şekil No 90: Bilgi Formu	127

Şekil No 91: Bilgi Formu	129
Şekil No 92: Bilgi Formu	131
Şekil No 93: Bilgi Formu	133
Şekil No 94: Bilgi Formu	135
Şekil No 95: Bilgi Formu	137
Şekil No 96: Bilgi Formu	139
Şekil No 97: Bilgi Formu	141
Şekil No 98: Bilgi Formu	143
Şekil No 99: Bilgi Formu	145
Şekil No 100: Bilgi Formu	147
Şekil No 101: Bilgi Formu	149
Şekil No 102: Bilgi Formu	151
Şekil No 103: Bilgi Formu	153
Şekil No 104: Bilgi Formu	155
Şekil No 105: Bilgi Formu	157
Şekil No 106: Bilgi Formu	159
Şekil No 107: Bilgi Formu	161
Şekil No 108: Bilgi Formu	163
Şekil No 109: Bilgi Formu	165
Şekil No 110: Bilgi Formu	167
Şekil No 111: Bilgi Formu	169
Şekil No 112: Bilgi Formu	171
Şekil No 113: Bilgi Formu	173
Şekil No 114 : Bilgi Formu	175
Şekil No 115: Bilgi Formu	177
Şekil No 116: Bilgi Formu	179
Şekil No 117: Bilgi Formu	181

Şekil No 118: Bilgi Formu	183
Şekil No 119: Bilgi Formu	185
Şekil No 120: Bilgi Formu	187
Şekil No 121: Bilgi Formu	189
Şekil No 122: Bilgi Formu	191
Şekil No 123: Bilgi Formu	193
Şekil No 124: Bilgi Formu	195
Şekil No 125: Bilgi Formu	197
Şekil No 126: Bilgi Formu	199
Şekil No 127: Bilgi Formu	201
Şekil No 128: Bilgi Formu	203
Şekil No 129: Bilgi Formu	205
Şekil No 130: Bilgi Formu	207
Şekil No 131: Bilgi Formu	209
Şekil No 132: Bilgi Formu	211
Şekil No 133: Bilgi Formu	213
Şekil No 134: Bilgi Formu	215
Şekil No 135: Bilgi Formu	217
Şekil No 136: Bilgi Formu	219
Şekil No 137: Bilgi Formu	221
Şekil No 138: Bilgi Formu	223
Şekil No139 : Bilgi Formu	225
Şekil No 140: Bilgi Formu	227
Şekil No 141: Bilgi Formu	229
Şekil No 142: Bilgi Formu	231
Şekil No 143: Bilgi Formu	233
Şekil No 144: Bilgi Formu	235

Şekil No 145: Bilgi Formu	237
Şekil No 146: Bilgi Formu	239
Şekil No 147: Bilgi Formu	241
Şekil No 148: Bilgi Formu	243
Şekil No 149: Bilgi Formu	245
Şekil No 150: Bilgi Formu	247
Şekil No 151: Bilgi Formu	249
Şekil No 152: Bilgi Formu	251
Şekil No 153: Bilgi Formu	253
Şekil No 154 : Bilgi Formu	255
Şekil No 155: Bilgi Formu	257
Şekil No 156: Bilgi Formu	259
Şekil No 157: Bilgi Formu	261
Şekil No 158: Bilgi Formu	263
Şekil No 159: Bilgi Formu	265
Şekil No 160: Bilgi Formu	267
Şekil No 161: Bilgi Formu	269
Şekil No 162: Bilgi Formu	271
Şekil No 163: Bilgi Formu	273
Şekil No 164: Bilgi Formu	275
Şekil No 165: Bilgi Formu	277
Şekil No 166: Bilgi Formu	279

BÖLÜM-I

1.GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya konu olan problem durumu açıklanmış, araştırmanın amacı, önemi verilmiş, varsayımlar, sınırlılıklar belirtilmiş, araştırmayla ilişkili temel kavramların anlamları açıklanmıştır.

1.1. Problem

Geleneksel Türk el sanatları denildiğinde, Türklerin tarihi süreç içerisinde yaşadıkları coğrafyaların izlerini taşıyan ve kültürünü oluşturan özellikleri ile birlikte hayat boyunca edindikleri birikimlere estetik değerler katarak meydana getirdikleri sanatlar akla gelmektedir (Yetkin, 1981: 1).

Türklerin Orta Asya'da temellerini attıkları daha sonra Anadolu Selçukluları, Beylikler ve Osmanlı Dönemleri'nde geliştirip, zenginleştirerek günümüze ulaştırdıkları sanatlar geleneksel Türk sanatları olarak adlandırılır. Geleneksel sanatlarımız, kitap sanatları, dokuma sanatları, maden sanatları, ahşap sanatları ve toprak sanatları başlıkları altında toplanabilir (Yetkin, 1981: 2).

Geleneksel sanatlarımızdan toprak sanatları çanak çömlek işleri, çini eşyalar ve seramik eşyalar olarak 3'e ayrılır. Türk çini sanatı özellikle iç ve dış mimariyi süslemede sıkça kullanılmaktadır (Yetkin, 1981: 4).

Çinicilik sözcüğü, hem sırlı duvar kaplamaları hem de kap-kacak türünden ev eşyalarına verilen addır. Fars dilinde Çin'e ait demek olan çini sözcüğü; Osmanlı sarayının 15.yüzyıl Çin porselenlerine olan hayranlığından kaynaklanan bir anlatım olarak dilimize yerleşmiştir. Zaman içerisinde; kâse, tabak, vazo gibi eşyalara ve duvar

kaplamalarına (levhalara) çini adı verilmeye başlanmıştır. Osmanlı döneminde kapacak formlarına “evâni”, duvar kaplamalarına ise “kâşi” denmiştir (Aytepe, 2011: 3).

Türk toplumlarının, yüzyıllar öncesine dayanan tarihi geçmişlerini bize belgeleyen, maddi kültür verileri olmuştur. Bu verilerin en erken tarihli olanları maden, taş ve keramik eserlerdir. Türk sanatının en önemli unsurlarından biri olan çini sanatının, Türklerin yayıldığı bütün bölgelerde Çini sanatının izlerini dönem dönem takip edebilmemiz onların bu sanata olan bağlılıklarını göstermektedir.

Türk boyları içinde, sanat konusunda en çok faaliyet gösteren, Uygur Türkleri olmuştur. Bununla beraber mimarinin birçok alanında kullanılan çini sanatı çeşitli teknik ve motiflerle zenginleşen asıl benliğini, Anadolu Türk mimarisinde bulmuştur. Türklerin Orta Asya’dan Anadolu’ya gelinceye kadar geçirdikleri tarihi evreleri başlangıcından günümüze karar gelen süreç içindeki izlerini takip edebilmemiz ancak yapılan kazı ve araştırmaların artması yolu ile aydınlığa çıkmaktadır (Soyhan, 1988: 10-12).

Araştırmaya konu olan Avanos çiniciliği ise 1990 yılları itibari ile Avanos da ki ustalar tarafından yapılmaya başlanmıştır. Avanos bölgesinde ki çinicilik sanatı çanak çömlekçiliğin devamı olarak çeşitlilik sunmaktadır.

Avanos’ta çanak ve çömlek yapımının tarihi ise çok eskilere dayanır. M.Ö.7000 yılına kadar uzandığı anlaşılan Neolitik çağ ile Anadolu’da çanak çömlek yapımı başlamıştır. Bu devirde çamura saman kırıntıları karıştırılarak çanak ve çömlekler tezgah kullanılmadan elde yapılmış ve fırında pişirilmiştir (Aytepe, 2011: 2).

Avanos’ta çanak çömlek yapımının yaygınlaşması 1202 yılında Avanos’un kuruluşu ile başlamıştır. Bilim adamlarının yerinde yaptığı araştırmalarda alınan sonuçlar bunu desteklemektedir. Buna ilave olarak Avanos’un kuruluşundan önce bölgedeki çanak çömlekler ile Avanos’un Kızılırmak nehri kavisi içerisinde yapılan kazılarda M.Ö. ki yıllara ait çok zengin çanak çömlek örneklerinin elde edilmiş olduğu bildirilmektedir (Gürtanın ve Munsuz, 1970: 256).

Yörede çömlekçiliğin önemi büyüktür fakat değişen sosyal ve ekonomik değerlerle birlikte Avanos’ta çömlekçilik geleneksel çizgiden uzaklaşarak taklitçi bir yapıya bürünmüştür. Sipariş ürün isteği olduğunda günümüzde de geleneksel formlar

birkaç yaşlı usta tarafından üretilmektedir. Genç ustalar ise daha çok para kazandıran satışı kolay turizme yönelik hediyelik süs eşya üretimine yönelmiştir (Hayırsever, 2002: 45).

Farklı üretim yöntemleri kullanan Avanos atölyelerinin ürettiği ürünler kendi içinde çeşitlilik oluşturmaktadır. Avanos'un kırmızı kilini kullanan atölyelerin yanı sıra, Kütahya'dan getirilen beyaz çini çamuru ile çini üreten atölyelerde bulunmaktadır.

Kapadokya'ya gelen turist sayısı arttıkça büyük çaplı çömlek ve çini atölyelerinin sayısı artmış, alıcı kitlenin çinilere gösterdiği ilgi nedeniyle çeşit sunma zorunluluğu doğmuştur. Bundan dolayı 1990 yılları itibariyle Kütahya'da yapılan çinilere yönelme ihtiyacı hissedilmiş, ürünler getirilip satılmaya başlanmıştır. Daha sonra büyük atölyelerde, çini yapım aşamasını uygulamalı gösterme ihtiyacı duyulmuş, Kütahya'dan Çini ustaları aileleriyle beraber Avanos'a çağrılarak büyük atölyelerde çalışmaya başlatılmıştır. Gösteri ile üretim yapmak o dönemlerde Avanos atölyelerinde yeni bir sistem olduğu için yörenin yerli çömlekçileri yeni teknikler öğrenmek amacıyla bu atölyelere gidip kendilerini geliştirmek için öğrenmek istemişlerdir. Diplomalı çömlekçilerin azınlıkta, usta çırak sistemiyle üretim yapanların çoğunlukta olduğu Avanos'ta, çömlekçiler öğrenmeye ve yeniliğe çok açıktırlar. Çiniciliğin önem kazandığı bu dönemde Avanoslu gençler, başka şehirlere giderek akademik eğitim almaya başlamıştır. Yine bu dönemde çini ürünlerinin hammadde azlığı ve elektrikli fırınların azlığı sorun olmuştur. Şöyle ki; ham madde olan çamur Kütahya'dan satın alınıyordu bu yüzden masraf ve zaman kaybına sebep oluyordu. Fakat bölgenin doğal yapısından dolayı Karadağ kesiminde çini yapımında kullanılan beyaz toprağa ulaşıldı ve hammadde ihtiyacı bu bölgeden temin edilmeye başlandı. Çini ürünlerinin pişirildiği elektrikli fırınlar Kütahya'da bulunuyordu ve ürünler araçlarla götürülerek burada pişiriliyor ve geri getiriliyordu. Yol boyunca çoğu ürün kırılıyor ve kullanılmaz hale geliyordu. Çini ustaları bu vesileyle atölyelerine elektrikli fırınlar alarak çini üretimini Avanos'ta yaygınlaştırmış oldular. Çini ustaları çini desenlerinde yöresel desenler deneyerek kendi koleksiyonlarını oluşturdular. Şu anda Avanos ilçesinde 30 civarında atölyede çini üretimi yapılmakta ve yaklaşık 100 esnaf tarafından çini ürünleri pazarlanmaktadır (Çobanlı, Canbolat, 2009: 1).

Avanos'ta bulunan büyük çaplı atölyeler Avanos'ta ki çini sanatçılarının eserlerini koleksiyon yapmaya başlamışlardır.

Avanos bölgesi ile bütünleşen çanak çömlek sanatı konusunda çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Ancak bölgede çömlekçiğin yanında çini üretimi yapılmaktadır. Sektörel anlamda bölgede çini üretimi hakkında genel bilgi tasarım özellikleri ve nitelikleri, üretim teknikleri, pazarlama teknikleri konusunda sektörü bir bütün olarak ele alan ve güncel olan mevcut herhangi bir araştırma bulunmaması problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bölge de yapılan üretiminin yanı sıra bölgedeki kaynakların kullanılarak güncel ve farklı tasarım üretim tekniklerinin geliştirilmesi; bölgedeki sektörün süreci ile günümüzdeki durumunun araştırılarak ortaya konulması ve Avanos'ta ki çiniciliğin tanınması gerekmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, Nevşehir İline bağlı Avanos ilçesinde yapılan çini üretimini incelemek, tanıtmak ve çini yapımında karşılaşılan sorunları belgelemektir. Araştırmada bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Çini sanatı ile ilgilenen kişilerin demografik özellikleri nelerdir?
2. Çini sanatı ile ilgilenen kişilerin mesleki özellikleri nelerdir?
  - 2.1. Çinicilerin bu sanatı öğrenme kaynakları nelerdir?
  - 2.2. Çinicilerin üretim ve pazarlama etkinlikleri nelerdir?
  - 2.3. Çini üretiminden sağladıkları gelir yeterlidir?
  - 2.4. Çini üretimi yaparken dikkat ettikleri unsurlar nelerdir?
  - 2.5. Çini üretiminin geliştirilmesi için önerileri nelerdir?
3. Çini eşya üretimi nasıl yapılmaktadır?
  - 3.1. Çini ürün üretiminde hammadde temini nasıldır?
  - 3.2. Çini ürün üretiminde kullanılan araç-gereçler nelerdir?
  - 3.3. Çini ürün üretiminde kullanılan yapım ve süsleme teknikleri nelerdir?
  - 3.4. Çini ürün üretiminde kullanılan desenler nelerdir?
  - 3.5. Çini ürün çeşitleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Avanos'ta yapılan çini sanatında kullanılan teknikler, desenler, geçmişten günümüze kadar geçirdiği aşamaların belirlenmesi açısından önemlidir. Bunun yanında Avanos yöresine ait çini ürünlerinin, desenlerinin ve yöreye has oluşan çini koleksiyonlarının tanınması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca çini sanatına gönül verenlere ışık tutması ve bunun yanında gelecekte yapılacak olan araştırmalar için kaynak olması açısından önemlidir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırma aşağıda belirtilen varsayımlara dayalı olarak yürütülmüştür.

1. Araştırma için belirlenen yöntem ve teknikler ile hazırlanan anket araştırmanın amacında belirlenen özellikleri ölçecek yeterliliktedir.
2. Araştırmanın yöntem ve tekniklerini belirlemede başvuru uzman görüşleri yeterlidir.
3. Araştırma için seçilen örneklem evreni temsil eder niteliktedir.
4. Araştırma kapsamında görüşlerine başvuru bireylerden sağlanan bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma Avanos'ta ki Çini atölyelerinde çalışan kişilerle sınırlıdır.
2. Araştırma Avanos'ta ulaşılabilen atölyelerdeki kişilere yapılan anketlerle sınırlıdır.
3. Araştırma Avanos'taki ulaşılabilen atölyelerdeki ürün örnekleri ile sınırlıdır.
4. Bu araştırma kütüphane verileri ile sınırlıdır.
5. Araştırmada 100 adet ürün gözlem formu yapılması ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar / Terimler

Astar: Nispeten gri, pembe-sarı veya taş cisimlerle hazırlanan parçaların daha az emici, renklerin daha temiz ve canlı görülmesini, fırça ile daha büyük bir incelik ve zarafetle çalışma olanağı sağlayan çok ince ve temiz çakmak taşı karıştırılmış kaynamış Mihaliççık kili sıvı hamur (TDK, 1969: 81).

Astar çekmek: Astarın, çiğ mallar üzerine, daldırma veya dökme usulü ile tatbik edilmesi (Sözoğlu, 1995: 25).

Bezeme: Süsleme, tezyin (TDK, 1969: 151).

Bisküvi: Kurutulduktan sonra astarlanıp ilk pişirimi yapılmış parça (Sözoğlu, 1995: 21).

Bitkisel motifler: Çiçek, yaprak, ağaç çeşitlerinden oluşturulan motifler (Koç, 1993: 11).

Çark: Çinide yüzlerce yıllık geçmişi olan, hamura yuvarlak şekiller verebilmek için, alt ve üst kısımlarda tabla ve kafa denilen ahşaptan iki ayrı tekerlek bulunan, bilye üzerinde dönen, ayakla döndürülerek devirleri kontrol edebilen üretim aleti (Sözoğlu, 1995: 31).

Çarkçı: Çarkta çalışarak hamura istediği şekli verebilen kalifiye işçi (Koç, 1993: 15).

Çintemani: Bir süsleme motifi. Üç benek ve iki yatay buluttan oluşan bir motif (TDK, 1969: 232).

Dekor: Bir yere süsleme amacıyla verilen düzen (TDK, 1969: 445).

Eyvan: Üç tarafı kapalı bir tarafı açık ve üstü tonozlarla örtülü oda (Koç, 1993: 20).

Girift: Birbirinin içine girip karışmış, girişik, çapraşık desen (TDK, 1969: 561).

İşlik: Avanos'taki atölyelere verilen yerel ad (Koç, 1993: 9).

Kaolin: (arı kil) Çin hamuru yapmakta kullanılan bir çeşit ak ve gevrek kil, kaolin (TDK, 1969: 821).

Kemer: İki sütun veya ayağı birbirine üstten yarım çember, basık eğri, yonca yaprağı vb. biçimlerde bağlayan ve üzerine gelen duvar ağırlıklarını, iki yanındaki ayaklara bindiren tonoz bağlantı (Sözoğlu, 1995: 33).

Kil: Islandığı zaman kolayca biçimlendirilebilen yumuşak ve yağlı toprak (Sözoğlu, 1995: 33).

Kompozisyon: Ayrı ayrı parçaları bir araya getirerek bir bütün oluşturma biçimi ve işi (TDK, 1969: 1083).

Kontur: Resimde nesneyi belirgin gösteren çevre çizgisi (TDK, 1969: 1231).

Kubbe: Yarım küre biçiminde olan ve yapıyı örten dam, kümbet (TDK, 1969: 1322).

Kuvars: Billurlaşmış silisin doğada çok yaygın bulunan toprak türü (Sözoğlu, 1995: 39).

Lotus: Nilüfer cinsinden birçok bitkiye verilen genel ad ve bu çiçeklerden stilize edilerek çizilen motifler (Koç, 1993: 10).

Mikron-ize: En küçük parçalara ayırma (TDK, 1969: 1442).

Motif: Yan yana gelerek bir bezeme işini oluşturan ve kendi başlarına birer birlik olan öğelerden her biri (Sözoğlu, 1995: 32).

Nebati motif: Bitki ile ilgili, bitkisel motif (TDK, 1969: 1722).

Pres: İşletme, onarma, düzeltme vb. işlemlerin uygulanması için bir nesneyi, iki ağırlık arasında mekanik olarak sıkıştırmaya yarayan alet, Mengen (Koç, 1993: 19).

Sır: Bazı nesnelere parlaklık verme, dış etkilerden koruma, sızmalarını önlemek vb. amaçlarla sürülen, saydam veya donuk vernik (TDK, 1969: 1893).

Stilize: Karakteri kaybolmadan basitleştirerek tezyini ve şematik hale sokulmuş biçim ya da motif, üsluplaştırılmış (TDK, 1969: 2001).

Şakayık: Çinide kullanılan Hatai grubu içinde yer alan motif (Sözoğlu, 1995: 45).

Tonoz: Tuğla ve harçla örülmüş, alttan obruk, yarım silindir biçiminde tavan örtüsü, kireçli kaya (Sözoğlu, 1995: 51).

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kavramsal Çerçeve

2.1.1. Avanos Yöresi Hakkında Genel Bilgi

Bu bölümde, Avanos'un coğrafi durumu, tarihçesi, el sanatları, çini sanatı tanımı ve tarihçesi, kullanım alanları, çini yapımında kullanılan ham maddeler, çini yapımında kullanılan şekillendirme türleri, astarlama, dekorlama, sırlama, fırınlama, çini sanatında kullanılan motifler ve çini sanatında kullanılan bezeme teknikleri hakkında bilgi verilmiştir. Bölümün sonunda konu ile ilgili yapılan diğer araştırmaların özetlerine "İlgili Araştırmalar" başlığı altında yer verilmiştir.

2.1.1.1. Avanos'un Coğrafi Durumu

Avanos Nevşehir iline bağlı ilçe olup, İç Anadolu bölgesinde yer almaktadır. İlçe, Nevşehir il merkezine 20 km. mesafededir. Başta ilçe merkezi, diğer 8 kasaba ile 9 belediye ve 11 köy olmak üzere toplam 20 yerleşim ünitesi mevcuttur. Ayrıca ilçe merkezinde 8 mahalle bulunmaktadır (Büken, 1990: 15).

Avanos 1.045 km²'lik yüzölçümüyle, Nevşehir'in %19,1'ini kaplayan en geniş ilçesidir. İlin doğu kesiminde yer alan ilçe topraklarının büyük bölümü platolarla kaplıdır. Kızılırmak Vadisi'nde yer alan küçük adalar görülür. Kızılırmak Vadisi'ne Kuzey ve Güneyden birçok vadi açılır. Bunların çoğu yılın büyük bir zamanı kurudur, ancak, içlerinden sadece Damsa Çayı Vadisi yıl boyunca yatağında su bulundurur.

Kızılırmak Avanos'un ortasından geçer, yılın büyük bir bölümünde çamurlu akar ve suyun rengi de kıızıdır. Kızılırmak suyu bölgede bağ ve bahçe sulamasında kullanılır ayrıca çanak- çömlek yapımında kullanılan çamur Kızılırmak yataklarından

sağlanır. 2000 yılı nüfus sayımı kesin sonuçlarına göre, ilçedeki nüfus dağılımı, ilçe merkezinde 11.921, kasabalarda 25.791, köylerde 5425 olmak üzere toplam 43.131' dir (Büken, 2009: 15).

2.1.1.2. Avanos'un Tarihi Gelişimi

Avanos'un bilinen en eski tarihinin Tunç ve Demir Çağlarına uzandığı Topaklı Höyüğünde 1967'de İtalyan bilim adamlarının başlattığı ve günümüzde devam eden kazılarda ele geçen bulgulardan öğreniyoruz (Göney, 1988: 96).

Bölgede yapılan incelemelerde, Paleolitik izlere rastlanmakla birlikte bu tür kültürlerin tarihi çok uzaklara gitmemekte, belki son paleolitik dönemi temsil etmektedirler. Kapadokya bölgesinin nehir kıyılarının ve tatlı su kaynaklarının bol olduğu vadiler, ilk insan oturmalarına çok müsait doğal yaşam kaynakları sunmuş olduğu açıktır. Çoğu kez metal kullanımına bile gerek kalmadan kolaylıkla oyulabilen tuf kayaların insanlara sıcak konut teşkil etmiş olduklarını düşünmekte yanlış olmayacaktır. Biliyoruz ki yüz binlerce yıl insan topluluklarını meyve toplayıcılığı, av ve balık avcılığı yaparak varlıklarını sürdürmüşlerdir ve suya olan bağılıklarından dolayı nehir kıyılarına yerleşmişlerdir. Bu bağlamda Kızılırmak bu tarihi görevini sessizce yerine getirmiştir (Coindex, 1999: 21).

Hitit devrine ait bulgular bu bölgede Hitit varlığını düşündürmektedir. Hitit döneminde buranın adının *Zuwinasa* olduğu tespit edilmiştir. Ege'den göç eden kavimlerin bölgeye yerleşmesiyle Hititler hakimiyetini kaybetmişlerdir (Coindex, 1999: 83).

MS. 19 yılında yazıldığı tahmin edilen Helen yazımında Avanos'un *Ouenasa* olarak adlandırıldığı ve bu bölgenin Zeus kültü ile ünlü olduğu belirtilmektedir.

Selçuklu döneminde *Evrinos* olan Avanos'un adı bu dönemde yaşayan Evranos isimli ordu komutanından geldiği araştırmacılar tarafından bulunmuştur.

Osmanlı döneminde Avanos'un adı *Enes*, *Uvenez*, *Evenez* olarak geçmektedir (İşçen, 2011: 27-28).

Fransız araştırmacılar Topaklı Höyüğünde yaptıkları araştırmada Frig Uygarlığı tesiri görülen bulgular elde etmişlerdir. Buna dayanarak Avanos'ta Asur Uygarlığı'nın varlığını ileri sürmüşlerdir. Asurların M.Ö. 680 –610 yılları arasında yaşadıkları belirtilmektedir. Asurlular döneminde Avanos'un isminin *Venessa* olduğu belirtilmektedir (Coindez, 1999: 97).

M.S. 17'lerde Kapadokya Roma'nın Asya'daki bir vilayeti olmuştur. Bu dönemde Roma İmparatoru Tiberius Kapadokya'nın içine düştüğu yoksulluk karşısında bölgeden alınan vergilerin hafifletilmesini buyurmuştur. Ertesi yıl da Kapadokya'ya bir Roma valisi atanmıştır, Strabon'un anlatımına göre Avanos karşımıza çok gelişmiş ve zengin bir şehir olarak çıkmıştır. Bu dönemde Avanos Kapadokya bölgesinin üç önemli şehirlerinden biridir(İlter, 1998: 58).

M.S. 395'te Roma İmparatorluğu Doğu ve Batı Roma olarak ayrılmasıyla Bizans'ın hakimiyeti altına girmiştir. Bu hakimiyet 1071 Malazgirt Zaferine kadar sürmüştür(İlter, 1998: 58).

Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan 1071 Malazgirt Zaferi ile bölgeyi Selçuklu Devletine bağlamıştır. Büyük Selçuklu Devleti'nin dağılmasıyla ise Anadolu Selçuklu hakimiyetine girmiştir. Bu devrin günümüze kalan önemli eserlerinden biri 13. yy'ın ilk yarısına tarihlenen ve Avanos'un 4 km güneyindeki Saruhan Kervansarayıdır(İlter, 1998: 58).

Bundan başka Avanos'un batısında kurulmuş olan ve ilk Müslüman – Türk mahallesi olduğu sanılan Alaaddin Mahallesiindeki Alaaddin Camisinin de bugün çok değişmiş olmakla beraber o günlerden geldiği hakkında halk arasında söylentiler vardır.

Selçuklu ekonomisi tarımsal aktiviteye dayandığından bölgeye alışılmamış yeni üretim ilişkileri ve eskiden mevcut olmayan yeni bir yaşam kültürü gelmiştir (İlter, 1998: 58).

Genel hatlarıyla kamu ihtiyaçlarına hitap eden dini, kültürel amaçlı yapılar camii, medrese, imaret, ticari ve sıhhi amaçlı vakıf yapılar, külliyeler bu toplumun yeni görünüşünü belirlemeye başlamıştır. Selçuklu döneminde bir ara Avanos'ta yalnızca 5–6 ev kalmıştır (İlter, 1998: 58).

Selçuklular döneminde Nevşehir kazasına bağlı bir köy olan Avanos ardından Karamanoğulları Beyliğine bağlı hale gelmiştir. Fatih'in 1466'daki seferi ile Avanos Osmanlı Devleti hakimiyetine girmiştir. Osmanlı döneminde çömlekçilik ticareti birkaç yüzyıl donmuştur. Dolayısıyla Avanos uzun yıllar bir köy olarak kalmıştır. 1838 yılında Nevşehir'e, 1853'te Ürgüp kazasına bağlanmıştır. 1870 yılında Ankara vilayeti Kırşehir sancağına bağlı bir kaza olmuştur. 1878'te bilinmeyen nedenle yeniden köy olmuş ve Gülşehir ilçesine bağlanmıştır. 1888 yılında ise Osmanlı sarayında mabeyinci (Osmanlı devletinde padişahların dışarıyla olan ilişkilerine bakan, buyruklarını ilgililere bildiren, bazı kişilerin dileklerini kendisine ileten görevli) olan Arif Bey'in yardımıyla Avanos yeniden kaza olmuştur.

Önceleri Niğde iline bağlı olan Nevşehir, 1954 yılında il haline getirilince aynı kanunla Kırşehir ve Avanos'ta kaza olarak Nevşehir'e bağlanmıştır. Kırşehir daha sonra il olmuştur.

Avanos'ta tarihi eser sayılabilecek birçok yapı mevcuttur. Avanos'un ilk mahallesi olarak bilinen ve Selçuklu döneminde İpek Yolu'ndan geçenleri korumak amacıyla Avanos'a gönderilen askerlerin yaptığı camii olan Alaaddin Cami ve çevresi Avanos'un tarihsel kültürü ve yaşam tarzı hakkında bilgi vermektedir. Zaten bu mahallelerin büyük bir kısmı yapılan koruma planıyla sit alanı içine alınmıştır.

Avanos yöresinde yaşayan ilk insanlar yeraltı şehirlerini yapmış ve burada hayatlarını sürdürmüşlerdir. Daha sonra bu insanlar Avanos'un arazi yapısında bulunan tüfü fark edip bu tüf içine konut oymuşlardır. Alaaddin Camii'nin kurulmasıyla bu camiinin etrafına yerleşmişlerdir (Nevşehir İl Yıllığı, 1998: 5-6).

2.1.1.3. Avanos Yöresinde Yaygın Olan El Sanatları

Avanos'ta el sanatları ürünlerinin farklı çeşitlerini bir arada görebilmek mümkündür. Çanak – çömlek yapımı, seramik yapımı, çini yapımı, el halısı dokumacılığı ve oniks mermerinden yapılan hediyelik eşya ürünleri bölgenin belli başlı el sanatları ürünleridir (İşçen, 2011: 71).

Avanos çömlekçiliğinde dikkatimiz çeken en önemli özellik ürün çeşitliliğinin çok fazla olmasıdır. Türkiye' de ürün çeşitliliği anlamında bu kadar geniş yelpazeye sahip başka bir bölge yoktur. Avanoslu ustalar bu konuda çok yeteneklidir ve kadehten

duvar panosuna kadar çok farklı ürünler yapmaktadırlar. Avanos'a gelen turistler ve ziyaretçilere uygulamalı üretim gösterisi düzenleyen ve bilgilendiren çömlek atölyeleri bulunmaktadır(İşçen, 2011: 72).

Kapadokya'ya gelen turist sayısı arttıkça büyük çaplı çömlek ve çini atölyelerinin sayısı artmış, alıcı kitlenin çinilere gösterdiği ilgi nedeniyle çeşit sunma zorunluluğu doğmuştur. Bundan dolayı 1990 yılları itibariyle Kütahya'da yapılan çinilere yönelme ihtiyacı hissedilmiş, ürünler getirilip satılmaya başlanmıştır. Daha sonra büyük atölyeler, çini yapım aşamasını uygulamalı gösterme ihtiyacı duyulmuş, Kütahya'dan Çini ustaları aileleriyle beraber Avanos'a çağrılarak büyük atölyelerde çalışmaya başlatılmıştır. Gösteri ile üretim yapmak o dönemlerde Avanos atölyelerinde yeni bir sistem olduğu için yörenin yerli çömlekçileri yeni teknikler öğrenmek amacıyla bu atölyelere gidip kendilerini geliştirmek için öğrenmek istemişlerdir. Nitekim bu işi öğrenip mesleklerine yansıtmışlardır. Ekonomik, sanatsal, görsel açıdan mesleklerinde gelişim sağlamışlardır. Avanos'ta bulunan büyük çaplı atölyeler Avanos'ta ki çini sanatçılarının eserlerini koleksiyon yapmaya başlamışlardır(İşçen, 2011: 74).

Avanos, çanak-çömlekçiği ve çini işleri ile olduğu kadar el dokuma halıları ile de öne çıkmış durumdadır. Türklerde halı sadece ter yaygısı olarak üretilmez. Sedir halısı, yastık halısı, beşik halısı, heybe halısı, eğer halısı, torba halısı, duvar halısı, seccade ve çadır içinde perde olarak kullanılmak üzere değişik halı tipleri bulunur. Avanos'ta geleneksel halı dokumacılığında en çok rastlanan halı tipleri, evde oda içlerinde ve sofralarda kullanılan geniş ve uzun olarak dokunan taban halıları, evde oda içlerinde ve sofalarda kullanılan geniş ve uzun olarak dokunan taban halıları, ince uzun olarak üretilen ve daha çok sedirler üzerine yaygı olarak kullanılan sedir halısı ve üzerinde namaz kılmak için düşünülen seccade dediğimiz küçük ebatlı halılardır. Avanos'ta yaygın olmamakla birlikte düz dokumalar arasında sınıflandırılan kilim dokumaları da görülmektedir. Avanos kilimleri, düz, çubuklu ve serpme motifli kilimlerdir. Serpme motifli olanlarda desenin dokuma özelliğinden kaynaklanan küçük yarıklar bulunur. Düz ve çubuklu kilimlerin renkli iplerle işlenmiş olanlarına cicim adı verilir. Avanos halılarında dikdörtgen desenli, mihrap desenli, İran tipi halılar, leblebili halılar, kollu göbek halıları ve serpme çiçekli halılar yapılmaktadır(İşçen, 2011: 75).

Oniks mermerleri, kalsiyum karbonatlı soğuk kaynak sularının çökmesi sonucu ortaya çıkan taşlardır. Daha kristalize e saydam yapılarıyla diğer mermer türlerinden ayrılırlar. Dekoratif ve kullanıma yönelik çeşitli objelerin yapımında kullanılan oniks mermerinden vazo, kül tablası, kalemlik, isimlik, şekerlik, mumluk, şamdan, çeşitli biblolar, hayvan biçimli dekoratif ürünler, kahve fincanları, çeşitli takılar, takı kutuları, anahtarlık, satranç takımı gibi ürünler yapılmaktadır. Kapadokya da bugün seyyar hediyelikçilerden, önemli merkezlerdeki satış mağazalarına kadar hemen hemen her yerde oniks ürünlerine rastlanılmaktadır (İşçen, 2011: 71-102).

2.1.2.Çini Hakkında Genel Bilgi

2.1.2.1.Çininin Tanımı

Çini; bir cins beyaz topraktan yapılan ve fırında pişirilen üzeri sırlı, boyalı seramik ürünlere verilen isim. Bir yüzü sırlı ve desenli, pişmiş toprak, levha, fayans (Aker, 2010:2).

“Geleneksel Türk Süsleme Sanatları”nın içinde önemli bir yere sahip olan çini sanatı, çini kelimesinin sonundaki “i” ilgi ekiyle türetilmiş olması nedeniyle Çin’ den geldiği kanısını uyandırabilmektedir. Fakat çiniciliğin Türklere özgü bir sanat olduğu, geçmişten günümüze kadar yapılmış olan araştırmalarda, sanat tarihi uzmanlarınca ortaya konmuştur(Aker, 2010:3).

Çini; kaolin, tebeşir, kil, kuvars gibi hammaddelerin belirli oranlarda karıştırılmasıyla elde edile hamurun şekillendirilmesi, astarlanıp desenlenmesi, sırlanması ve pişiriminin yapılması sonucu meydana getirilen üründür (Öney, 1987: 44).

2.1.2.2 Çininin Tarihçesi

Anadolu’ da çini, mimari süslemede ilk olarak Türklerin meydana getirdiği eserlerde kullanılmaya başlanması bakımından ayrı bir önem taşımaktadır.

Anadolu çini sanatının özellikle 13. yy. da Selçuk mimarisinin doruğuna ulaştığı devirde geliştiğini izleriz. Bu devirde camilerin, mescitlerin, medreselerin, türbelerin ve

sarayların büyük ölçüde çinilerle, çini mozaikle ve sırlı tuğla ile bezendiğini görürüz (Bilgi, 2005: 7).

Sırlı tuğlanın Anadolu Selçuk mimarisinde büyük ağırlığı vardır. Daha dayanıklı olan sırlı tuğla bezemenin özellikle yapı dışında, çininin ise yapı içinde yer aldığı dikkat çeker. Birçok Selçuklu mimarisinin sırlı tuğlayla bezendiğini görürüz. Erken örneklerde hakim renk firuzedir. Firuzenin yanı sıra kullanılan mor, siyah, kobalt mavisi sırlı tuğlalar, özellikle 13. yy. ortalarında çoğalmaya başlar. Yine de hakim renk firuze kalır (Bilgi, 2005: 8).

Selçuklularda düz çiniler yapıların iç bezemelerinde kullanılır. Sırlı tuğlada olduğu gibi, firuze hakim olmak üzere mor, kobalt mavisi, çok ender olarak da krem ve yeşil renkli olabilirler. Bazen çeşitli renkte ve formda düz çiniler büyük geometrik kompozisyonlar oluşturmak üzere birlikte kullanılır (Bilgi, 2005: 8).

Osmanlı döneminde İznik' ten sonra ikinci bir çini üretim merkezi olan Kütahya, çevresinde zengin kil yataklarının bulunması nedeniyle Frig, Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerinde de seramik üretiminin yoğun olarak yapıldığı ve günümüzde de bu sanatın geleneksel olarak yaşatıldığı bir kent olmuştur (Bilgi, 2005: 9).

17. ve 18. yy. tarihlenen, renk, ve teknik özellikleriyle farklı bir grup oluşturan Kabe tasvirli çiniler tarih de yer almıştır (Öney, 1987: 12).

Çinicilik güzümüze kadar devam edip gelen ve Avanos bölgesinde de son 20 yıldır yaygınlaşan bir sanat dalı olmuştur.

Avanos 'a gelen turist sayısı arttıkça büyük çaplı çömlek ve çini atölyelerinin sayısı artmış, alıcı kitlenin çinilere gösterdiği ilgi nedeniyle çeşit sunma zorunluluğu doğmuştur. Bundan dolayı 1990 yılları itibariyle Kütahya'da yapılan çinilere yönelme ihtiyacı hissedilmiş, ürünler getirilip satılmaya başlanmıştır. Daha sonra büyük atölyeler, çini yapım aşamasını uygulamalı gösterme ihtiyacı duyulmuş, Kütahya'dan Çini ustaları aileleriyle beraber Avanos'a çağrılarak büyük atölyelerde çalışmaya başlatılmıştır. Gösteri ile üretim yapmak o dönemlerde Avanos atölyelerinde yeni bir sistem olduğu için yörenin yerli çömlekçileri yeni teknikler öğrenmek amacıyla bu atölyelere gidip kendilerini geliştirmek için öğrenmek istemişlerdir. Mesleklerine çini sanatı çalışmalarını da bu sayede eklemişlerdir(Aytepe, 2011: 2).

Yine bu dönemde çini ürünlerinin ham maddesi azlığı ve elektrikli fırınların azlığı sorun olmuştur. Şöyle ki; ham madde olan çamur Kütahya'dan satın alınıyordu bu yüzden de masraflı ve zaman kaybına sebep oluyordu. Fakat bölgenin doğal yapısından dolayı Karadağ kesiminde çini yapımında kullanılan beyaz toprağa ulaşıldı ve ham madde ihtiyacı bu bölgeden temin edilmeye başlandı. Çini ürünlerinin pişirildiği elektrikli fırınlar Kütahya'ya da bulunuyordu ve ürünler araçlarla götürülerek burada pişiriliyor ve geri getiriliyordu. Yol boyunca çoğu ürün kırılıyor ve kullanılmaz hale geliyordu. Çini ustaları bu vesileyle atölyelerine elektrikli fırınlar alarak çini üretimini Avanos'ta yaygınlaştırmış oldular. Çini ustaları çini desenlerinde yöresel desenler deneyerek kendi koleksiyonlarını oluşturdular. Şu anda Avanos ilçesinde 30 civarında atölyede çini üretimi yapılmakta ve yaklaşık 100 esnaf tarafından çini ürünleri pazarlanmaktadır.

2.1.2.3.Çini Yapımında Kullanılan Hammaddeler

Çini yapımında kullanılan hammaddeler kendi aralarında, özlü ve özsüz çini hammaddeleri olmak üzere ikiye ayrılır.

Özlü Çini Hammaddeler: Su ile yoğrulduklarında dağılamayan, şekillendirmeye uygun olan yine kurutulduklarında şekillerini muhafaza eden; bentonit, kil, kaolen gibi hammaddelere özlü çini hammaddeler denir (Arcasoy, 1983: 8).

-Bentonit

Çini' de kullanılan en özlü hammaddedir. Yurdumuzun çeşitli yerlerinde oldukça kaliteli bentonit yatakları mevcuttur. En kaliteli bentonit yatakları Ordu – Ünye civarı bulunmaktadır. Çini sektöründe aşırı özlü olmasından dolayı fazla tercih edilmez. Çünkü çini çamuru reçetelerinde küçük bir oranda yanlıklık tamiri büyük hatalara neden olmakta, bundan dolayı, daha çok özel alt yapı çamurlarında, çok az bir oranda bentonit kullanılmaktadır. Bentonitin pişme rengi açık kahve ve bejdir (Arcasoy, 1983: 8).

-Kil

Kil özlülük olarak bentonit hammaddesinden sonra ikinci sırayı alır. Kil çini çamuruna şekil vermeyi kolaylaştıran en önemli hammaddedir, ayrıca çamurun pişme direncini arttırıcı bir faktör olarak kullanılır. Çini çamurunun dışında, tahrir boyalarına da belli bir oranda kil katılarak fırça hakimiyetini kolaylaştırmak mümkündür. Yurdumuz kil yatakları bakımından oldukça zengindir (Arcasoy, 1983: 8).

-Kaolen

Kaolen kile oranla daha saf bir kaolinit olup, içinde organik ve inorganik maddeler bulunmaz. Bu nedenle daha yüksek ısılara dayanıklı ve pişme rengi daha beyazdır (Arcasoy, 1983: 8).

Kaolenler killer gibi suda açılmalarına rağmen, killere kadar plastik olmayıp, daha az özlüdürler (Arcasoy, 1983: 8).

Özsüz Çini Hammaddeleri: Çok ince öğütölseler bile su ile kolayca şekil verilemeyen, şekil verilse bile bir dış etken ile şeklini kolayca kaybedip dağılan maddelerdir. Seramik hammaddeleri olarak adlandırılır (Arcasoy, 1983: 8).

-Kuars

Bir seramik yapının kil gibi plastik dolgu özelliği olan hammaddeler yanında, kuvars gibi plastik özelliği olmayan ve yapıyı yüksek sıcaklıklarda ayakta tutacak bir maddeye de gereksinimi vardır. Kuvars, yapının kuruma küçülmesini azaltır, plastikliği düzenlemeye yardımcı olur ve pişme sırasında deformasyon olmaksızın gaz çıkışına izin verir. Kuvarsın tabiatında çeşitli şekilleri vardır (Arcasoy, 1983: 10).

-Dolomit (Tebeşir)

Dolomit saf haldeyken renksiz ama genellikle pembe, kirli beyaz bazen kahverengi ve beyazdır. Dolomit çini çamur reçetesine %10 - %20 oranında girer ve çiniciler dolamiti tebeşire tercih ederler (Arcasoy, 1983: 10).

2.1.2.4. Çinicilikte Uygulanan Yapım ve Süsleme Teknikleri

a - Yapım Teknikleri

Şekillendirme Türleri

Her türlü üretimin önemli basamaklarında biri hatta en önemlisi şekillendirmedir. Çünkü insanların kullanımına uygun bir biçim verilmemiş, şekillendirilmemiş hiçbir şey üretilmiş değildir. Seramiğe şekil vermenin oluşumu çamura verilen basit şekillendirmeden doğmuştur. Bu işlem, basit şekil vermeden başlayarak makineler ile hiçbir yardıma gerek duymadan şekil vermeye kadar ilerlemiştir. Şekillendirme çini çamurunun durumuna göre gruplara ayrılır (Tanışan ve Mete, 1986: 80- 81).

-Kuru (Pres) Şekillendirme

Adından anlaşılacağı gibi şekillendirilecek olan çamurun kuru kıvamda olması gerekmektedir. Bu metot presleme konusunda en yaygın ve en verimli metottur. Genelde büyük imalat kapasitesi olan, ince detaylı, kaliteli küçük mamullerin üretiminde kullanılır. Hammadde normal metal pres kalıplarında veya izostatik pres kalıplarında basılır. Bu metotta çamur tamamen toz haline getirilmiştir. Genellikle % 5–8 nem içerir. Plastiklik organik maddelerle ve kil kullanılarak sağlanır. Kuruma küçülmesinin yok denecek kadar az olması, rahatlıkla ele alınması, rötuş kolaylığı, imalat hızı, yoğunluk fazlalığı gibi büyük avantajları vardır. Genellikle yüksek kaliteli ve hassas elektro porselen ve teknik çini ve seramik ürünleri ve yer karoları ürünleri bu yöntemle şekillendirilir (Tanışan ve Mete, 1986: 80- 81).

-Yarı Yaş (Plastik) Şekillendirme

Çamurun plastik kıvamdayken yani nem oranı % 15–18 iken yapılan şekillendirme işlemine denir. Bu metotla, çamura istenen her şekli verebilme ihtimali oldukça fazladır. Bundan dolayı çini sektöründe en çok kullanılan ve tercih edilen şekillendirme yöntemidir (Tanışan ve Mete, 1986: 9)

Bu yöntemde, kullanılan çamurun mutlaka havasının alınması gerekir. Çamurda sin terleşme gerekmeyen durumlarda bu havanın alınmasında çok hassas olunmasına gerek olmamakla birlikte, sin terleşme gereken çamurlarda % 100'e yakın bir oranda alınmalıdır. Bu işlem vakum pres yoluyla yapılır (Tanışan ve Mete, 1986: 9).

Çamurdaki hava eğer alınmaz ise mamulün fırınlanması ve pişirim de içindeki havadan dolayı patlamalar meydana gelebilir. Plastik şekillendirme, çinicilik sektöründe genellikle el ile yapılır (Atalay, 1983: 30).

-Sivama (Şablon): Sivama yöntemi; plastik kıvamda hazırlanmış bir çamurun belirli bir satıh üzerine sıvanması sonucu, dairesel şekilde imal edilen mamuller için uygulanan bir yöntemdir. Tabak, kâse gibi mamullerin üretiminde alçı kalıplar kullanılır. Fitler presten çıkmış ve vakum presten geçirilmiş olan çamur, üretmek istediğimiz mamul ün şeklinde yapılmış alçı kalıp üzerine yayılmasıyla oluşturulur (Atalay, 1983: 30).

-Çark Yöntemi İle Şekillendirme: Şekillendirme işleminin asıl sanatsal boyutu, çark ile yapılan şekillendirme ve bu işlemi ustalar yapar. Plastik çamur çark hane bölümüne

getirildikten sonra, elde yoğrulup hazır hale getirilir. Çark üzerinde ki çamur el yordamı ile şekillendirilir. Çark ayak yardımı ile döndürülür(Atalay, 1983: 31).

-Tap Tap Şekillendirme: Makine teknolojisinin olmadığı dönemlerde, düzgün satırlı, köşeli ve ya köşesiz mamullerin üretilmesi için kullanılan bir yöntemdir. Günümüzde pek kullanılmamakla beraber oldukça etkili bir şekillendirmedir(Atalay, 1983: 31).

-Alçı Kalıp İle Şekillendirme (Döküm)

Su emme özelliğinin yüksek olması nedeniyle, kalıp ile şekillendirmede alçıdan hazırlanan kalıplar kullanılır.

Kalıp hazırlandıktan sonra döküm işlemi başlar. Sıvı haldeki döküm çamuru alçı kalıpların içine dökülüp istenen et kalınlığı elde edilinceye kadar bekletilir ve çamurun fazlası boşaltılır. Alçı kalıp, içinde bulunan ürünün nemini alana kadar bir süre daha bekletilir ve daha sonra açılarak, şekillenmiş olan mamul çıkartılır(Atalay, 1983: 32).

Astarlama:

Şekillendirmesi bitmiş ham mamullere daha sonra perdah ve astar adını verdiğimiz işlemler uygulanır. Böylelikle mamuller bisküvi fırınına hazır hale getirilmiş olur.

-Perdahlama

Ham mamul tamamen kuruduktan sonra yüzeyinde bulunan çamur bulaşıklarını yok edilmesine ve astarın alt yapıyla daha iyi bütünleşmesi için ince zımpara ile temizleme işlemine perdahlama denir. Perdahlama tamamen temizlik amacıyla yapılır. Perdahlama yöntemi için bir ya da iki numara kâğıt zımpara kullanılması gerekmektedir(Atalay, 1983: 32).

-Astarlama

Perdahlanmış ve nemli bir sünger ile temizlenmiş mamule astar denilen beyaz çamur uygulanmasına astarlama denir. Astar geçmişten günümüze yakın özellikler kullanılarak uygulanmıştır(Atalay, 1983: 33).

Astarlama yöntemleri Çini sektöründe; fırça ile astarlama, daldırma ve püskürtme gibi farklı şekillerde uygulanır (Atalay, 1983: 34).

Dekorlama

Bisküvi pişirimi yapılmış, zımparalanmış, nemli süngerle silinmiş ürünler üzerine, önceden tasarlanmış olan desenin tahrirlenip, boyanmasına çini sanatında dekorlama denir(Atalay, 1983: 35).

Ürünün üzerine uygulanacak olan desen önce parşömen kağıdına çizilir. Daha sonra toplu iğne yardımıyla parşömen, desen konturları boyunca aynı aralıklarla sık bir şekilde delinir. Bu aşamada, desenin zarar görmesini önlemek için - parşömen kağıdının ince olmasından dolayı- delme işlemi yumuşak bir zemin üzerinde yapılmalıdır. Aynı desenden çok sayıda üretim yapılmak isteniyorsa; üç dört kat parşömen kağıdı üst üst getirilerek desenden birden fazla elde edilebilir(Atalay, 1983: 36).

Bisküvi pişirimi yapılmış mamulün üzerine deseni geçirmeden önce ince zımpara ile tabağın üzeri düzeltilir. Düzeltme işlemi tamamlandıktan sonra üzerindeki tozlar nemli bir sünger yardımıyla temizlenir. Önceden hazırlanmış ve toz halinde öğütülmüş olan kömür tozu, bir tülbent içine yerleştirilerek küçük bir top haline gelecek biçimde sıkıca bağlanır. Daha sonra bu kömür tozu bisküvi üzerine yerleştirilmiş olan parşömende ki desen tabağa geçirilir. Böylece parşömen üzerindeki ince deliklerden kömür tozu alta akarak desen mamulün üzerine aktarılmış olur. Kömür tozu ya da kurşun kalem lekeleri organik maddeler olduğu için, sonraki pişirim sırasında mamul üzerindeki lekeler kaybolacaktır(Atalay, 1983: 37).

Desen ürün üzerine aktarıldıktan sonra yani dekorlama işlemine geçmeden önce boyaların hazır hale getirilmesi gerekir. İlk olarak ürünün tahrirlenmesi (kontur) için gerekli olan tahrir ve boyama boyalar hazırlanmalıdır.

Boyalar hazırlandıktan sonra uygulanacak olan tahrirleme işlemi kişinin el becerisine ve fırça hakimiyetine bağlıdır. Kömür tozu yardımıyla çıkarılmış olan desenin üzerinden, özel olarak yapılmış kontur fırçasıyla tahrirleme işlemine başlanır. Bu işlem yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli nokta ise; elimizin tamamen ürünün üzerine değmemesi gerektiğidir. Çünkü elimizin değdiği kısımlar ürünün üzerindeki kömür tozlu desenin silinmesine neden olur. Bu da bizim deseni tamamen tahrirlememizi engeller. Ürün, serçe parmağımız değecek şekilde tutulur ve fırça ile tahrirleme işlemi sonuçlandırılır(Atalay, 1983: 38).

Tahrirleme işlemi tamamlanmış olan ürün, boyama işlemine hazır hale gelmiştir. Önceden hazırlanmış boyaların kıvamına yani açıklık ve koyuluğuna bakıldıktan sonra her motif için belirlenen renkle boyama işlemine geçilir. Boyamak içinse özel olarak yapılmış boyama fırçaları (eşek kılından) kullanılır.

Çini sanatında dekorlanan bütün ürünler, (tabak, vazo, karo, pano vd.) bu şekilde, sırlanarak, fırınlamaya hazır hale getirilmiş olur(Atalay, 1983: 40).

Sırlama

Çini mamullerini dış etkenlere karşı daha dayanıklı hale getirmek ve çini yüzeyine, estetik, biçim ve sağlamlık kazandırılması amacı ile uygulanan ince camsı tabakaya sır adı verilir (Atalay, 1983: 41).

Sırlama yöntemlerinde bisküvi fırınlamasından sonra dekorlanan çini ürünleri sırlamak için tekrar fırınlanır. Çinide sırlama 860- 870 °C derecede pişirilir. Yalnız dip mamullerde (vazo, küp gibi) derece biraz daha yüksek tutulur ve 895 °C' ye kadar çıkartılır.

Çini sektöründe daldırma, püskürtme ve akıtma kullanılan değişik sırlama teknikler (Atalay, 1983: 41).

Fırınlama

Fırınlama, çini üretiminde hammaddenin mamul hale gelmesi için geçirdiği aşamalardan biridir. Fırınlama işlemi genelde Bisküvi Pişirim (I. Pişirim) ve Sırlı Pişirimci (II. Pişirim) şeklinde iki aşamada uygulanmaktadır.

Çini işletmeciliğinde kullanılan fırınlar ile seramikte kullanılan fırınlar aynıdır. Fakat çini fırınında, fırının nemini atması için mutlaka baca bulunması gerekirken seramik fırınlarında baca bulunması şart değildir (Atalay, 1983: 45).

Çini yapımında kamara ve tünel denil iki tür fırın kullanılır.

-Kamara fırınlar: Seramik ve çinicilikte son dönemlerde kullanılan bir fırın tipidir. Kamara fırınlar dikdörtgen prizma şeklinde olup, sıvı gaz ve elektrik enerjisi ile çalışabilirler. Genellikle dik yüzeylerinden birisi üzerine yerleştirilmiştir. Fırınların kapak kısmı olabildiğince büyük tutulmuştur. Yalıtım malzemesi ise yüksek ısıya dayanıklı ateş tuğlası ve elyafıdır. Kamara fırınlar gerek enerji sarfiyatı bakımından

gerekse ısının kontrol altında tutulabilmesi açısından son derece sağlıklıdır (Atalay, 1983: 49).

-*Tünel Fırınlr*: Seri üretim yapmak için geliştirilmiş tünel fırınlar çok yüksek kapasitede çalışan fabrikalarda tercih edilir. Tünel fırınlarını en basit şekliyle; birbirine eklenmiş birkaç vagon dan ibaret tünel biçimindeki yapılardır şeklinde tanımlayabiliriz. Tünel fırınlar da tıpkı kamaralı fırınlar gibi sıvı, gaz ve elektrik enerjisiyle çalışmaktadır (Atalay, 1983: 49).

b - Süsleme Teknikleri

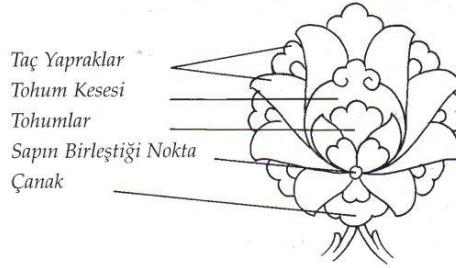
Çini sanatında kullanılan süsleme teknikleri ve alt grupları aşağıda gösterildiği biçimde sınıflandırılmaktadır. Bunlar sırasıyla şöyledir:

- a) Sırsız olan teknikler**
Sırsız tuğla mozaik tekniği
- b) Sırlı olan teknikler**
Sırlı tuğla tekniği
Sırlı tuğla mozaik tekniği
Tek renkli (Düz) sırlı çiniler
Çini mozaik tekniği
- c) Sır altı teknikleri**
Sır altı tekniği
Slip tekniği
- d) Sır üstü teknikleri**
Lüster (Perdah) tekniği
Tek renkli, Yıldızlı çiniler
Lajvardina tekniği
- e) Sır altı, Sır üstü teknikleri**
Minai tekniği
- f) Yaş çamur üzerine Sır altı ve Sır üstü yapılan teknikler**
Sgraffito tekniği
Champleve tekniği
- g) Renkli sır (Cuerda seca) tekniği (Aslanapa, 1965: 11-12).**

2.1.2.5.Çini Sanatında Kullanılan Motifler

-Stilize Motifler

Hatayi

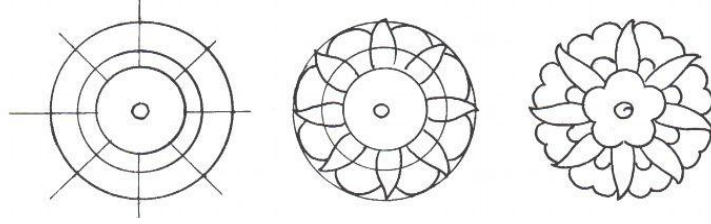
Şekil No 1: Hatayi'nin ana hatlarının çizimi (Bakır, 1999: 190).

Hatayi motifinin kaynağı Orta Asya' ya dayanır. Adını Çin Türkistan'ından, Hatay'dan almıştır.

Hatayi motifi Türk süsleme sanatlarında oldukça sık kullanılan bitkisel kökenli temel süsleme elemanlarından biridir. Hatayi motifinin üsluplaşmasını sağlayan etkenler arasında, birçok çiçeğin (Şakayık, gül, narçiçeği gibi) stilize edilmesi ve aynı zamanda sanatçının düşüncesi doğrultusunda değişikliklere uğrayarak gerçek örneklerinden tamamıyla uzaklaşması bulunmaktadır. Anadolu Selçuklu süslemelerinde çok sık karşımıza çıkan Hatayi motifleri, Osmanlının sanat anlayışında doruk noktalara ulaştığı XV. ve XVI. Yüzyıllar arasında daha fazla kullanılmıştır. Kullanım alanları geniş olmakla beraber en çok tezhip sanatı olmak üzere çini, maden, taş, oymacılık, sedefçilik, halı, kumaş gibi döneme damgasını vuran süsleme sanatlarında bu motifler bolca yer alır. Hatayi motifi kompozisyonlar incelendiğinde, Hatayinin kullanımında belirli bir ahenk, estetik ve güzellik göze çarpar. Fakat kullanılan malzeme, teknik özelliklerin ve boyutların ufak tefek değişikliklere uğraması kaçınılmazdır, bu değişiklik kompozisyonun büyüklük küçüklüğüne ve Hatayinin ne kadar ön planda olacağına bağlıdır (Birol,1996: 65).

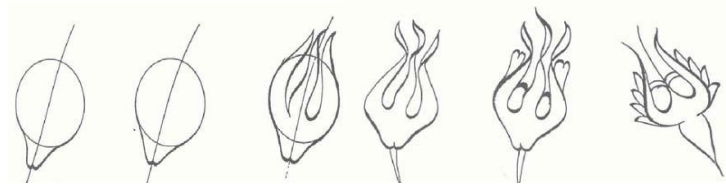
Penç

Şekil No 2: Penç motifi ve çizim aşamaları (Bakır, 1999: 192).

Hatayi grubundan, penç ismiyle bilinen bu motifler, bitki kaynaklı olup, herhangi bir çiçeğin kuşbakışı görüntüsünün, üsluplaştırılarak (stilize edilerek) çizilmesi ile elde edilmiştir. Gelişmiş bir çiçeğe kuşbakışı bakıldığı zaman, önce göze görünen, renkli taç yapraklarıdır. Pençler yapraklarına göre Farsça isimler almıştır. Bir yapraklı ise yek berk, iki yapraklı ise dü berk, üç yapraklı ise se berk, dört yapraklı ise cihar berk, beş yapraklı ise penç berk, altı yapraklı ise şeş berk denilmiştir (Birol, 1996: 47)

Gonca

Şekil No 3: Gonca motifi ve çizim aşamaları (Şahin, 1989: 59)

Gonca Hatayi çiçeğinin açmamış haline verilen addır. Genellikle gonca, gül diye adlandırılmaktadır. Gül kelimesinin Farsça karşılığı çiçek olduğu için çiçek goncası manası da çıkartılabilir. Yani gonca, çiçek demek olan bu motifler, tam açılmamış bir çiçeğin boyuna kesitinin tezhip üslubuna çekilmiş halidir. Gonca, kompozisyonlarda yardımcı motif olarak kullanılır. Daha çok Hatayi ve penç motiflerine yardımcı motif rolünü üstlenir. Özellikle pençlerin bitiş noktalarına konarak kompozisyonun düzeni bakımından oldukça estetik görünmesini sağlar (Taner, 1985: 86).

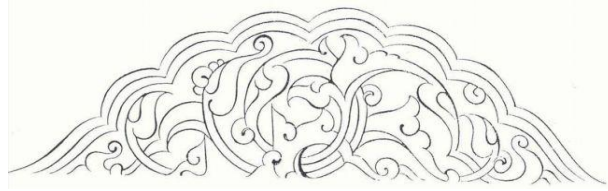
Yapraklar

Şekil No 4: Yaprak motifleri (Şahin, 1989: 51).

Bitkisel kaynaklı motiflerin en başında gelen yapraklar, doğanın en önemli süsleme elemanlarından. Yapraklar değişik şekillerde stilizasyona uğrayarak özellikle XVI. yüzyıldaki çini sanatında karşımıza çıkmaktadır (Biol, 1996: 36).

Rumi

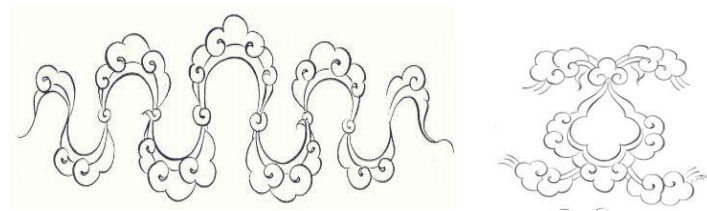
Şekil No 5: Rumi motifi (Bakır, 1999: 203)

Rumi motifi başlangıcından günümüze kadar, taş, çini, ahşap, kumaş ve kitap sanatları gibi, bütün süsleme alanlarının vazgeçilmez bir ögesi olmuş, özellikle Anadolu Selçukluları tarafından geliştirilerek, bu dönemden itibaren bolca kullanılmaları nedeniyle de, Anadolu anlamına gelen Rumi deyimini almıştır (Keskiner, 1992: 21).

Rumiler genellikle grifon, melek, ejder gibi efsanelerde yer kaplayan yaratıkların süslemelerinde, yazılarda ve minyatür sanatının zemin bezemelerinde oldukça sık rastlanır (Özkeçeci, 1992: 56).

-Yarı Stilize Motifler

Bulut

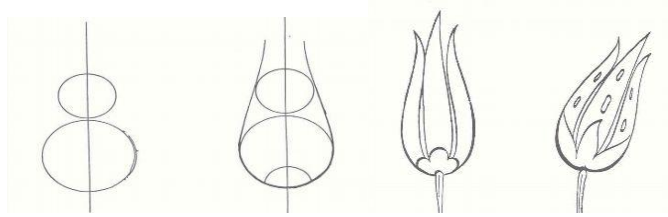
Şekil No 6: Bulut motifleri (Derman ve Biol, 1995: 154).

Bulut, gücün sembolü olarak kabul edilen ejder ile özdeşleştirilmiştir. Burada ejder göklerin sahibi ve karşı konulmaz tek güçtür. Ejderin kıvraklığı da bulut motifinin kıvrımlarına benzetilmiştir.

Tek başına kullanımına fazla rastlanmamakla beraber diğer motiflere yardımcı motif olarak kullanılır. En estetik biçimi ise Çintemani motifi ile kullanılmasından doğar.

-Natüralist Üslupta Motifler

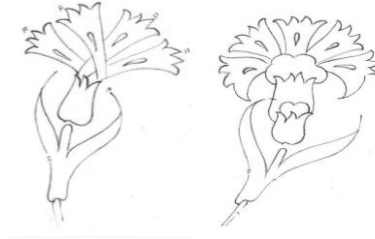
Lale

Şekil No 7: Lale motifi ve çizim aşamaları (Şahin, 1989: 35).

Lale motifi, XVI. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren natüralist çiçekler arasında birinci sırayı alır. XVI. yüzyılın kalan zaman diliminde lale bütün çeşitleriyle ve görkemiyle ortaya çıkmıştır. Özellikle camilerde çok sayıda örnekleri görülmektedir (Bakır, 1999: 204-205).

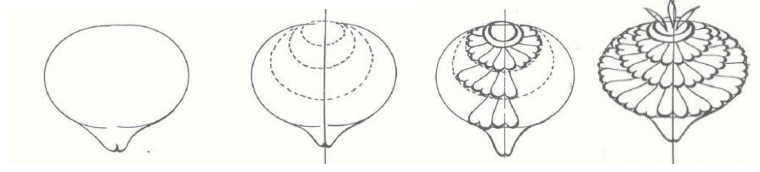
Karanfil

Şekil No 8: Karanfil motifi (Şahin, 1989: 38).

XVI. yüzyılda kullanım alanı olarak lale ve gül motifinden sonra gelmektedir. XVI. yüzyıl sonuna kadar lale motifi ile birlikte kullanılmıştır. Daha sonraları tek başına kullanılmaya başlanan karanfil, oluşturduğu kompozisyonlarda oldukça zarif ve estetik bir görünüm sergilemektedir. Karanfil çiçeğinin profilden görünüşünün stilize edilmiş haline denir (Akbaş Uyanık, 2006: 203).

Gül

Şekil No 9: Gül motifi ve çizim aşamaları (Şahin, 1989: 45).

XVI. yüzyıl çini sanatında farklı şekillerde çizilmiş gül motifleri çinileri süslemektedir. Bunlar profilden veya tepeden görünümüne göre yarı stilize olarak çizilmiş örneklerdir(Bayrak, 2006: 25).

Profilden çizilmiş güllerin taç yaprakları açmış ve yönleri aşağıya bakar durumdadır. Tepeden kuşbakışı çizilen örnekleri ise Hatayi üslubundaki penç motifleri gibidir. Gül motifinin taç yaprakları küçük, tombul ve sivri dişli olduklarından Hatayi üslubundaki pençlerden kolaylıkla ayrılır. Gül sapının üzerinde yer alan yapraklar üçlü veya beşli kümeler oluşturmaktadır(Bayrak, 2006: 26).

XVI. yüzyılın sonuna kadar gül motifi doğadaki görünümüne benzer üsluplaştırılmış olarak yapraklı ya da yapraksız, goncalı veya goncasız olarak yapılmıştır. Sayıları arttırılmış olan taç yaprakları motife daha dolgun ve yuvarlak bir görüntü kazandırmıştır (Bayrak, 2006: 26).

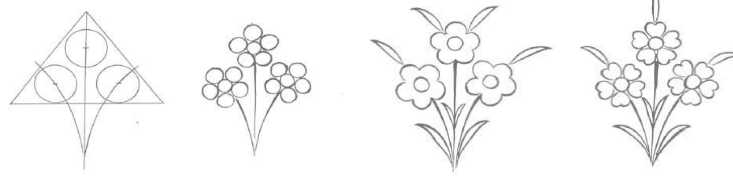
Sümbül

Şekil No 10: Sümbül motifi (Şahin, 1989: 48)

Doğadaki şekline oldukça yakın çizilmiştir. Çok az değişikliklere uğratılarak farklı sümbül motifleri oluşturulmuştur. Kökten çıkan sümbüller, lale ve XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren çini sanatında kullanılmaya başlanmış tabak ve vazolarda yerini almıştır.

Bahar Ağacı

Şekil No 11: Bahar ağacı ve çizim aşamaları (Şahin, 1989: 55).

Bahar ağacı motifi, çinilerde çok fazla örnekle temsil edilmesine karşın çeşitlilik bakımından zengin bir görünüm sergilemez. Natüralist üslupta yine yarı stilize olarak nitelendirilir. Özellikle tek, çift, üçlü veya daha fazla selvinin bir araya getirilmesi ile oluşturulan kompozisyonlarda selvi ile erik çiçeklerini taşıyan dallar ve ağaçlarla sınırlı kalmaktadır (Akbaş Uyanık, 2006: 205).

-Sembolik Motifler

Çintemani

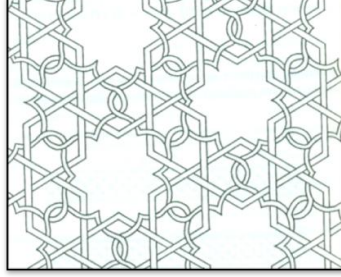
Şekil No 12: Çintemani motifinin bordür şeklinde kullanılmamış hali (Biol,1996:81).

Üçgen şeklini hatırlatan, ikisi altta biri üstte üç yuvarlak ve iki dalgalı çizgiden meydana gelir. Tezyinata, üç yuvarlak benek bazen yalnız olarak da bulunur. Bu beneğin içine çizilen daireler motife hilal şekli verir. Çeşitli yayınlarda, şimşek, bulut, dudak ve kaplan postu gibi değişik isimler altında çıkan dalgalı çizgi motifi yalnız başına da görülmektedir.

Çintemani motifi, dokumalarda ve çini sanatında, tezhipten daha geniş bir kullanım alanı bulmuştur (Biol, 1996: 69)

-Geometrik Motifler ve Geçmeler

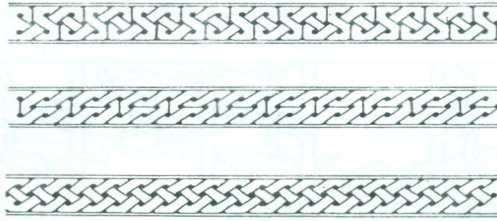
Geometrik Motifler

Şekil No 13: Geometrik motif (Aker, 2010: 23).

Geometrik motifler, en eski süsleme biçimleridir. Bunlar eğri ya da düz çizgilerden, karelerden, üçgenlerden ve çok kenarlı yüzeylerden oluşur. Asya kaynaklı motifler ve Anadolu kaynaklı motifler olarak iki temel kaynağa dayanmaktadır. Geometrik motiflerin sistemli bir biçimde düzenlenmesiyle ağlar ortaya konulur (Aker, 2010: 22).

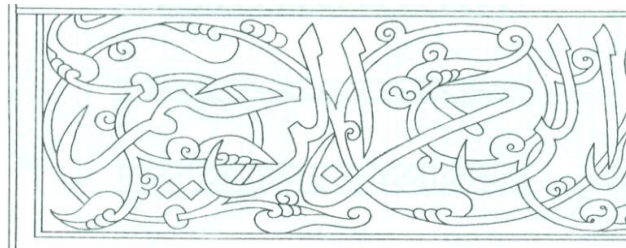
Geçmeler

Şekil No 14: Geçmeler (Aker, 2010: 24).

Zincirleme halkaların birbiri içinden geçerek devamı ile oluşan bir süsleme çeşididir. Eski adı zencerek olarak bilinen bu motifin çok değişik çeşitleri olduğu gibi geniş bir uygulama alanı da vardır. Bordür, kenarsuyu, pervaz ve ulama gibi de isimlerle tanımlanır (Bakır, 1999: 16).

-Yazı Süsleme

Şekil No 15: Yazı süsleme (Aker, 2010: 24).

Güzel yazı yazma insanoğlunun her zaman rağbet gösterdiği ve arzu ettiği bir alan olmuştur. Yazı zaman içerisinde gelişerek başlı başına bir sanat dalı olmuş ve bu sanata güzel yazı anlamına gelen Hüsn-i hat denilmiştir Yazı ilk başlarda belge niteliğinde kullanılırken zaman içerisinde diğer sanatlar içinde kendine yer bulmuş gelişimini sürdürmüştür. Selçuklu ve Osmanlı döneminde çini sanatında geniş kullanım sahası bulmuş, levhalar, kitabeler ve değişik çini formlarının yüzeylerini süslemiştir(Bakır, 1999: 17).

2.1.2.6. Çini Sanatının Kullanım Alanları

Anadolu Selçuklu mimarisinde çini süsleme ilk olarak karşımıza cami, mescit minarelerinde çıkmıştır.

Selçuklu devri eserlerinin iç dekorunda duvarlarda, kubbeye geçişlerde, kubbelerde, eyvanlarda, tonozlarda, kemerlerde ve türbelerin dış yüzeylerinde bunun yanı sıra Selçuklu saray ve köşklerinin dekorunda çini süsleme ögesi olarak kullanılmıştır (Sözoğlu, 1995: 20).

Osmanlı döneminde çiniler cami, mescit, türbe, sanduka, imaret, medrese, hamam, saray, köşk, kütüphane, özel ev, çeşme, sebil ve kiliselerde yaygın olarak kullanılmıştır. Avlular, çeşmeler, pencerelerin içleri, koridorlar, banyolar, dolaplar ve mihraplar zengin çinilerle süslenmiştir. Çini plakalar zeminden tavana kadar duvarları kaplamaktadır (Sözoğlu, 1995: 22).

Osmanlı mimarisinde birçok cami ve mescidin içinde başlıca dekorasyon unsuru çini olmuştur. Genellikle alt ve üst pencerelerin yukarılarına kadar yükselen çini satırlar, farklı desen ve renkte çeşitli panolar meydana getirir (Sözoğlu, 1995: 23).

Mimari dışında vazo, tabak, biblo, fincan takımı kandil askı topu gibi günlük hayatımızı renklendiren eşyaların bezemesinde de kullanılmaktadır (Sözoğlu, 1995: 25).

2.2. İlgili Araştırmalar

Çini sanatı üzerine birçok araştırma yapılmıştır. Aşağıda bu araştırmalardan bazılarına yer verilmiştir.

AKBAŞ UYANIK(2006) “Çinilerde Kullanılan Klasik Kütahya Çini Desenleri” adlı yüksek lisans tezinde; Çini sanatıyla ilgili literatür taraması yapılarak, klasik Kütahya çini desenlerini kullanarak üretim yapan atölyeler, Kütahya Çini Müzesi ve özel koleksiyonlardaki klasik Kütahya çinilerine ulaşılarak bunların ışığı altında, çinilerde kullanılan klasik Kütahya çini desenleri değerlendirilmiştir.

ATAGÜN(2010) “Türk Çini Sanatında Renkli Sır Teknikleri ve Reçeteleri” adlı yüksek lisans tezinde; Anadolu” da 12 yy. sırsız tuğladan başlayarak hamur özelliklerinde, astar kullanımında, sır renkleri ve uygulama yöntemleri ile günümüze kadar farklılıklar göstererek geliştiğini bu gelişimi kronolojik olarak tespit etmiş, elde ettiği bilgileri İznik Vakfı’nın desteği ile deneyerek belgelemeye çalışmıştır.

ATAY YOLAL(2007) “Başlangıcından Günümüze Kütahya Çinileri ve Çini Motiflerinin Seramik Yüzeylerde Yorumlanarak Uygulanması” adlı yüksek lisans tezinde; Anadolu’da varlık gösteren Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Medeniyetleri’nin sanat dalları arasında yer alan ve bu medeniyetler tarafından geliştirilen çini sanatını, Kütahya’daki çini ustalarının çini motiflerini nasıl oluşturduğunu, geçmişten günümüze aktarımını ve gelişimini, Kütahya’da bulunun gelişmiş çini atölyeleri ve çini ustalarının bilgilerini, özel müze ve koleksiyonlardaki klasik Kütahya çinileri incelemiştir.

BAYRAK(2006) Kütahya Çinilerinin Teknik ve Desen Özellikleri” adlı yüksek lisans tezinde; Geleneksel Türk el sanatlarının en önemli dallarından biri olan çini sanatının, Kütahya ili ve çevresindeki erken dönemden günümüze kadar geçen süre içerisindeki gelişimi incelenerek M.Ö. 3. binyılın ortaları yani ilk tunç çağının ortalarına uzanan köklü bir tarihi olduğu belirtilmiştir.

CURA(2008) “Erken Osmanlı Mimarisinde Renkli Sır Tekniğindeki Çiniler(1300 – 1453)” adlı yüksek lisans tezinde; çini sanatı, Türk süsleme sanatındaki yeri, Erken Osmanlı dönemi çinileri ve dönemin sanat tarihi açısından çok renkli ve çeşitli denemeleri, yeniliklerini gerçekleştirdiği bir dönem olduğu renkli sır tekniğiyle inşa

edilen yapıları, Timurlu çini sanatının, Erken Osmanlı çini sanatına olan yakınlığı incelenmiştir.

KAÇMAZ(2008) “Cumhuriyetten Günümüze Kütahya Çini Sanatı, Bazı Atölyeler İle Ustaların Çini ve Seramik Sanatına Katkıları ” adlı yüksek lisans tezinde; Kütahya çini ve seramik sanatının gelişimini, Kütahya çiniciliğinde kullanılan teknik, hammadde, motif ve desenlerini,14. yy.dan bugüne çini üretimini, Kütahya atölyelerini, Kütahya’daki çini ustalarının ve üretilen objelerin çini sanatına olumlu ve olumsuz katkıları Kütahya Ticaret Odası, Kütahya Esnaf ve Sanatkârlar Odası, Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Kütahya Belediyesi gibi kurumlardan faydalanılarak belirtilmiştir.

USTA(2005) “Selçuklu Çini ve Keramik Sanatında İnsan Figürüne İkonografik Açıdan Bir Bakış” adlı yüksek lisans tezinde; genel sanat tarihi araştırma tekniklerini kullanarak insan figürünü yüz tipi, saç şekli, giyim – kuşam vb. açılardan ele alan yayınlar ile Selçuklu’nun tarihi çini ve keramik sanatını ele alan yayınlar taranarak ve İstanbul Türk – İslam Eserleri Müzesi, İstanbul Arkeoloji Müzesi Çinili Köşk Seksiyonu, Konya Karatay Çini Eserleri Müzesi ile Erzurum Yakutiye Medresesi Türk-İslam Eserleri Müzesi’ne giderek insan figürlü örnekleri incelenerek İstanbul Türk – İslam Eserleri Çalışmasında Selçuklu dönemine ait çini ve keramik örnekleri üzerindeki insan figürlerinin, Orta Asya ile bağlantılarını kurarak, kendi aralarında ortak ve farklı özelliklerini belirleyerek kronolojik olarak ve konularına göre ele alarak Selçuklu insan tipinin nasıl oluştuğunu araştırılarak belgelenmiştir.

YILDIRIM(2007) “Erken Osmanlı (1300-1453) Yapılarında Çini Süsleme” adlı doktora tezinde; Erken Osmanlı çinileri ve eserlerin tamamı detaylı bir biçimde tanıtarak Türk Çini Sanatı içerisindeki yerini belirtmiş, bu dönem çini sanatını, Anadolu’da kendinden önce ortaya konan gelenek ile çağdaşı Timurlu Sanatı’nın etkilerini birleştirerek kendine özgü bir karakterle ortaya koyduğunu, etkilerini ise Osmanlı Sanatı’nda uzun yıllar devam ettirdiği belirtilmiştir. Çiniler bakımsızlık, insan eliyle yapılan her türlü tahribat ve koruma bilincinin eksik olması gibi etkenlerle büyük zararlar gördüğü ve hatta bir kısmının da günümüzde olmadığı, bununla birlikte, mevcut eserler dönemin özelliğini en güzel şekilde yansıttığı görülmüştür.

YILMAZ(2010) “Geleneksel İznik Çini Dekorlarında Kullanılan Motifler Ve Kişisel Yorumlar” adlı yüksek lisans tezinde; geleneksel sanatlardan biri olan çini sanatının motifleri, çizim aşamaları ve motiflerin gelişim aşamalarını içeren bilgiler vermiş, geleneksel İznik çini motifleri sınıflandırmış ve çizim aşamalarını örnekleyip İznik çini desenlerinin kişisel yorumlarından yola çıkarak oluşturulan seramik form uygulamalarını anlatmıştır.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evren ve örneklem verilerin toplanması ve çözümlenmesi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma var olan durumu ortaya koymaya yönelik tarama modelinde betimsel bir araştırmadır.

3.2. Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın çalışma evrenini Nevşehir ili Avanos ilçesinde bulunan çini sanatı ile uğraşan bireyler ve atölyelerde üretilen çini ürün örnekleri oluşturmaktadır

Araştırmanın örneklemini, random tekniği ile (tesadüfi) seçilmiş 30 çini ustası ve 100 çini ürün örneği oluşturmaktadır.

3.3. Verileri Toplama Teknikleri

Çini ve çiniciliğin anlamını kavramak, tarihsel gelişimi hakkında bilgi edinmek, çinicilikte kullanılan araç gereçler, yapım aşaması, kullanım alanları bu alanda çalışan ustaların karşılaştıkları güçlükleri tanımlamak amacıyla bu araştırma yapılmıştır.

Çini ve çiniciliğin anlamını kavramak, tarihsel gelişimi hakkında bilgilerin derlenmesinde ilgili kaynaklardan internetten çini üreticilerinden ve satış mağazalarından faydalanılmıştır.

Araştırmanın amacında belirlenen niteliklere uygun olarak 25 sorudan oluşan anket hazırlanmıştır. Anket 26 çini ustası, 2 işveren, 1 çıracak ve 1 stajyer olmak üzere toplam 30 kişiye 20.10.2012 - 05.11.2012 tarihleri arasında araştırmacı tarafından bizzat uygulanmıştır.

Anket formu ile çini sanatıyla ilgilenen kişilerin; kişisel bilgilerini, mesleki özelliklerini, çini yapımında kullanılan araç-gereçleri, çini üretiminde kullanılan teknikleri, çini yapımında kullanılan desen ve renk özellikleri, çini üretimi ve değerlendirilmesi, çini ürünlerinin pazarlama alanı ve çinicilik sanatının yöredeki gelişimi ile ilgili sorulara cevap aranmıştır.

Avanos yöresindeki atölyelerde üretilen çiniler için 100 adet bilgi formu düzenlenmiştir. Bilgi formunda yer alan çiniler, atölyeler ziyaret edilerek tespit edilmiştir.

Düzenlenen bu bilgi formlarında her bir çiniye ait ürünlerin boyut, malzeme, teknik, renk, desen kullanım alanı, ürün boyutları, kullanılan malzemeler, kullanılan teknikler, kullanılan renkler, desen ve ürünün genel özelliklerini tespit etmek amacıyla form geliştirilmiştir. Tespit edilen ürünlerin fotoğrafları çekilmiştir. Bilgi formları 10-11.12.2012 tarihlerinde uygulanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analiz edilerek sayı ve % olarak alınan dağılımları, amaçlar paralelinde oluşturulan uygun başlıklar altında tablolar halinde sunulmuş ve açıklanmıştır. Tablolarda sunulan bulgular çini üretimi yapan ustalarla görüşmeler ve konuyla ilgili kaynaklardan yararlanarak yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde “Çinicilerin Demografik Özellikleri”, “Çinicilik Mesleğine İlişkin Bilgiler” ve “Üretim Etkinlikleri” araştırma bulguları ve amaçlar doğrultusunda oluşturularak, üç başlık altında sunulmuştur.

4.1. Çinicilerin Demografik Özellikleri

Bu başlık altında Avanos ilçesindeki çinicilerin yaş durumları, eğitim durumları, cinsiyetleri, medeni durumları ve açıklamalar yer almaktadır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin yaş durumları ile ilgili dağılım Tablo 4.1.’de sunulmuştur.

Tablo 4.1. Çinicilerin yaş durumlarına ilişkin sayısal dağılım.

Yaş Kümeleri	f	%
31-40	12	40
21-30	10	33
41 ve üzeri	6	20
15-20	2	7
Toplam	30	100

Tablo 4.1.’e bakıldığında çini ustalarının % 40 gibi bir oranla 30-40 yaş grubunda yoğunlaştığı görülmektedir. Bu değerlerden Avanos ilçesinde daha çok genç yaş grubu bireylerin çinicilikle uğraştığı anlaşılmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin cinsiyet durumları ile ilgili dağılım Tablo 4.2.’de sunulmuştur.

Tablo 4.2. Çinicilerin cinsiyet durumlarına ilişkin sayısal dağılım.

Cinsiyetleri	f	%
Erkek	26	87
Bayan	4	13
Toplam	30	100

Tablo 4.2. İncelendiğinde çini ustalarının %87'sinin erkek olduğu görülmektedir. Bu değerlerden anlaşıldığına göre bu mesleği yapanların çoğunluğunun erkek olduğu izlenmektedir. Kadınlar ise daha çok ürünün tasarım ve süsleme aşamasında yer almaktadır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin eğitim durumları ile ilgili dağılım Tablo 4.3.'de sunulmuştur.

Tablo 4.3. Çinicilerin eğitim durumlarına ilişkin sayısal dağılım.

Eğitim Durumuna göre	f	%
Ortaöğretim	14	47
Lisans	7	23
Ön lisans	6	20
İlköğretim	3	10
Toplam	30	100

Eğitim durumlarına bakıldığında çinicilerin % 47'sinin ortaöğretim mezunu olduğu görülmektedir. Lisans mezunu 23 ve ön lisans mezunu 20 çini ustası bulunmakta olup, bu ustalarında baba mesleğini devam ettirmek için çinicilik yapmaktadır.Çini ustalarının % 70'i evli olup, geçimlerini bu meslekle sağlamaktadır.

4.2. Çinicilik Mesleğine İlişkin Bilgiler

Bu başlık altında çinicilerin mesleki geçmişleri, işyerindeki görevleri, mesleği öğrenme kaynakları, mesleği sürdürdükleri ortam, aylık kazançları, çini ürünlerin pazarlanma şekli, çinicilerin ürünleri pazarlamada karşılaştıkları sorunlar, çiniciliğin

gelişmesine etki eden faktörler ile Avanos çiniciliğinin diğer yörelerde yapılan çinicilikten farkı gibi konuların tablo ve açıklamaları yer almaktadır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin mesleki geçmişleri ile ilgili dağılım Tablo 4.4.'de sunulmuştur.

Tablo 4.4. Çinicilerin mesleki geçmişlerini gösteren sayısal dağılım.

Mesleki Geçmişleri	f	%
15 ve üzeri	14	47
12-15	8	27
9-12	5	17
6-9	3	10
Toplam	30	100

Bireylerin % 47'si 15 yıldan fazla çinicilikle uğraşmaktadır. Birçoğu kendi işi olduğu için ve başka mesleğe yönelmediği için uzun süredir bu işi yapmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin iş yerindeki görevleri ile ilgili dağılım Tablo 4.5.'de sunulmuştur.

Tablo 4.5. Çinicilerin iş yerindeki görevlerini gösteren sayısal dağılım.

İş Yerindeki Görevleri	f	%
Usta	26	87
İşletme sahibi	2	7
Çırak	1	3
Stajyer	1	3
Toplam	30	100

Tablo 4.5'e göre bireylerin %87'si ustadır. Bu sonuca göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun işletmelerde usta pozisyonunda çalıştığı anlaşılmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin mesleği öğrenme kaynakları ile ilgili dağılım Tablo 4.6.'da sunulmuştur.

Tablo 4.6. Çinicilerin mesleği öğrenme kaynaklarını gösteren sayısal dağılım.

Mesleği Nereden Öğrendikleri	f	%
Aile Bireyleri	24	80
Yüksekokul	4	13
Kurs	2	7
Toplam	30	100

Tablo 4.6. incelendiğinde anketi cevaplayan kişilerin çini sanatını %80’ni aile bireylerinden öğrenmiştir. Bu sonuca göre çinicilerin çoğunluğunun ustası aileleridir. Ayrıca çiniciliği bireylerin % 13’ü yüksekokuldan, % 7’si kurslardan öğrenmiştir.

Tablo 4. 6’ ya bakıldığında çinicilik alanında yüksekokul, lisans eğitimi ve kursların sayısının artırılması ile mesleğin yaygınlaşması, eğitim ve kalitenin yükselmesi açısından önemli olduğu düşünülebilir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin çinicilik mesleğini sürdürdükleri ortam ile ilgili dağılım Tablo 4.7.’de sunulmuştur.

Tablo 4.7. Çinicilik mesleğini sürdürdükleri ortamı gösteren sayısal dağılım.

Çiniciliğin Yapıldığı Yer	f	%
Kendi Atölyem	12	40
Çini Atölyesi	11	37
Kuruma Ait Atölye	1	3
Ev	6	20
Toplam	30	100

Tablo 4.7. incelendiğinde anketi cevaplayan kişilerin çini sanatı çalışmalarını %40’ı kendi atölyesinde, %37’si çini atölyesinde, sürdürdüğü görülmektedir. Bu sonuca göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun çini çalışmalarını kendi atölyelerinde sürdürdüğü görülmektedir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin çinicilikten elde edilen aylık gelir ile ilgili dağılım Tablo 4.8.’de sunulmuştur.

Tablo 4.8. Çinicilikten elde edilen aylık geliri gösteren sayısal dağılım.

Aylık Gelir Miktarı	f	%
4000 ve üzeri	12	40
1000-2000 TL	8	27
2000-4000 TL	6	20
600-1000 TL	4	13
Toplam	30	100

Tablo 4.8. incelendiğinde üreticilerin % 40'ının aylık kazancı 4000 ve üzeridir. Çini ustaları ile yapılan karşılıklı görüşme sonucuna göre bireylerin çoğunluğu aylık kazançlarından memnundur.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin çini ürünleri satın alınırken en çok hangi özellik üzerinde durulduğunu gösteren dağılım Tablo 4.9.'da sunulmuştur.

Tablo 4.9. Çini ürünlerin satışında en çok hangi özellik üzerinde durulduğunu gösteren sayısal dağılım.

En Çok Tercih Edilen Özellik	f	%
Çini Ürününün Desen Özelliği	12	40
Çini Ürününün Fiyatı	10	33
Çini Ürününün Kullanım Alanı	5	17
Çini Ürününün Boyutu	3	10
Toplam	30	100

Tablo 4.9. incelendiğinde anketi cevaplayan kişilerin çini yaptırmak ya da satın almak isteyen kişiler, çini ürünleri tercih ederken ilk sırada %40'ı çini ürününün desen özelliği, ikinci olarak da azalan oranla % 33'ü çini ürününün fiyatını göz önünde bulundurduğunu görülmektedir.

Bu sonuca göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun çini yaptırmak ya da satın almak isteyen kişilerin çini ürünleri tercih ederken çini ürününün desen özelliğini göz önünde bulundurduğunu sonrasında ise fiyatının önemli olduğunu göstermektedir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin çini ürünleri pazarlama durumu ilgili dağılım Tablo 4.10.'da sunulmuştur.

Tablo 4.10. Çini ürünlerin pazarlanma durumunu gösteren sayısal dağılım.

Çini Ürünlerinin Pazarlanması	f	%
Toptan-Perakende	21	70
Sipariş	6	20
Perakende	3	10
Toptan	0	0
Toplam	30	100

Tablo 4.10. incelendiğinde anketi cevaplayan kişilerin çini ürünlerini %70'i toptan-perakende, olarak pazarlandığı görülmektedir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin çini ürünlerin pazarlamasında karşılaştıkları güçlük durumu ilgili dağılım Tablo 4.11.'de sunulmuştur.

Tablo 4.11. Çini ürünlerin pazarlanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin durumu gösteren sayısal dağılım.

Pazarlama Sorunları	f	%
Reklam Eksikliği	25	83
Atölyelerin Yetersizliği	4	13
Üretim Azlığı	1	3
Toplam	30	100

Tablo 4.11. incelendiğinde anketi cevaplayan kişilerin çini üretiminde Avanos çiniciliğinin pazarlama aşamasında %83'ü reklam eksikliğini yaşadıkları görülmektedir.

Bu sonuca göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun Avanos çiniciliğinin pazarlama aşamasındaki en çok reklam eksikliğinde sıkıntı yaşadığı görülmektedir.

Ustalarla yapılan karşılıklı görüşme sonucunda çini ustalarının çoğunluğunun yurt içi sergilere katıldıkları ancak yurt dışı sergilere katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Bunun yanı sıra ustaların büyük çoğunluğu Avanos'ta çiniciliğin geliştiğini

söylemektedir ve çiniciliğin gelişmesini sağlayacak öneriler Tablo 4.12 'de belirtmişlerdir.

Tablo 4.12. Avanos çiniciliğinin gelişmesini sağlayacak önerileri gösteren sayısal dağılım.

Avanos Çiniciliğinin Gelişmesini Sağlayacak Öneriler	f	%
Yurt içi ve Yurt dışı Tanıtımların Yapılması	16	53
Çinicilik Kurslarının Açılması	10	33
Yer sıkıntısının Çözülmesi	3	10
Kullanılan Araç ve Gereçlerin Temininin Kolaylaşması	1	33
Toplam	30	100

Tablo 4.12. incelendiğinde anketi cevaplayan kişilerin Avanos çiniciliğinin gelişmesini sağlayacak en önemli öneri %53 ile yurt içi ve yurt dışı tanıtımların yapılması olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin Avanos çiniciliğini diğer yörelerde yapılan çinicilikten ayıran faktörleri gösteren dağılım Tablo 4.13.'de sunulmuştur.

Tablo 4.13. Avanos çiniciliğini diğer yörelerde yapılan çinicilikten ayıran faktörleri gösteren sayısal dağılım.

Avanos Çiniciliğinin Özelliği	f	%
Kullanılan Motifin Farklı Olması	27	87
Kullanılan Renklerin Farklı Olması	3	10
Kullanılan Alanın Farklı Olması	1	3
Toplam	30	100

Tablo 4.13. incelendiğinde anketi cevaplayan kişilerin Avanos çiniciliğinin diğer yörelerde yapılan çinicilikten ayıran özelliğinin %87 gibi büyük bir oranla kullanılan motifin farklı olması olduğunu söylemektedirler.

Bu sonuca göre Avanos çiniciliğini diğer yörelerde yapılan çinicilikten ayıran özelliğin kullanılan motifin farklı olduğundan dolayı görülmektedir.

4.3. Üretim Etkinlikleri

Bu başlık altında Avanos çini üretiminde hammadde temini, araç ve gereçler, üretimde ve süslemede kullanılan teknikler, desen, renk özellikleri, ürün çeşitleri, çini ürün analizi ve bunların açıklamaları yer almaktadır.

4.3.1. Hammadde Temini

Avanos çiniciliği yapımında kullanılan hammadde temini, yaklaşık 25 yıl önce yani yörede çini yapımına başlandığı ilk yıllarda Kütahya bölgesinde satın alınıyor idi. Fakat yöre de bulunan toprak zenginliği nedeniyle hammadde için arama çalışmaları yapıldı ve bölge yakınlarında bulunan Karadağ, Akdağ (Bozdağ) ve Hasan dağı eteklerinden beyaz toprak yani kil çıkartıldı. Hammadde temini çoğunlukla bu bölgelerden sağlanmaktadır. Yine zaman zaman Kütahya'dan da hammadde alımı yapılmaktadır.

4.3.2. Araç ve Gereçler

4.3.2.1. Araçlar

Fırın

Çinicilikte kullanılan fırınlar dikdörtgen prizma şeklinde olup, sıvı gaz ve elektrik enerjisi ile çalışabilirler. Fırınların kapak kısmı olabildiğince büyük tutulmuştur. Yalıtım malzemesi ise yüksek ısıya dayanıklı ateş tuğlası ve elyaftır. Fırınlar gerek enerji sarfıyatı gerekse ısının kontrol altında tutulabilmesi açısından son derece sağlıklıdır.

Şekil No 16: Fırının genel görünümü

Fırın Taşları ve Fırın Ayakları:

Fırına konacak mamuller, fırın taşları kullanılarak fırının içerisine yerleştirilir. Daha sonra fırın ayakları üzerine raf konularak, mamuller düzenli bir şekilde yerleştirilir. Bu işlem yapılırken fırına konulan ürünlerin birbirine ve fırın raflarına değmemesi için ayaklar kullanılmaktadır.

Şekil No 17: Fırın taşları

Şekil No 18: Fırın ayakları

Çark:

Çini çamurunu şekillendirme işleminin asıl sanatsal boyutu çarkta şekillendirilmiştir. Çark elektrik enerjisi ile çalışan bir makinedir. Çamura vazo, kase, biblo gibi ürünlere şekil vermek için kullanılır. Çamur çark üzerine koyulur ve düğmesine basıp çalıştırılır. Çalışan çark döner ve çarkçı da eliyle çamura şeklini verir.

Şekil No 19: Çark

Turnet:

Ahşap ya da madenden yapılmış, elle çevrilen, tabanı sabit döner disklerdir. Seramik hamurunun şekillendirilmesinde, düzgün, yuvarlak çizgiler çizilmesinde, tabak kenarlarına yıldız sürülmesinde, püskürtme ile boyama ve sırlama işleminde kullanılır.

Şekil No 20: Turnet

Bisküvi Kalıpları (Alçı Kalıp):

Su emme özelliğinin yüksek olması nedeniyle, kalıp ile şekillendirmede alçıdan hazırlanan kalıplar kullanılır.

Şekil No 21: Bisküvi kalıpları (alçı kalıp)

Kurutma Terekleri:

Hazırlanan çini ürünlerinin kuruması için özel yapılmış kurutma odalarında bulunan tereklerdir.

Şekil No 22: Kurutma terekleri

Pergel

Çini desenini ürünün üzerine geçirmeden önce merkezi bulmakta yardımcı olan araçtır.

Şekil No 23: Pergel

Çini Fırçası

Eşek yelesi kıllarından yapılmış özel fırçalardır. Fırçaların ucu makasla kesilerek sivrileştirilir. Bu fırçalar ile çizgiler aynı kalınlıkta çizilir. Kıllar boyayı bünyesinde tutarak ekonomik boya kullanımı sağlar ve boyama sırasında sızıntı olmasını engeller.

Şekil No 24: Çini fırçası

Jilet

Çini desenlemesi yapılırken hata oluşan yerlerde silme işleminde jilet kullanılır.

Şekil No 25: Jilet

4.3.2.2. Gereçler

Sulu Boya Fırçaları ve Kalemler

Tasarımın ön hazırlığında kullanıldığı gibi çini desenlerinin konturlenmesinde de kullanılır.

Şekil No 26: Sulu boya fırçaları ve kalemler

Parşömen Kâğıdı

Çini desenlerinin tasarımlarında parşömen kâğıdı kullanılır. Yarı saydam, dayanıklı, üstüne kurşun kalemle kolay çizim yapılabilen bir kâğıt çeşididir. Ön araştırmalarda, tasarımların temiz ve düzgün çizimlerinde kopya edilerek çoğaltmaya ve tasarımın çizgi olarak son aşamasında kullanılır.

Rapido Kalem ve Boyası

Hitit desenleri çiziminde kullanılan kalemdir. Yedek tüplerde boyaları mevcuttur. Kalemlere dolum yapılabilir. Çini desenlerinde ince hat çizimlerinde kullanılır. Ayrıca Hitit motiflerinin çiziminde demir baştır.

Şekil No 27: Rapido kalem ve boyalar

Sır

Desenlemesi yapılan çini ürünlerin fırınlanmadan önce üzeri kaplanan sıvı cam ve kimyasallar ile hazırlanan gereçtir.

Şekil No 28: Sır

Çini Çamuru

Çini yapımında kullanılan ham maddedir. Çamurun ana maddesi kildir. Kuars, frit ve yüksek oranda kilden oluşan beyaz çamurdur. Avanos yakınlarında bulunan Hasan dağı, Karadağ ve Akdağ'dan kil toprağına ulaşılır. Yine bölgede bulunan Kızılırmak yataklarından da kırmızı çamura ulaşılır.

Şekil No 29: Çini çamuru

Boyalar

Çini yapımında kullanılan boyalar yerli ve yabancı kaynaklardan sağlanır. Yerli boyalar, genellikle oksitlerden yapılan açık yeşil, türkuaz, kırmızı ve siyah, yabancı boyalar ise sarı, koyu yeşil ve lacivettir. Boyama, sulama ve pişirme ilkel yöntemlerle yapıldığından zayıf türdeş olmayan ve birbirine karışan değişik renkler oluşturulur.

Şekil No 30: Boyalar

4.3.3. Kullanılan Teknikler

Avanos çini üretimde kullanılan teknikler, üretim tekniği ve süsle tekniği olarak iki kısımda incelenmiştir.

4.3.3.1. Üretim Teknikleri

Sır altı tekniği

Avanos çinicisinde kullanılan sır altı tekniğinde; çini ürünlerine önce bir astar çekilerek ilk pişirimleri yapılır. Sonra istenen desenin konturları çizilir, konturların içerisine uygun renklerle boyama yapılır. Böylece hazırlanan çini ürünü sır içine daldırılıp kurutulduktan sonra fırına verilir. Fırında ince bir cam tabakası halini alan renksiz, şeffaf sır altında bütün renkler parlak şekilde görülür.

Sır üstü tekniği

Bu teknik Avanos'ta üretilen geleneksel süsleme tekniği ile yapılmış bazı çini ürünlerinde kullanılmaktadır. Sır pişirimi yapılan ürünler üzerine belirlenen desen doğrultusunda altın yaldız sürülür. Ardından orta derecede fırınlanır.

4.3.3.2. Süsleme Teknikleri

Avanos çini yapımında kullanılan süsleme teknikleri;

- Geleneksel süsleme tekniği
- Serbest süsleme tekniğidir.

Yörede geleneksel süsleme teknikleri, ürünler üzerinde farklı kompozisyonlar yapılarak çeşitlendirilmektedir. Yörede bu süsleme tekniği çok beğeni görmektedir. Bu teknikteki örnek ürün resimleri eklerde ki bilgi formlarında mevcuttur.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin ürün tasarımında en çok kullanılan desen tekniklerini gösteren dağılım Tablo 4.14.'de sunulmuştur.

Tablo 4.14. Ürün tasarımında en çok kullanılan desen tekniklerini gösteren sayısal dağılım.

En Çok Kullanılan Desen Teknikleri	f	%
Sır Altı Çini	28	93
Kabartma Çini	1	3
Sır Üstü Çini	1	3
Toplam	30	100

Tablo 4.14. incelendiğinde en çok kullanılan desen tekniğinin sır altı çini tekniği olduğu görülmektedir.

4.3.4. Kullanılan Motifler

Avanos ilçesinde çini eşya üretiminde geleneksel motiflerin kullanıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra stilize ve yarı stilize edilmiş motifler, natüralist üsluplu motifler, sembolik motifler, geometrik motifler ve yazı süsleme motiflerinin de kullanıldığı görülmektedir.

Avanos çini ürünlerinde geleneksel motifler ile diğer motifler birlikte kullanılarak farklı kompozisyonlar yapılmaktadır.

4.3.4.1. Geleneksel Motifler

- Bitkisel Motifler

İpek Deseni

İpek deseni, Avanos yöresinde yapılan çini ürünlerinde oldukça çok kullanılan desen türünden biridir. Natüralist üsluplu motiflerin(lale, gül, karanfil vb.) küçültülerek sık ve ince çizgiler halinde birlikte kullanılması ile ortaya çıkan bir desen türüdür. Bu formda yer alan çiçeklerin üzerlerine nazar boncuğu (göz boncuğu) eklenerek desen bütünlüğü oluşturulur. Bu desende var olan nazar boncuğu detayı şans getireceği inancı ile ilgililerin beğenilerine sunulur. Bu desen çok zahmetli bir çalışma olduğu için yörede çok değerlidir.

Şekil No 31: İpek deseni

Şekil No 32: İpek deseni, hayat ağacı ve lale kompozisyonu

İpek Karanfil Deseni

İpek karanfil deseni, ipek deseni ile aynı özelliklere sahiptir. Yalnızca karanfil figürü tek başına kullanılarak tekrarlamakta ve kahve tonları bu desende yoğun olarak kullanılmaktadır.

Şekil No 33: İpek karanfil deseni

Şekil No 34: İpek karanfil deseni

İpek Aile Deseni

Aile deseni de ipek desenindeki gibi natüralist üsluplu motiflerin(lale, gül, karanfil vb.) küçültülerek sık ve ince çizgiler halinde birlikte kullanılması ile ortaya oluşan desendir. Yalnızca bu desen bütünlük halindedir. Çini ürününün merkezinden

başlayarak her sırada çoğalan ve tekrarlayan çiçek motiflerinden oluşur. İlk olarak çini ustaları ailelerini simgeleyen bir model oluşturma düşüncesi ile bu deseni yapmışlardır. Bu desen çinicilik mesleğini ailedeki bütün bireylerin yaptığı anlatmak amacı ile yapılmış ve yöreye ait bir desen olmuştur. Bu desen çeşitli geleneksel desenlerle birlikte kullanılarak farklı formlarda hazırlanmaktadır.

Şekil No 35: İpek aile deseni

Şekil No 36: Aile deseni ve lale deseni kompozisyonu

- Geometrik Motifler

Dantel Deseni

Dantel modeli, Avanos yöresinde yaşayan kadınların ellerinde ördükleri dantel işlerinden esinlenerek yapılan çini desenidir. Kobalt mavisi rengi ve tonları kullanılarak yapılan çini modelidir. Bu desenin diğer desenlerden farkı yapılış tekniğidir. Boyalar şırıngalara doldurularak şırınga ucundaki iğne ile desen şekli veriler ve yine iğne ile küçük dokunuşlar yaparak noktalar oluşturulur.

Şekil No 37: Dantel deseni

Şekil No 38: Dantel deseni

- Hitit Motifleri

Hitit Deseni

Hitit deseni, yörede ki çömlekçiliğin doğuşuyla (Hititler döneminden) birlikte başlayan bir desen formatıdır. Bu desen yörede geçmiş zamanlarda başlayıp hala devam eden rapido tekniği ile kırmızı topraktan yapılmış ürünlerin süslenmesinde kullandıkları bir desen tekniğidir. Avanos'ta çinicilik sanatına başlanması ile bu teknik çini ürünlerin üzerinde de desenlenmeye başlanmıştır.

Şekil No 39: Hitit deseni

Şekil No 40: Hitit deseni

4.3.4.2. Serbest Motifler

Doğa Deseni ve İnsan Figürleri Desenleri

Bu desenlerde yörede bulunan manzara resimleri, farklı bölgelerden manzaralar ve farklı insan figürleri bulunan resimler çini ürünlerini üzerine uygulanmaktadır.

Şekil No 41: Doğa deseni (peri bacası)

Şekil No 42: İnsan figürleri deseni (mutluluğun resmi)

Avanos ilçesinde çini eşya üretiminde kullanılan desenlerle ilgili bilgiler yukarıda açıklanmıştır. Anketlerden ve bilgi formlarından ulaşılan sonuçlar ise aşağıda sunulmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin ürün yapımında kullanılan desenleri temin etme biçimi ile ilgili dağılım Tablo 4.15.'de sunulmuştur.

Tablo 4.15. Ürün yapımında kullanılan desenleri nereden seçtiklerini gösteren sayısal dağılım.

Kullanılan Desenlerin Temini	f	%
Yapılmış Örneklerden	14	47
Desen Kitaplarından	10	33
Yerel Sanatçı Çizimleri	6	20
Toplam	30	100

Tablo 4.15. incelendiğinde ankete katılanların % 47 'si ile büyük çoğunluğunun çini üretiminde kullandıkları desenleri yapılmış örneklerden temin ettiği görülmektedir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin ürün tasarımında en çok kullanılan motifleri gösteren dağılım Tablo 4.16.'de sunulmuştur.

Tablo 4.16. Ürün tasarımında en çok kullanılan motifleri gösteren sayısal dağılım.

Kullanılan Motifler	f	%
Geleneksel Motifler	25	83
Serbest Motifler	5	17
Toplam	30	100

Tablo 4.16. incelendiğinde anketi cevaplayan kişilerin çini üretiminde %83'ü geleneksel motifleri kullandığı görülmektedir.

Bu sonuca göre ankete katılanların büyük çoğunluğunun çini üretiminde yöresel motifleri kullandığı görülmektedir.

4.3.5. Kullanılan Renkler

Tablo 4.17. Ürün yapımında en çok kullanılan renkleri gösteren sayısal dağılım.

Kullanılan Renkler	f	%
Kırmızı-Mavi-Türkuaz	15	50
Sarı-Kahve-Mavi	6	20
Kırmızı-Türkuaz-Turuncu	5	17
Mor-Yeşil-Sarı	4	13
Toplam	30	100

Tablo 4.17. incelendiğinde ürünlerde en çok %50 oranda kırmızı-mavi-türkuaz, rengin kullanıldığı bunu sırasıyla; sarı-kahve-mavi, kırmızı-türkuaz-turuncu, mor-yeşil-sarı renkleri takip etmektedir.

4.3.6. Üretilen Çini Ürün Çeşitleri

Bu başlık altında Avanos ilçesinde üretilen çini ürün çeşitleri belli bir sınıflandırma yapılarak sunulmuştur. Avanos'ta çini ürünler genellikle süsleyici özelliğe sahip dekoratif eşyalardır. Dekoratif ev, giyim ve mutfak eşyası olarak 3 grup altında incelenmiştir.

Dekoratif Ev Eşyası

Dekoratif amaçlı bu ürünler arasında kâse, tabak, halkalı Hitit, vazo, tablo, ördek, fil gibi hayvanların yanı sıra kaftan, nar ve lale gibi minyatür biblolar, saat, ayna, ibrik vb. gibi eşyadan oluşmaktadır (Şekil 43,44,45,46).

Şekil No 43: Damla modeli tabak

Şekil No 44: Kâse

Şekil No 45: Vazo

Şekil No 46: Tablo

Bunlar içinde halkalı Hitit yöreye özgü bir formdur. Halkalı Hitit ürünü, Hititler döneminde yapılan bir toprak kap ürünüdür. İlk halkalı Hitit 4000 yıl önce Hititler zamanında yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından bulunan halkalı Hitit ürünü Ankara da Medeniyetler Müzesinde sergilenmektedir.

Hititler döneminde yapılan bu ürün, içine şarap koymak için hazırlanmıştır. Bu ürünün içine şarap koyulup yüksek bir yere yerleştirilmiş ve gün batıncaya kadar bekletilmiş. Son gün ışığının halkanın içinden geçtiğinde içindeki şarabın kutsallaştığına inanılırlarmış. Halkalı hititin içinde bulunan bu şarabı içtiklerinde sağlığa kavuşacaklarını ve uzun ömürlü olacaklarına inanmışlardır.

Şekil No 47: Kırmızı toprak üzerine Hitit deseni

Dekoratif Giyim Aksesuarları

Bu grupta kolye, kolye uçları, küpe, künye ve yüzük gibi takı çeşitleri yer almaktadır.

Şekil No 48: Kolye uçları

Şekil No 49:Yüzük

Şekil No 50:Küpe

Şekil No 51:Künye

Dekoratif Mutfak Eşyası

Bu grupta pilavlık, kaşıklık, kase, kahve ve çay fincan ve bardakları, kupa, kadeh nihale vb. gibi ürünler yer almaktadır.

Şekil No 52:Pilavlık

Şekil No 53:Kase

Şekil No 54:Kahve ve çay bardağı

Şekil No 55:Kadeh

Araştırma kapsamına alınan bireylerin iş yerindeki ürün çeşitlerini gösteren dağılım Tablo 4.18.'de sunulmuştur.

Tablo 4.18. İş yerindeki ürün çeşitlerini gösteren sayısal dağılım.

Ürünler	f	%
Tabak	33	33
Tablo	14	14
Minyatür dekoratif ürünler	12	12
Vazo	11	11
Halkalı Hitit	7	7
Takı	5	5
Kase	4	4
Bardak	4	4
Saat	3	3
Ayna	2	2
İbrik	2	2
Yemeklik (pilavlık)	2	2
Nihale	1	1
Toplam	100	100

Tablo 4.18. incelendiğinde anketi cevaplayan kişilerin %33,'ü tabak ürünün yapıldığını ve tercih edildiğini belirtmektedirler.

4.3.7. Çini Ürün Analizi (Biblo yumurta yapımı)

Analizi yapılan biblo yumurta, sır altı tekniği ve geleneksel desen özelliğine göre günümüzde yapılan Avanos çiniciliğine örnek oluşturduğu için seçilmiştir. Atölye’de hazırlanan çamur hareketli tornet üzerine atılır ve atılan çamur tornette döndürülür (Şekil 56).

Şekil No 56: Çamurun tornete verilmesi.

Çamur el yardımı ile kalıp üzerine yayılır ve genel form kazandırılır. Biblo yumurta genel şekli verilir (Şekil 57,58).

Şekil No 57: Çamura Genel Şeklinin Verilmesi.

Şekil No 58: Biblo Yumurta Genel Şekli Verilmesi

Oluřturulan yumurta řekli dűzgűnce kesilir(řekil 59).

şekil No 59: Yumurtanın Tornetten Kesilerek Alınması.

Yumurta şeklindeki bibloya astarlama işlemi yapılır(şekil 60).

şekil No 60: Astarlama İşlemi.

Astar kuruduktan sonra desenleme işlemi yapılır. Buradaki biblo lale motifleri ile bezenmiştir. Desen direk olarak tahrir yapılarak, siyah tahrir boyası ile bibloya işlenmiştir(şekil 61).

şekil No 61: Tahrir İşlemi Yapılması

Tahriri yapılan desen dikkatlice boyanır(Şekil 62).

Şekil No 62: Desenin Boyanması

Boyanan biblo renklerin canlılığını kazanması, dış etkilere karşı dayanıklı olması için sır suyuna batırılıp çıkartılır(Şekil 63).

Şekil No 63:Sırlama İşlemi.

Biblo kuruduktan sonra fırınlama işlemi için fırına dizilir. Biblo yumurtanın taban kısmında bulunan deliğe çivili ayak takılır ve fırına yerleştirilir(Şekil 64).

Şekil No 64:Fırına Dizme İşlemi.

Fırında pişme işlemi bittikten sonra fırın boşaltılır(Şekil 65).

Şekil No 65:Fırını Boşaltma İşlemi.

Bütün işlemleri tamamlanmış olan biblo yumurta(Şekil 66).

Şekil No 66: Biblo Yumurta.

BÖLÜM V

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümde, araştırmanın bulguları doğrultusunda elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak çini üretiminin gelişiminde yararlı olacağı düşünülen öneriler getirmeye çalışılmıştır.

5.1. Sonuç

Avanos çiniciliğinin incelenmesi konulu bu araştırmada; çini sanatı ile ilgilenen ustaların kişisel bilgileri, mesleki özellikleri, çini ürünlerinin kullanım alanları, çini üretiminde kullanılan araç-gerekleri, çini üretiminde kullanılan teknik, desen, renk ve kompozisyon özellikleri, çini üretimi ve değerlendirilmesi, çini ürünlerinin pazarlanmasında yaşanan sıkıntılar, yöredeki çinicilik sanatının gelişimi. Türkiye'nin diğer yörelerinde yapılan çinicilik sanatı ile Avanos yöresinde yapılan çinicilik sanatı arasındaki farklara dair araştırma yapılmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamına random tekniği ile ulaşılan 30 kişiye uygulanan anket formundan ve 100 adet bilgi formundan elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar şunlardır;

Araştırmadan elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde çini sanatıyla ilgilenenlerin daha çok erkekler olduğu görülmüştür. Bu sanatla uğraşanların çoğunun 31-41 yaş olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun ortaöğretim mezunu olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğunun evli olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılanların çoğu çinicilik mesleğini kendi atölyelerinde ve usta unvanı ile icra etmektedir. Araştırmaya katılanların çoğu bu mesleği aile bireylerinden öğrenmiştir. Araştırmaya katılanların çoğu 15 yıl ve üzeri yıldır bu sanatı yapmakta olduğunu belirtmiştir.

Araştırmaya katılan kişilerin büyük çoğunluğunun çini sanatında kullanılan ham maddeyi yörede bulunan topraklardan karşıladıkları belirtilmiştir. Araştırmaya katılan kişilerin büyük çoğunluğu çini sanatında kullanılan araç ve gereçleri kolaylıkta temin etmektedir.

Araştırmaya katılan kişiler çini desen tekniği olarak sır altı çini tekniğini çoğunlukla kullanmaktadırlar. Araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğu desen seçimini yapılmış örneklerden almaktadır. Araştırmaya katılan kişiler çoğunlukla çini ürünleri yapımında geleneksel motifler kullanmayı tercih etmektedir. Araştırmaya katılan kişiler çini ürünlerini desenlerken en çok kullandıkları renkler kırmızı, mavi ve türkuazdır.

Araştırmaya katılan kişiler çini ürünlerinden en çok tabak formunu yapmaktadır. Araştırmaya katılan kişiler çini ürünleri yaparken çoğunlukla fırınlama işlemi sırasında zorluk yaşamaktadırlar. Araştırmaya katılan kişiler çini ürünlerinden sipariş veren ya da satın almak isteyen müşterilerin en çok çini ürünlerinin desen özelliklerini göz önünde bulundurduklarını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğunun çini ürünlerini toptan ve perakende olarak pazarlamaktadır. Araştırmaya katılan kişiler çini ürünlerini pazarlama aşamasında çoğunlukla reklam eksikliğinden dolayı sıkıntı yaşamaktadır. Araştırmaya katılan kişiler çini ürünleri ile ilgili yurt içinde düzenlenen sergi/fuarlara çoğunlukla katılmaktadır. Araştırmaya katılan kişiler çini ürünleri ile ilgili yurt dışında düzenlenen sergi/fuarlara çoğunlukla katılmamaktadır. Araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğunun aylık gelirin 4000 tl ve üzeri gelirlerinin olduğu belirtilmiştir.

Araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğu Avanos çiniciliğinin geçmiş yıllara kıyasla gelişmiş olduğunu düşünmektedir. Araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğu çinicik mesleğinin gelişmesine yardımcı olacak faktörün yurt içi ve yurt dışında tanıtımların yapılmasının olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğu

Avanos çiniciliğini Türkiye' nin diğer yörelerinde yapılan çinicilikten ayıran en belirgin özelliğinin çinide kullanılan motiflerin farklı olduğunu belirtmiştir.

Bilgi formlarından elde edilen bilgiye göre çini sanatında en çok kullanılan aracın pişirme fırını, en çok kullanılan gereçlerin ise çamur, boya ve sır olduğu görülmektedir.

Bilgi formlarından elde edilen bilgiye göre incelenen çinilerin büyük çoğunluğunu sır altı çini desenleme tekniği oluşturmaktadır. Anket formlarında da kullanılan teknikle ilgili edinilen bilgi sır altı çini desenleme tekniği olup bilgi formlarından edinilen sonucu desteklemektedir.

Bilgi formlarından elde edilen bilgiye göre incelenen çini ürünlerinin büyük çoğunluğu geleneksel motiflerden oluşmaktadır. Anket formlarında da çini ürünlerinde kullanılan motiflerle ilgili edinilen bilgi geleneksel motiflerden olup bilgi formlarından edinilen sonucu desteklemektedir.

Bilgi formlarından elde edilen bilgiye göre incelenen çinilerin en çok türkuaz, mavi ve tonları renkleri görülmektedir. Anket formlarında da çini ürünlerinde kullanılan renklerle ilgili edinilen bilgi türkuaz, kırmızı, mavi tonları olup bilgi formlarından edinilen sonucu desteklemektedir.

Bilgi formlarından elde edilen bilgiye göre incelenen çini ürünlerinden en çok yapılan ürün formu tabak olarak görülmektedir. Anket formlarında da çini ürünlerinde en çok yapılan ürün formu tabak olup bilgi formlarından edinilen sonucu desteklemektedir.

5.2. Öneriler

Bu araştırmada elde edilen bulgulara göre, ilgililere ve bu konuda yapılacak araştırmalara yön vermesi amacıyla aşağıda öneriler geliştirilmiştir.

1. Araştırma kapsamında çini sanatıyla ilgilenen kişilerin orta yaşlarda ve erkek olduğu tespit edilmiştir. Buna göre; ustaların kalifiye gençlere ihtiyaç duydukları göz önüne alınarak gençlerin ve bayanların bu sanata yönlendirilmeleri için çalışmalar yapılabilir.

2. Araştırma kapsamında çini sanatıyla ilgilenen kişilerin büyük çoğunluğunun bu sanatı aile bireylerinden öğrendikleri tespit edilmiştir. Buna göre; çinicilik alanında yüksekokul, lisans eğitimi ve kursların sayısının artırılması ile mesleğin yaygınlaşması, eğitim ve kalitenin yükselmesi açısından önemli olduğu düşünülebilir.
3. Araştırma kapsamında çini sanatı ile ilgilenen kişilerin büyük çoğunluğunun çini ürünlerinin pazarlanma aşamasında sorun yaşandığı tespit edilmiştir. Buna göre; yöreye ait desenlerde bezenmiş çini ürünlerini tanıtmak ve Pazar alanını genişletmek için yurt dışında ve yurt içinde düzenlenen sergilere, fuarlara katılmaları önerilebilir.
4. Araştırmaya katılan çini üreticilerinin tanıtımda yaşadığı sıkıntı ile ilgili, web yolu ile atölyelere ait internet siteleri kurulup mevcut ürünlerin, atölyenin ve yörenin tanıtımı bu sitelerde yayınlanıp dünya üzerinde tanıtım yapılması önerilebilir.
5. Avanos yöresinde üretilen çini ürünleri Kültür Bakanlığı ve BKG' ye (Bilim Kent Kültür Grubu) örnek ürünler gönderilerek satışların çoğaltılmasında destek olabileceği önerilebilir.
6. Avanos bölgesi ile yakın çevresinde, çömlekçilik-çinicilik üzerine festivaller ve yarışmalar düzenlenerek bu sanat dalının tanıtılması ve geliştirilmesi sağlanabilir.
7. Üniversite bünyesinde ilgili bölümlerde, Avanos çiniciliği ile ilgili projeler ve çalışmalar yapılarak bu sanatın gelişimine ve tanınmasına katkı sağlanması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- AKBAŞ UYANIK, Zeynep.(2006). *Çinilerde Kullanılan Klasik Kütahya Çini Desenleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- AKER(ALPASLAN), Sabiha.(2010). *Çini Tasarımı*. Detay Yayıncılık. Ankara.
- AKSEL, Melik. (1971). *Sanat ve Folklor*. İstanbul.
- AKTAN, Oğuz. (1989). *El Sanatları*. Ankara.
- ALTUNTAŞ, Yener. (1990). *El Sanatlarının Dünü, Bugünü, ve Sorunları*. Kültür Bakanlığı. AR-GE Genel Müdürlüğü Yayınları.
- ARCASOY,A., (1983) *Seramik Teknolojisi*. (Birinci Baskı) İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.
- ARIK, R. (2000). *Kubad Abad Selçuklu Sarayı Ve Çinileri*. İstanbul.
- ASLANAPA, Oktay. (1965). *Anadolu Türk çini Ve Keramik Sanatı*. İstanbul.
- ASLANAPA, Oktay. (1987). *Osmanlı Devri Keramik Sanatı*. Antika.27.İstanbul.
- ATALAY, M. (1983). *Kütahya Çinicilik Sanayinin İncelenmesi*. Eskişehir.
- ATAGÜN, Dilek, (2010), *Türk Çini Sanatında Renkli Sır Teknikleri Ve Reçeteleri*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- ATAY YOLAL, Ceren, (2007), *Başlangıcından Günümüze Kütahya Çinileri ve Çini Motiflerinin Seramik Yüzeylerde Yorumlanarak Uygulanması*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

AYAN, Dursun. (1987). *Sanat Sosyolojisine Giriş*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

AYTAÇ, Çetin.(1982). *El Dokumacılığı Temel Ders Kitabı*. İstanbul.

AYTEPE, Betül.(2011). *Avanos Yöresinde Geçmişten Günümüze Usta Çırac İlişkisiyle Çömlekçilik Eğitimi*, Nevşehir Üniversitesi, Avanos Meslek Yüksekokulu, El Sanatları Bölümü, Seramik, Cam ve Çinicilik Programı, Avanos-NEVŞEHİR.

BAKIR, Turan, S., (1999) *İznik Çinileri ve Gülbenkyan Koleksiyonu*. (Birinci Baskı),Ankara: T.C Kültür Bakanlığı Yayınları.

BALI, M. (1983). Arapkir'de El Sanatları. *III. Ulusal El Sanatları Sempozyumu Bildirileri*. İzmir.

BAŞLANGIÇ, S. (1984), El sanatlarının dünü, bugünü, yarını. *I Ulusal El Sanatları Sempozyumu Bildirileri*. İzmir.

BAYRAK Elif. (2006). *Kütahya Çinilerinin Teknik ve Desen Özellikleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

BİLGİ, Hülya. (2005).*Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu Kütahya Çini ve Seramikleri Katalogu*. İstanbul.

BİROL,İ., DERMAN, Ç., (1995) *Türk Tezyini Sanatlarda Motifler*. (İkinci Baskı),İstanbul: Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları.

BİROL, İnci. (1995). *Türk Tezyini Sanatlarda Motifler*. İstanbul.

BÜKEN, Yaşar.(1990). *Avanos Kitabı*. Ankara.

CANBOLAT, Ayşe., ve ÇOBANLI, Zehra.(2009). *Avanos Çömlekçiliği Avanos Pottery*. Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü, Eskişehir.

COİNDEZ, M.C. (1999). *Avanos Un Village Cappadocien Menacez.* Dossiers Historie Et Archeologie. No:121.

ÇALIŞ, Hasan. (1989). *El Sanatları.* Ankara.

ÇİNİ, Rıfat. (1991). *Türk Çiniciliğinde Kütahya.* İstanbul.

CURA, Nilgün, (2008), *Erken Osmanlı Mimarisinde Renkli Sır Tekniğindeki Çiniler (1300 – 1453)*, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

GÖNEY, E. (1988), *Nevşehir İli.* Kapadokya. Nevşehir.

GÜRTANIM, Neriman., ve MUMSUZ, Nuri.,(1970). *Avanos Çömlekçiliği ve Kullanılan Toprakların Bazı Teknolojik Özellikleri.* Ankara.

İLTER, İ.(1998). *Tarihi Türk Hanları.* İstanbul.

İŞÇEN, Yavuz. (2011). *Avanos Yaşam Ve Gezi Rehberi.* Avanos Belediyesi Kültür Yayınları-03. Koza Yayın Dağıtım. Ankara.

KAÇMAZ, Harun ,(2008), *Cumhuriyetten Günümüze Kütahya Çini Sanatı, Bazı Atölyeler ile Ustaların Çini ve Seramik Sanatına Katkıları*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

KAHVECİ, Mücella. (1998). *Günümüzde El Sanatlarının Durumu, Bazı Kurum ve Kuruluşların El Sanatları Eğitim Programları Üzerine.* II. Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyum Bildirileri. Ankara.

KARASAR, N. (2000), *Bilimsel araştırma yöntemi*, Ankara. Nobel Yayınları.

KESKİNER, Cahide. (1992). *Süsleme Sanatlarında Rumi.* İzmir.

KOÇ, İlknur.(1993). *Seramik Notları*. Ankara.

KUBAN, Doğan.(1979). *Çağdaş Kültür,Çağdaş Çevre Ve Tarihsel Mimari Kalıt Sorunu*.Ulusal kültür. sayı.4.

KÜÇÜKYILMAZLAR, Aysun.(2006). *Çini Araştırması*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

ÖNEY, Gönül. (1987). *Erken Dönem Anadolu Türk – İslam Seramiği*. İstanbul. Mısırlı Yayınları.

ÖNEY, Gönül. (1987). *İslam Mimarisinde Çini*. Ada Yayınları.

ÖNEY, Gönül. (2003). *Çini Ve Seramik*. İstanbul.

ÖZKAN, Halil,(2000). *Türk Dünyası Kültür ve Sanat Sempozyumu*. Süleyman Demirel Üniversitesi Bildirileri Kitabı. Isparta.

ÖZKEÇECİ, İsmail. (1992). *Tezhip Sanatı ve Tezyini Motifler*. İstanbul.

ÖZTÜRK, İsmail. (2003). *Geleneksel Türk El Sanatlarına Giriş*. İzmir.

SEVİM, S. S. (2003). *Seramik Dekorları*. Eskişehir.

SOYHAN, Cihat. (1988). *Türk Çini Sanatı*, İstanbul.

SÖZOĞLU, Türkan.(1995). *Seramik ve Çini Sanatı*. Ankara.

ŞAHİN, Erdoğan Tahir.(1999). *Sanat Tarihi*. İstanbul.

ŞAHİN, F., (1989) *Türk Çini Sanatı Süslemeciliği*, (Birinci Baskı) Eskişehir: A.Ü.Kütahya M.Y.O. Yayınları.

TANER, Hadi. (1985). *Kütahya Çiniciliğinin Tekniği ile Bazı Tahliller*. Konya.

TANIŞAN, H.H., METE, Z. (1986) *Seramik Teknolojisi ve Uygulaması*. (Birinci Baskı) İzmir.

TÜRK DİL KURUMU. (1969). *Türkçe Sözlük* (5.inci baskı). Ankara: TDK.

USLU, Mehmet. (1984). *El sanatlarımızın Günümüzdeki Yeri ve Durumu*. 1. El Sanatları Sempozyumu Bildirileri. İzmir.

USTA, Seval, (2005), *Selçuklu Çini ve Keramik Sanatında İnsan Figürüne İkonografik Açıdan Bir Bakış*, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

YAPI KREDİ BANKASI A.Ş. (1982). *Türk El Sanatları*. İstanbul.

YETKİN, Şerare. (1986). *Anadolu'da Türk Çini Sanatının Gelişimi*. İstanbul.

YETKİN, Şerare. (1996). *Anadolu'da Türk Çini Sanatının Gelişmesi*. (İkinci Baskı) İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 1631.

YILDIRIM, Savaş, (2007), Erken Osmanlı (1300-1453) Yapılarında Çini Süsleme, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

YILMAZ, Aslı, (2010), *Geleneksel İznik Çini Dekorlarında Kullanan Motifler ve Kişisel Yorumlar*, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

YURT ANSİKLOPEDİSİ. (1981). *Türkiye'nin Dünü, Bugünü, Yarını*. Cilt.2. İstanbul.

ZÜBER ,Hüsnü.(1991). *Türk Süsleme Sanatı*. Ankara.

1998 Yılı Nevşehir İl Yıllığı. Nevşehir Valiligi Yayınları.

EKLER

EK A. ANKET FORMU

EK B. BİLGİ FORMLARI

EK A. ANKET FORMU

AVANOS ÇİNİCİLİĞİNİN İNCELENMESİ

Değerli üretici;

Bu anket, Avanos ilçesi merkezinde ki çini üreticilerinin görüşlerine dayanarak incelenip değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Anket 7 bölümden oluşmaktadır. 1. bölümde (1.-4. sorular) kişisel bilgileriniz, 2. bölümde (5.-8. sorular) mesleki özellikleriniz, 3. bölümde (9.-10. sorular) çini yapımında kullanılan araç-gereçler, 4. bölümde (11.-14. sorular) çini üretiminde kullanılan teknik, desen ve renk özellikleri, 5. bölümde (15.-17. sorular) çini üretimi ve değerlendirilmesi, 6. bölümde (18.-22. sorular) çini ürünlerinin pazarlama alanı, 7. bölümde (23.-25.sorular) çinicilik sanatının yöredeki gelişimi ile ilgili sorular bulunmaktadır. Ankete vereceğiniz doğru ve içten cevaplar araştırmaya büyük katkı sağlayacaktır. Bilgiler sadece bu araştırma için kullanılacaktır ve anket uygulanan kişilerin adı ve soyadı gizli tutulacaktır.

Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Şükran DOĞRU GÜRPINAR

Gazi Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dekoratif Ürünler Eğitimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

1- Yaşınız nedir?

- a) 15 – 20   b) 21 – 30   c) 31 – 40   d) 41 ve üstü

2- Cinsiyetiniz nedir?

- a) Bayan   b) Erkek

3- Medeni durumunuz nedir?

- a) Bekar   b) Evli

4- Eğitim durumunuz nedir?

- a) Okuma yazma bilmiyorum   b) İlköğretim
c) Ortaöğretim   d) Ön Lisans   e) Lisans   f) Yüksek Lisans/ doktora

5- Çalıştığınız imalathanede hangi pozisyonda görev almaktasınız?

- a) İşletme sahibi   b) Müdür   c) Usta   d) Çıracak   e) Stajyer

6- Kaç yıldır çinicilik ile uğraşıyorsunuz?

- a) 3 – 6 yıl   b) 6– 9 yıl   c) 9 – 12 yıl   d) 12- 15 yıl ve üzeri

7- Çini sanatını kimden / nereden öğrendiniz?

- a) Aile bireylerinden   b) Kursta   c) Kendi kendime
d) Eğitim kurumunda (Yüksekokul)   e) Eğitim kurumunda (Fakülte)

8- Çini ustası olarak çalışmanızı sürdürdüğünüz yer?

- a) Kendi atölyem   b) Çini atölyesi (iş yeri)   c) Kuruma ait atölye   d)Ev

9- Çini ham maddesini nereden elde ediyorsunuz?

- a) Bölge topraklarından kendim hazırlıyorum   b) Dışarıdan temin ediyorum

10-Çinicilik sanatında kullanılan araç-gereçleri kolay bulabiliyor musunuz?

- a) Evet   b)Hayır   c)Kısmen

11- Avanos çinilerinde en çok kullandığınız desen teknikleri nelerdir?

- a) Tek renk sırlı desensiz çini b) Kabartma çini
c) Sır altı çini d) Sır üstü çini

12- Avanos çinilerinde kullanılan desenleri nereden temin ediyorsunuz?

- a) Yerel sanatçıların çizimleri b) Desen kitaplarından c) Yapılmış örnekler

13- Avanos çinilerinde çoğunlukla hangi motifleri kullanıyorsunuz?

- a) Geleneksel motifler b) Serbest çalışma

14- Avanos çinilerinde en çok hangi renkler hakimdir?

- a) Kırmızı – Mavi – Türkuaz b) Mor– Yeşil – Sarı
c) Sarı – Kahverengi– Mavi d) Kırmızı – Türkuaz –Turuncu

15- Avanos çinilerinde daha çok hangi çini ürünlerini yapıyorsunuz?

- a) Tabak b) Kase c) Vazo d) Halkalı Hitit e) Sipariş ürünler f) Diğer

16- Çini üretiminde en çok sorun yaşadığınız aşama hangisidir?

- a) Toprağın hazırlanması ve bisküvinin oluşturulması c) Ürünün sırlanması
d) Desen belirlenmesi, çizimin ve renklendirme e) Ürünün fırınlanması

17- Çini yaptırmak ya da satın almak isteyen kişiler, çini ürünlerini tercih ederken en çok hangi özelliğini göz önünde bulunduruyorlar?

- a) Çini ürününün fiyatı b) Çini ürününün desen özelliği
c) Çini ürününün kullanım alanı d) Çini ürününün boyutu

18- Çini ürünlerinizi daha çok nasıl pazarlıyorsunuz?

- a) Toptan b) Perakende c) Toptan – Perakende d) Sipariş

19- Avanos çiniciliğinin pazarlama aşamasında en çok yaşadığı sıkıntı nedir?

- a) Reklam eksikliği b) Ürünlerin alıcıya hitap etmemesi

- c) Üretim azlığı   d) Atölyelerim yetersizliği

20- Yurt içinde sergi / fuarlara katılıyor musunuz?

- a) Evet   b) Hayır

21- Yurt dışında sergi / fuarlara katılıyor musunuz?

- a) Evet   b) Hayır

22- Çinicilikten aylık geliriniz ne kadardır?

- a) 600 – 1000 ytl   b) 1000 – 2000 ytl   c) 2000 – 4000 ytl   d) 4000 ytl ve üzeri

23- Avanos çiniciliğini geçmiş yıllara kıyasla gelişmiş buluyor musunuz?

- a) Evet inanıyorum.   b) Hayır inanmıyorum.

24- Avanos çiniciliğinin gelişmesini etkileyen en büyük faktör nedir?

- a) Çinicilik kurslarının açılması
b) Yurt içinde ve yurt dışında tanıtımlar yapılmalı
c) Kullanılan araç ve gereçlerin temininin kolaylaştırılması
d) İmalat hanelerin yer sıkıntısının çözülmeli

25- Türkiye'nin diğer yörelerinde yapılan çinicilik sanatı ile Avanos yöresinde yapılan çinicilik sanatı aralarındaki en büyük fark size göre hangisidir?

- a) Kullanılan teknikler açısından farklı   b) Kullanılan motifler açısından farklı
c) Kullanılan renkler açısından farklı   d) Kullanılan araç -gereç açısından farklı
e) Kullanım alanı açısından farklı

EK B. BİLGİ FORMU**BİLGİ FORMU**

Örnek No : 1

Şekil No : 67

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Nihale

Ürünün Boyutları

Eni : 12 cm   **Boyu** : 12 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, pergel, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kırmızı, kobalt mavisi, yeşil

Desen Özelliği : Lale deseni, penç deseni

Kompozisyon : Kalıp ile çamura düz şekil verilmiş ve nihale formatında kesilmiştir. Nihalenin orta kısmına yeşil, mavi ve kırmızı renklerinde penç deseni uygulanmış, devamında kırmızı ve mavi renklerde dallar ile uzaman bahar çiçekleri ve lale motifleri uygulanmıştır. Yeşil renk ile çerçeve kısmı serbest desenle bütünleştirilmiştir. Kompozisyon çalışması gelenekseldir.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 2

Şekil No : 68

İnceleme Yeri : Ömürlü Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Saat

Ürünün Boyutları

Eni : 25 cm   **Boyu** : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, pergel, fırça, jilet

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya, saat mekanizması

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Haliç Deseni

Kompozisyon : Kalıp ile çamura kabartma şekli verilmiş ve duvar saati uygulaması yapılmıştır. Duvar saatinin rakamları kobalt mavi ile renklendirilmiş olup saatlerin ortasında kalan akrep-yelkovan kısmı daire kontur içinde haliç deseniyle bezenmiştir. Yine saat rakamlarının dışında kalan yayvan kısım da haliç deseniyle bezenip mavi tonlarında renklendirilmiştir. Geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 3

Şekil No : 69

İnceleme Yeri : Konak Seramik

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Kartvizitlik

Ürünün Boyutları

Eni : 12 cm   **Boy** : 6 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, jilet

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Lale deseni, karanfil deseni, penç deseni

Kompozisyon : Kartvizit ebatlarına uygun alınan alçı kalıp ile kübik formatta şekillendirilen kartvizitlik çalışmasının üst kapağı lale ve karanfil desenleri kullanılarak kobalt mavisi ile renklendirilmiştir. Kartvizitliğin kenar kısımları ise yine lale ve bahar çiçekleri motifleriyle bezenmiş olup şeffaf çini sırası kullanılmıştır. Geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 4

Şekil No : 70

İnceleme Yeri : Güray Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Pilavlık

Ürünün Boyutları

Eni : 30 cm   **Boyu** : 14cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, pergel

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Lale deseni, karanfil deseni, penç deseni

Kompozisyon : Alçı kalıp ile şekillendirilen, bir kase ve kapaktan oluşan ürünün kubbe görünümlü kapağında lale, karanfil ve bahar çiçekleri desenleri kullanılmış ve kobalt mavi ile renklendirilmiştir. Tutacak kısmında ise penç deseni kullanılmıştır. Kasede ise serbest çalışma uygulanmış ve mavi tonları ile renklendirme yapılmıştır. Geleneksel bir kompozisyon çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 5

Şekil No : 71

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Kase

Ürünün Boyutları

Eni : 30 cm   **Boyu** : 10 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, pergel

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, yeşil

Desen Özelliği : İznik Deseni, Rumi Deseni

Kompozisyon : Alçı kalıp ile şekillendirilen ürün içine rumi desenleri işlenmiştir. Zemin kobalt mavi ile boyanmış, desenler ise kırmızıyla renklendirilmiştir. Aralarda küçük dairesel şekiller yeşille renklendirilip kırmızıyla uyum yakalanmıştır. Orta şeritlerde serbest çalışmaların izlendiği bu çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 6

Şekil No : 72

İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Kaşıklık

Ürünün Boyutları

Eni : 25 cm   **Boyu** : 7 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, turuncu, mor, açık yeşil, koyu yeşil

Desen Özelliği : Lale Deseni, balık deseni

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen kaşıklığın oval kısmında balık deseni turuncu, kırmızı ve mavi ile renklendirilmiştir. Balık desenini etrafı bahar çiçekleri motifleriyle bezenmiş olup sap kısmında ise lale deseni ve yapraklar kırmızı, yeşil ve mavi boylarla renklendirilip şeffaf çini sırası ile sırlanmıştır. Serbest kompozisyon çalışmasıdır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 7

Şekil No : 72

İnceleme Yeri : Güray Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Zil

Ürünün Boyutları

Eni : 6 cm   **Boyu** : 10 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, sarı, siyah, kırmızı, mor, yeşil

Desen Özelliği : Lale deseni, bahar dalları deseni

Kompozisyon : Alçı kalıp ile şekillendirilen zil modelinin tutacak kısmı yoğun koyu mor ile renklendirilmiştir. Zilin kenar kısımlarında lale ve bahar çiçekleri motifleri görülmektedir. Motiflerdeki lalelerde mavi, bahar çiçeklerinde ise sarı ve kırmızı renkleri görülmektedir. Zilin alt kısımlarındaki zeminde ise kırmızı renkleri hakim olup üzerinde açık yeşil çiçek ve yaprak motifleri bulunmakta olup geleneksel bir kompozisyondur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 8

Şekil No : 74

İnceleme Yeri : Konak Seramik

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Kase

Ürünün Boyutları

Eni : 9 cm   **Boyu** : 20 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, pergel

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, siyah, kahverengi, kırmızı, sarı

Desen Özelliği : Bahar çiçekleri, serbest çalışma

Kompozisyon : Kalıp ile şekil verilen kase kenarları simetrik desen görüntüsü verilecek şekilde kesilmiştir. Zeminde siyah renk ve üzerinde de kırmızı, sarı ve mavi renklerde bahar çiçekleri desenleri yer almaktadır. Tabanın orta alanında açık mavi renkli şerit bulunmaktadır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 9

Şekil No : 75

İnceleme Yeri : Chez Galip

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Dekoratif Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 25 cm

Boy : 20 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, yeşil, siyah, kırmızı

Desen Özelliği : Serbest desen, İznik deseni

Kompozisyon : Alçı ile şekillendirilen tabak, İznik deseni ile bezenmiş, gemi, balık ve çiçek figürleri kullanılmıştır. Balıklarda ve yelkenlerde kobalt mavi, balıkların olduğu kesimdeki zeminde türkuaz, gemilerde kırmızı ve çiçeklerde de yeşil renk kullanılmış olup, sır altı tekniği kullanılan tabak, şeffaf sır ile sırlanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 10
Şekil No : 76
İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Dekoratif Ördek
Ürünün Boyutları
Eni :15 cm   **Boyu** : 8 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, yeşil, siyah, kırmızı

Desen Özelliği : Lale Deseni, bahar dalları deseni, penç deseni

Kompozisyon : Alçı kalıpta döküm çamuru ile şekillendirilen ördek biblo üzerine penç, bahar dalları ve lale desenleri uygulanmış; penç desenleri kobalt mavi, açık mavi, kırmızı renkleriyle bezenmiş ve ürün şeffaf sır ile sırlanmıştır. Bu dekoratif ürün serbest bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 11
Şekil No : 77
İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Dekoratif Fil
Ürünün Boyutları
Eni :10 cm **Boy** : 6 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, yeşil, siyah, kırmızı

Desen Özelliği : Karanfil deseni, lale deseni, penç deseni

Kompozisyon : Alçı kalıp ve döküm çamuru ile şekillendirilen ürün üzerine lale, karanfil ve penç desenleri işlenmiştir. Karanfil desenleri kırmızı, lale desenleri de kobalt mavisi ile renklendirilmiş olup şeffaf sır ile sırlanmıştır. Çalışma geleneksel ve serbest bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 12

Şekil No : 78

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 12 cm   **Boyu** : 12 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, jilet, merdane

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya, rapido kalem

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Siyah, kırmızı, sarı, yeşil

Desen Özelliği : Doğa deseni

Kompozisyon : Kare şeklinde merdane ile açılmış düz çamur zemin üzerine modülaj kalemleri yardımıyla oyma yöntemiyle yapılmış yaprak deseninde sır altı renkli çini kazıma tekniği kullanılmıştır. Etrafında yine kazıma yöntemiyle geometrik şekiller bezenmiş olup, yaprak alacalı bir şekilde kırmızı, sarı ve mavi boylarla renklendirilmiştir. Çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 13
Şekil No : 79
İnceleme Yeri : Chez Galip
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Ayna
Ürünün Boyutları
Eni : 40 cm **Boyu** : 80 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kurutma terekleri, fırça, bıçak

Gereçler : sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Kazıma ve kabartma tekniği

Kullanılan Renkler : Mor

Desen Özelliği : Serbest/Soyut

Kompozisyon : Kırmızı çamur kullanılarak serbest şekillendirme tekniği kullanılmıştır. Mor oksit boya ile renklendirilmiştir. Ayna şeffaf sır ile sırlanmış olup geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 14

Şekil No : 80

İnceleme Yeri : Ömürlü Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Kahve fincanı

Ürünün Boyutları

Eni :10 cm   **Boyu** :6 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, çark, kurutma terekleri, fırça, jilet

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Lale deseni, karanfil deseni

Kompozisyon : Alçı kalıp ile şekillendirilen çamur üzerine lale ve bahar çiçekleri desenleri uygulanmıştır. Desenler kobalt mavisi ile renklendirilmiş ve şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Kulptaki ve tabaktaki desenlerle bütünlük sağlanmıştır. Çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 15
- Şekil No** : 81
- İnceleme Yeri** : Vanessa Çini Atölyesi
- İnceleme Tarihi** : 10 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : :Çay fincanı
- Ürünün Boyutları**
- Eni** : 6 cm   **Boyu** : 9 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, çark, kalıp kurutma terekleri, jilet, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, yeşil, mor

Desen Özelliği : Lale deseni, karanfil deseni, bahar dalları deseni

Kompozisyon :Kalıp ile şekillendirilen çay fincanı lale ve bahar dalları ile bezenmiş, bu motifler kobalt mavi ve kırmızıyla renklendirilmiştir. Dallarda da yeşil renkleri kullanılmıştır. Şeffaf sır ile sırlanan bu çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 16

Şekil No : 82

İnceleme Yeri : Güray Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : İbrik

Ürünün Boyutları

Eni : 20 cm   **Boyu** : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, çark

Gereçler : Sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı ve rölyef

Kullanılan Renkler : Kırmızı, beyaz

Desen Özelliği : Lale deseni, karanfil deseni, bahar çiçekleri deseni

Kompozisyon :Torna ile şekillendirilen ibriğin üst bezemelerinde lale karanfil ve bahar çiçekleri motifleri içeren rölyef çalışması uygulanmış olup, kabartmalarda beyaz oksit boya kullanılmıştır. Zemin kırmızı boya ile renklendirilmiştir. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 17

Şekil No : 83

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Gözyaşı şişesi

Ürünün Boyutları

Eni : 10 cm   **Boyu** : 20 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, torna

Gereçler : Sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Lale deseni, nazar boncuğu deseni

Kompozisyon : Torna ile şekillendirilen gözyaşı şişesinde nazar boncuğu motiflerinde rölyef tekniği kullanılmış olup, zeminlerde kobalt mavisi diğer yerlerde mavi tonları kullanılmıştır. Şişenin dairesel kısmında noktalar halinde ufak kabartmalar bulunmaktadır ve şeffaf sır kullanılmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 18

Şekil No : 84

İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 45 cm   **Boyu** : 45 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, sarı, kırmızı, yeşil, mor, pembe

Desen Özelliği : Balık deseni, sarmaşık deseni

Kompozisyon : Kare şeklinde merdane ile açılan çamur zemin üzerine balık ve sarmaşık desenleri simetrik açılarla yerleştirilmiştir. Zeminde kırmızı renk ve balıklarda da mavi ve mor renkleri alacalı olarak kullanılmıştır. Sarmaşıklarla balıklar arasındaki boşluklar uyumla bütünleştirilmiştir. Geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 19

Şekil No : 85

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 35 cm   **Boyu** : 35 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, pergel, şırınga

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Dantel deseni

Kompozisyon : Kalıp veya torna ile şekillendirilen tabağın göbeğinde dantel deseninin başlangıcı kobalt mavisi ile renklendirilmiştir. Tabakta yoğun olarak dantel desenleri kullanılmış ve mavi tonları ile sır altı renkli çini çalışması uygulanmış ve şeffaf sır ile sırlanmıştır. Çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 20
Şekil No : 86
İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Dekoratif Nar
Ürünün Boyutları
Eni : 50 cm   **Boyu** : 50 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, pergel, çark ve turnet

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, yeşil, mor

Desen Özelliği : İpek aile deseni, nazar boncuğu deseni, karanfil deseni

Kompozisyon : Kalıp veya torna ile şekillendirilen nar modelinin yaprak kısmı dışa dönük şekilde sivrileştirilmiş ve kırmızı boya ile renklendirilmiştir. Gövde ipek aile deseni ile bezenmiş ve kırmızı renginde geniş karanfil çiçek motifi uygulanmıştır. Nazar boncukları ile de bütünleştirilen bu çalışma sır altı renkli çini renklendirildikten sonra şeffaf sır ile sırlanmış olup geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 21
Şekil No : 87
İnceleme Yeri : Ömürlü Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Kupa
Ürünün Boyutları
Eni :7 cm   **Boy** : 12 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, çark

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Turuncu, kahverengi, kırmızı, sarı, yeşil

Desen Özelliği : İpek deseni

Kompozisyon : Çark ile şekillendirilen kupanın üzerinde ipek ve uygulanmıştır. Zeminde kahverengi, ipek desenlerinde ise sarı, kırmızı, yeşil renkleri kullanılmıştır. Sır altı renkli çini renklendirmelerden sonra kupa, şeffaf sır ile sırlanmıştır. Çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 22

Şekil No : 88

İnceleme Yeri : Konak Seramik Seramik

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Kaftan

Ürünün Boyutları

Eni : 10 cm   **Boyu** : 18 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Dantel deseni, lale figürü, geometrik desen

Kompozisyon : Elle veya alçı kalıp ile şekillendirilen kaftanın zemin rengi kobalt mavidir. Rölyef kabartmalarla bezenmiş kaftanın kenarlarında lale ve dantel motifleri uygulanmıştır. Kaftanın omuz kısımlarında geometrik şekiller kullanılmış ve küçük yuvarlak kabartmalarla bütünlük sağlanmıştır. Çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 23
- Şekil No** : 89
- İnceleme Yeri** : Fırça Çini Atölyesi
- İnceleme Tarihi** : 10 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : Tabak
- Ürünün Boyutları**
- Eni** :45 cm   **Boy** : 45cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, sarı, mor, kahverengi

Desen Özelliği : Lale deseni, karanfil deseni, penç deseni

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen tabak üzerine renkli oksit boya ile gemi motifi, lale, karanfil ve penç desenleri uygulanmıştır. Zeminde yoğun kobalt mavisi diğer desenlerde de ana ve ara renklerle bütünlük sağlanmıştır. Somut görüntü sağlanan bu çalışma şeffaf sır ile fırınlanmış olup geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 24

Şekil No : 90

İnceleme Yeri : Chez Galip

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Vazo

BİLGİ FORMU

Örnek No : 25
Şekil No : 91
İnceleme Yeri : Güray Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Halkalı Hitit

Ürünün Boyutları

Eni : 40cm   **Boyu :** 90cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, çark, jilet, turnet,

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya, rapido

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Sarı, yeşil, kahverengi, mavi, kobalt mavisi, kırmızı, mor, turuncu

Desen Özelliği : Hitit deseni

Kompozisyon : Kalıp veya çark ile şekillendirilen süs eşyası üzerine hitit deseni rapido ile uygulanmıştır. Halkalı hitit modeli üzerindeki desenlerde kırmızı, yeşil, turuncu renkleri uygulanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 26

Şekil No : 92

İnceleme Yeri : Chez Galip

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Kadeh

Ürünün Boyutları

Eni : 8 cm

Boy : 15 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, çark, şırınga

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı renkli çini

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Dantel deseni

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen kadehlere dantel deseni uygulanmıştır. Dantel motifler beyaz ve mavi boya ile renklendirilmiştir. Zemin kobalt mavidir. Geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 27

Şekil No : 93

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Kolye

Ürünün Boyutları

Eni : 4 cm   **Boyu** : 4 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kırmızı, yeşil, mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Lale deseni, bahar çiçekleri deseni

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen kolyenin zemini beyazdır. Kırmızı lale ve kobalt mavi bahar dalları ile bezenen kolye şeffaf sır ile sırlanmış olup geleneksel bir kompozisyonudur. Gümüş kolye ürününe yerleştirilmiştir.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 28
Şekil No : 94
İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 25cm   **Boyu :** 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kırmızı, mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Çintemani deseni

Kompozisyon : Kare şeklinde merdane ile açılan plaka üzerine çintemani deseni uygulanmıştır. Desen kırmızı, mavi ve kobalt mavisi ile renklendirilmiş olup şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 29

Şekil No : 95

İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Saat

Ürünün Boyutları

Eni : 10 cm   **Boyu** : 10 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça , pergel

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya, saat mekanizması

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, yeşil

Desen Özelliği : Lale deseni, dantel deseni, yazı deseni

Kompozisyon : Daire şeklinde düz plaka saat üzerine yazı deseni ile saatin rakamları yazılmış olup saatin göbeğine kırmızı lale motifleri bezenmiştir. Rakamların etrafın açık mavi dantel motifleri ile bütünleştirilmiştir ve şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Kompozisyon geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 30

Şekil No : 96

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 40 cm **Boyu** : 20cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler :Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, kahverengi ve toprak tonları, yeşil

Desen Özelliği : İnsan figür deseni

Kompozisyon : Düz plaka üzerin resmedilmiş motif sır altı renkli çini tekniği uygulanarak kırmızı, mavi ve yeşil renkleri kullanılmıştır. Motifin geri kalan kısımlarında toprak rengi alacalı olacak şekilde uygulanmıştır. Kompozisyon geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 31

Şekil No :97

İnceleme Yeri : Ömürlü Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Kolye ucu

Ürünün Boyutları

Eni : 4 cm   **Boyu** : 4 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı ve sır üstü

Kullanılan Renkler : Altın sarısı, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Mevlana figürü

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen kolye ucunun yayvan zemini tamamen kobalt mavi ile renklendirilmiştir. Üzerine sır üstü tekniği kullanılarak altın sarısı çizgilerle Mevlana figürü çizilmiş ve şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 32

Şekil No : 98

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : İbrik

Ürünün Boyutları

Eni : 15 cm   **Boyu** : 35 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya, rapido

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Sarı, yeşil, kahverengi, kırmızı, mavi, kobalt mavisi, mor, siyah

Desen Özelliği : Lale deseni, bahar çiçekleri deseni

Kompozisyon : Kalıp veya torna ile şekillendirilen ibrik üzerine bahar çiçekleri ve lale desenleri bezenmiştir. Lale desenlerinin etrafı bahar dalları ile bütünleştirilmiştir. Laleler kırmızı, bahar çiçekleri ise sarı boyalarla renklendirilmiş olup şeffaf sır ile sırlanmıştır. Çalışma geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 33
Şekil No : 99
İnceleme Yeri : Konak Seramik
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Damla tabak
Ürünün Boyutları
Eni : 22 cm   **Boyu** : 22 cm
Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Siyah, yeşil, kırmızı, mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Lale deseni ve dallar

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen damla şeklindeki tabağın zemini siyah boya ile renklendirilmiştir. Kırmızı renkli lale desenleri, açık yeşil sivri dallarla bütünleştirilmiştir. Lalelerin tomurcuk kısımlarında ise kobalt mavisi kullanılarak uyum sağlanmıştır. Kompozisyon geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 34
Şekil No : 100
İnceleme Yeri : Konak Seramik
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Vazo

Ürünün Boyutları

Eni : 25 cm   **Boyu** : 75 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, kalıp, kurutma terekleri, fırça, çark,
turnet

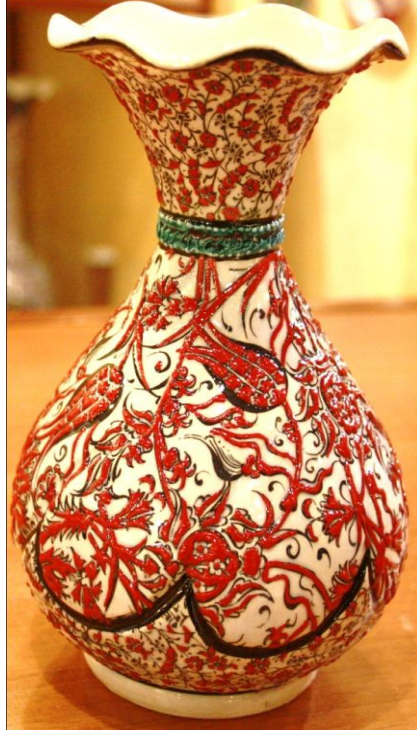
Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya,rapıdo

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler :Kırmızı, kahverengi, sarı, yeşil, mavi, kobalt
mavisi, turuncu, bordo

Desen Özelliği : İpek aile deseni, lale deseni, dantel deseni

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen vazo üzerine yoğun olarak ipek aile deseni uygulanmıştır. Vazoyu dairesel çevreleyecek şekilde lale motifi vazoya yerleştirilmiş olup sarı kırmızı ve yeşil boyalarla renklendirilmiştir. Dantel desenleriyle de bütünlük oluşturulmuştur. Çalışma geleneksel kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 35

Şekil No : 101

İnceleme Yeri : Chez Galip

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Yaprak Vazo

Ürünün Boyutları

Eni : 10 cm   **Boyu** : 20 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, siyah, yeşil

Desen Özelliği : Lale deseni, sarmaşık deseni, bahar çiçekleri

Kompozisyon : Kalıp veya torna ile şekillendirilen vazo üzerine sarmaşık ve lale desenleri uygulanmış olup, desenler kırmızı boya ile renklendirilmiştir. Vazonun boğum kısmında ise yeşil renkle şerit geçilmiş olup şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Kompozisyon geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 36
- Şekil No** : 102
- İnceleme Yeri** : Vanessa Çini Atölyesi
- İnceleme Tarihi** : 10 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : Lale dekoru

Ürünün Boyutları

Eni : 25cm   **Boyu :** 55 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kahverengi, siyah, kırmızı, mavi, kobalt mavisi, yeşil

Desen Özelliği : Sarmaşık deseni

Kompozisyon : Serbest elle veya kalıp ile şekillendirilen biblonun lale modeli olarak şekillendirilmiş üst kısmının zemini siyah boya ile renklendirilmiştir ve sarmaşıklar kırmızı renktedir. Lale şeklinin tohum kısmından aşağı doğru inen şeritte de siyah zemin üzerine beyaz sarmaşık motifleri işlenmiştir. Beyaz zemin üzerindeki sarmaşık yaprakları kırmızı, bahar çiçekleri ise açık mavi tonlarıyla renklendirilmiş olup şeffaf sır kullanılmıştır. Çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 37

Şekil No : 103

İnceleme Yeri : Güray Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 11 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 40 cm   **Boyu** : 40 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

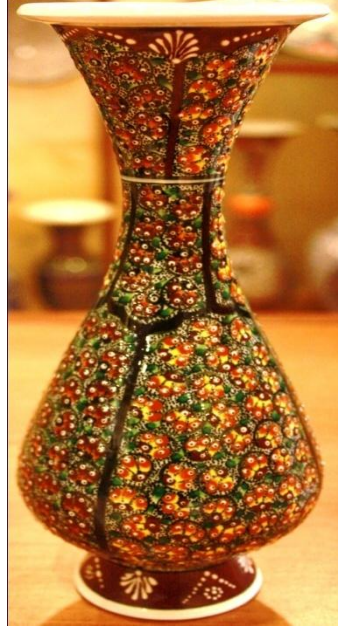
Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Yeşil, kırmızı, siyah, beyaz, mavi

Desen Özelliği : Dantel deseni

Kompozisyon : Kalıpla şekillendirilen tabakta dantel deseni kullanılmıştır. Kat kat yarım daireler şeklinde olan şekillerin üzerleri mavi, beyaz ve kırmızı boyalara renklendirilmiştir Zeminde siyah renk kullanılarak bütünlük sağlanmıştır. Kompozisyon geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 38

Şekil No : 104

İnceleme Yeri : Ömürlü Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 101/ 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Vazo

Ürünün Boyutları

Eni : 15 cm   **Boyu** : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kırmızı, siyah, sarı, turuncu, yeşil, kobalt mavisi

Desen Özelliği : İpek aile deseni

Kompozisyon : Kalıp veya torna ile şekillendirilen vazunun üzerine ipek aile motifleri işlenmiş olup, kırmızı, turuncu, sarı ve yeşil boylarla renklendirilmiştir. Zeminde kahverengi boya kullanılmış ve bütünlük sağlanmıştır. Kompozisyon geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 39

Şekil No : 105

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Duvar Panosu

Ürünün Boyutları

Eni : 45 cm   **Boyu** : 45 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Siyah, turuncu, mavi, sarı, beyaz

Desen Özelliği : Geometrik Desen

Kompozisyon : Plaka şeklinde açılan düz zemin üzerindeki dairelerin içinde yayvan rölyef çalışması uygulanmıştır. Geometrik desenlerin hakim olduğu duvar panosunda yer yer kullanılan turuncu rengi ile uyum sağlanmış olup beyaz kontur ile şekillerin etrafı geçilmiştir. Kompozisyonda Selçuklu izleri gözlemlenmekte olup geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 40

Şekil No : 106

İnceleme Yeri : Konak Seramik

İnceleme Tarihi : 11 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 45 cm   **Boyu** : 45 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Şırınga, pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, beyaz

Desen Özelliği : Dantel deseni

Kompozisyon : Plaka şeklinde açılmış olan kobalt mavisi zemin üzerine şırınga beyaz ve türkuaz renklerde dantel deseni işlenmiştir.. Açık mavi ve beyaz renklerin sıralı şekilde uygulandığı kompozisyon geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 41

Şekil No : 107

İnceleme Yeri : Chez Galip

İnceleme Tarihi : 11 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Halkalı Hitit

Ürünün Boyutları

Eni : 35 cm   **Boyu** : 80 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kahverengi, kobalt mavisi, yeşil ve sarı tonları

Desen Özelliği : İsa figürü

Kompozisyon : Kalıp yada çark ile şekillendirilen halkalı Hitit ürününde sır altı tekniği kullanılarak renklendirilmiş İsa figürleri kullanılmıştır. Vazonun orta kısmındaki şeritlerde serbest figürler uygulanmıştır. Zemin kobalt mavi, İsa figürleri ise kahverengi tonları kullanılmıştır. Vazo sır altı teknik kullanıldıktan sonra, şeffaf sır ile fırınlanmış olup geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 42
Şekil No : 108
İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Vazo

Ürünün Boyutları

Eni : 30 cm   **Boyu :** 75cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, çark

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, turuncu, yeşil, kırmızı, kahverengi, mor

Desen Özelliği : Lale deseni, dantel deseni, karanfil deseni, peñç deseni, bahar çiçekleri

Kompozisyon : Vazo kalıp veya torna ile şekillendirilmiştir. Çapraz simetri olacak şekilde lale figürleri kullanılmış, vazunun gövdesinde de şırınga yöntemi ile sarı dantel desenleri uygulanmıştır. Mavi zemin üzerinde bahar çiçekleri desenleri uygulanmış olup sarı dantel desenleri üzerinde mor geçmeler bulunmaktadır. Bahar çiçekleri desenleri içeren şeritlerinde bulunduğu vazo, geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 43

Şekil No : 109

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 11 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 25 cm   **Boyu** : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Rumi deseni

Kompozisyon : Kalıp veya torna ile şekillendirilen tabakta rumi deseni mavi tonlarında sır altı tekniği ile uygulanmış olup, şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Mavi zemin üzerine rumi deseni beyaz boya ile uygulanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 44
- Şekil No** : 110
- İnceleme Yeri** : Güray Çini Atölyesi
- İnceleme Tarihi** : 10 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : Tablo
- Ürünün Boyutları**
- Eni** : 50 cm   **Boyu** : 30 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler :Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, yeşil, kahverengi, turuncu, siyah

Desen Özelliği : Lale deseni, kaplumbağa terbiyecisi figürü ve geometrik desen

Kompozisyon : Düz plaka zemin üzerine “Kaplumbağa Terbiyecisi” minyatür motifi işlenmiş, motifin etrafına sır altı tekniği ile lale desenleri bezenmiş, lale desenlerine de penç desenleri ile bütünlük verilmiştir. Mozaik formatta yapılan çini tablo geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 45
Şekil No : 111
İnceleme Yeri : Ömürlü Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 6 cm   **Boyu :** 30 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kırmızı, yeşil, beyaz

Desen Özelliği : Bahar ağacı

Kompozisyon : Kare mozaik teknik kullanılarak yapılan çini duvar panosu üzerine bahar ağacı modeli yerleştirilmiştir. Ağaç modelini çiçeklerinin yaprakları beyaz, göbeği ise kırmızı boya ile renklendirilmiştir. Yapraklarda yeşil, zeminde ise mavi rengin kullanıldığı pano sır altı tekniği kullanılarak yapılmıştır. Şeffaf sır ile fırınlanmış olup, geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 46

Şekil No : 112

İnceleme Yeri : Konak Seramik

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 20 cm   **Boyu** : 20 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, beyaz

Desen Özelliği : Lale figürü, yazı deseni, rumi deseni

Kompozisyon : Kare plaka şeklinde açılan düz beyaz zemin pano üzerine hat çalışması lale silüetinde kobalt mavisi ile uygulanmıştır. Yazı deseni aralarında kırmızı figürler kullanılarak renk uyumu yakalanmıştır. Beyaz daire dışında da zeminde mavi renk kullanılmış olup rumi desenlerde kırmızı renk uygulanmıştır. Sır altı tekniği kullanılan çini pano şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 47
- Şekil No** : 113
- İnceleme Yeri** : Fırça Çini Atölyesi
- İnceleme Tarihi** : 10 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : Dekoratif Tabak
- Ürünün Boyutları**
- Eni** : 30 cm   **Boyu** : 30 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler :Siyah, kırmızı, turuncu, yeşil, mavi, kobalt mavisi, kahverengi, mor

Desen Özelliği : Kaftan figürü deseni, karanfil deseni, sarmaşık deseni

Kompozisyon : Torna ile şekillendirilen tabak üzerine sır altı teknik kullanılarak önce kaftan figürü deseni işlenmiş, kaftanın içerine siyah zemin üzerinde karanfil ve sarmaşık desenleri uygulanmış olup, karanfil desenleri kırmızı ve kahve tonlarında renklendirilmiştir. Kaftanın etrafında açık mavi desenleri üzerinde nazar boncuğu motifleri işlenmiştir. Tabağın en geniş dairesel kısmında sarmaşık desenleri kırmızı, sarı, ve turuncu renklerle şerit üzerine işlenmiş ve bütünlük sağlanmıştır. Sır altı tekniği kullanılan tabak şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 48

Şekil No : 114

İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Vazo

Ürünün Boyutları

Eni : 40 cm   **Boyu** : 120 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, çark, turnet

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Sarı, siyah, kırmızı

Desen Özelliği : Hitit deseni

Kompozisyon : Torna ile şekillendirilen vazo üzerine rapido kalemi ile Hitit halka desenleri işlenmiştir. Turuncu, sarı ve kırmızı renklerin hakim olduğu vazoda dairesel şekiller yoğun olarak kullanılmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 49

Şekil No : 115

İnceleme Yeri : Ömürlü Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 11 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Semazen biblosu

Ürünün Boyutları

Eni : 6 cm   **Boy** : 12 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar :Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

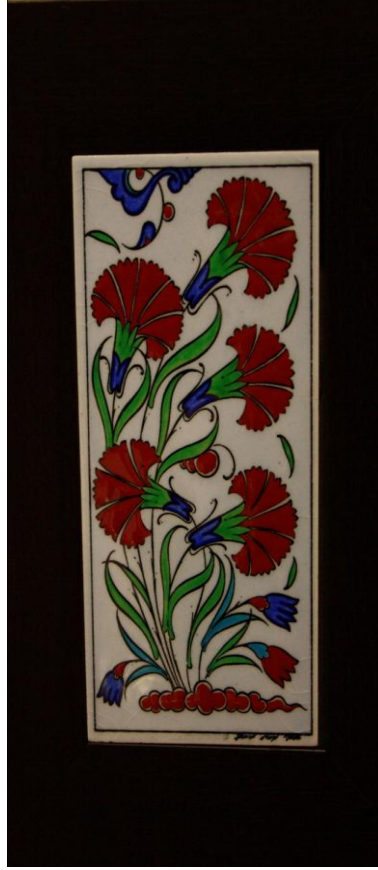
Gereçler : Parşömen, kalem, sır,çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kahverengi, sarı, siyah

Desen Özelliği : Lale deseni, karanfil deseni

Kompozisyon : El ile şekillendirilen semazen formunun kıyafet kısmında kahverengi tonlarında karanfil ve lale desenleri ile bezenmiştir. Sarı bahar çiçekleri ile desenlerin arası bezenmiştir. Figürün yüz şekli ve sikke kısmı siyah boya ile şekil verilmiştir. Semazen sır altı boyama tekniği ile çalışılmış ve şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No	: 50
Şekil No	: 116
İnceleme Yeri	: Konak Seramik
İnceleme Tarihi	: 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı	: Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 10 cm   **Boyu :** 20 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kırmızı, yeşil, kobalt mavi

Desen Özelliği : Karanfil deseni

Kompozisyon : Dikdörtgen plaka şeklinde açılan düz beyaz zemin pano üzerine karanfil desenleri ve yaprakları kırmızı yeşil renk kullanılarak. Sır altı tekniği kullanılan pano şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 51
Şekil No : 117
İnceleme Yeri : Chez Galip
İnceleme Tarihi : 11 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 20 cm   **Boyu :** 40 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kahverengi, yeşil, mavi, kırmızı, beyaz, siyah

Desen Özelliği : İnsan figürü deseni, at deseni, ejderha deseni

Kompozisyon : Kare şeklinde fayans ebatlarındaki bisküviye renkli oksit boylarla sır altı insan, at ve ejderha figürleri renklendirilmiştir. Sır altı renklendirme tamamlandıktan sonra şeffaf sır ile tablo fırınlanmıştır. Kompozisyon geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 52

Şekil No : 118

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 11 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Testi

Ürünün Boyutları

Eni : 20cm   **Boyu** : 45 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kırmızı, yeşil, mavi, kobalt mavisi, beyaz

Desen Özelliği : Yaprak deseni, bahar çiçekleri

Kompozisyon : Kalıp veya torna ile şekillendirilen testinin zemininde kobalt mavisi kullanılmış olup, yaprakları beyaz ve ortası kırmızı olan bahar çiçekleri deseniyle tüm gövde bezenmiştir. Yeşil yapraklar ile çiçek ve renklerle uyum yakalanmıştır. Testinin tutacak kısımları da bahar çiçekleriyle bezenmiş alt tarafları beyaz bırakılmıştır. Şeffaf sır ile fırınlanan ürün geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 53
Şekil No : 119
İnceleme Yeri : Güray Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Künye
Ürünün Boyutları
Eni : 3 cm **Boyu** : 3 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Osmanlı yeşili

Desen Özelliği : Lale deseni, penç deseni

Kompozisyon : Bisküvi üzerine sır altı boyama tekniği ile zemin osmanlı yeşili ile renklendirilmiş olan künyenin üzerine lale deseni bezenmiştir. Şeffaf sır ile fırınlanan künye geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 54
- Şekil No** : 120
- İnceleme Yeri** : Ömürlü Çini Atölyesi
- İnceleme Tarihi** : 10 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : Tabak
- Ürünün Boyutları**
- Eni** : 25 cm   **Boyu** : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Sarı, turuncu, yeşil, siyah, kırmızı, beyaz, mor

Desen Özelliği : Lale deseni, güzel yazı deseni, çiçek deseni

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen tabağın orta kısmında Allah'ın 99 ismi güzel yazı tekniği ile yazılmıştır. Yazının etrafına kırmızı renkte ve yeşil yapraklı lale desenleri bezenmiştir. Lale demetlerinin araları mor zemini olan kırmızı renginde bahar çiçekleri ile bütünleştirilmiştir. Sır altı tekniği ile renklendirilen tabak şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 55
Şekil No : 121
İnceleme Yeri : Konak Seramik
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 15 cm   **Boyu** : 15 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça, şırınga

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Yeşil, kırmızı, siyah, beyaz, mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Yazı deseni, dantel deseni

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilmiş bisküvi üzerine Hüsn-i Hat ile Besmele-i Şerif ve Hz. Muhammed'in ismi kırmızı renkle yazılmış olup yazının etrafına açık mavi ile kontur geçilmiştir. Kontur geçilen kısmın etrafına ise şırınga yöntemi ile geniş dantel deseni uygulanmıştır. Renk olarak da yeşil kırmızı ve beyaz uygulanmıştır. Kompozisyon geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 56
- Şekil No** : 122
- İnceleme Yeri** : Güray Çini Atölyesi
- İnceleme Tarihi** : 11 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : Dekoratif Lale Kesimli Tabak
- Ürünün Boyutları**
- Eni** : 50 cm   **Boyu** : 50 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kobalt mavi, kırmızı, mavi, yeşil

Desen Özelliği : Lale deseni, bahar ağacı deseni

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen tabağın bir tarafına keserek lale şekli verilmiştir. Lalenin dış çevresi kobalt mavi ile çevrelenmiş, çerçevenin içine içinde bahar çiçekleri olan bir şerit geçirilmiş, şeridin içi de geçme motifleriyle bezenmiştir. Tabağın gövdesi ve diğer kalan kısmına da bahar ağacı deseni işlenmiştir. Bahar ağacı deseninin zemini kırmızı ile bahar ağacı ise kobalt mavisi ve mavi tonlarıyla renklendirilmiş olup şeffaf sır ile sırlanmıştır. Çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 57

Şekil No : 123

İnceleme Yeri : Güray Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 25 cm   **Boy** : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kahverengi, sarı, mavi, yeşil

Desen Özelliği : Peri bacaları deseni, doğa deseni

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilmiş bisküvi üzerine peri bacalarını içeren doğa manzarası sır altı teknik ile tabağa resmedilmiştir. Sonrasında da şeffaf sır ile fırınlanmış olan tabak, geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 58

Şekil No : 124

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 35 cm   **Boyu** : 35 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kırmızı, mavi, kobalt mavisi, siyah, beyaz, sarı, kahverengi

Desen Özelliği : Sarmaşık deseni, yazı deseni, dantel deseni

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen bisküvi tabak üzerine sır altı boyama tekniği ile sarmaşık desenleri kırmızı renge boyanmıştır. Tabağın orta kısmına güzel yazı tekniği ile Osmanlı Turası işlenmiştir. Tura beyaz renkte yazılmış olup, yazının zemin rengi siyahtır. Sarmaşıkların tomurcukları maviye boyanmış renk uyumu yakalanmıştır. Tabağın çerçevesinde sarı dantel deseni uygulanmıştır. Ürün şeffaf sır ile fırınlanmış olup geleneksel kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 59

Şekil No : 125

İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 100 cm   **Boy** : 60 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kahverengi, siyah, turuncu, sarı, yeşil, kobalt mavisi, beyaz, mavi

Desen Özelliği : Piri Reis haritası figürü

Kompozisyon : Düz kare bisküvi plakalar üzerine resmedilen Piri Reis Haritası figüründe kahverengi, siyah, turuncu, yeşil, beyaz ve sarı renkleri kullanılmış olup sır altı boyama tekniği kullanılmıştır. Şeffaf sır ile fırınlanan mozaik tablo geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 60

Şekil No : 126

İnceleme Yeri : Güray Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Yumurta kase

Ürünün Boyutları

Eni : 30 cm   **Boyu** : 75 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, sarı, yeşil, siyah, turuncu, beyaz

Desen Özelliği : Bahar dalları

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen ürün üzerine bahar dalları deseni tamamıyla uygulanmıştır. Dallar arasında şeritler halinde geçme modelleri işlenmiştir. Sarmaşık çiçekleri kırmızı, mavi, sarı boylarla renklendirilmiştir. Geçmelerde ve şeritlerde kobalt mavisi ile mavi tonları gözlenmekte olup tutacak siyahtır. Sır altı tekniği ile renklendirilen ürün şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 61

Şekil No : 127

İnceleme Yeri : Ömürlü Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Pilavlık

Ürünün Boyutları

Eni : 40 cm   **Boy** : 60 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, yeşil, bordo, siyah, pembe, beyaz, altın sarısı

Desen Özelliği : Dantel deseni, karanfil deseni

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen pilavlığı tabağında kırmızı karanfil desenleri kullanılmıştır. Karanfilleri çevreleyen yeşil yapraklarla bütünlük sağlanmıştır. Karanfillerin etrafında zeminde altın rengi işlemlerle dantel deseni bezenmiştir. Kapakta da yine karanfil desenleri işlenmiş olup etrafında altın renkli dantel işlemleri bulunmaktadır. Şeffaf sır ile sırlanan pilavlık geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 62

Şekil No : 128

İnceleme Yeri : Chez Galip

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 20 cm

Boyu : 20 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Turuncu, kahverengi, mavi, yeşil, sarı, kırmızı

Desen Özelliği : At figürü

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen bisküvi tabak üzerine at figürleri resmedilmiştir. Atlar turuncu, beyaz, kahverengi, siyah boylarla renklendirilmiştir. Tabakın diğer kalan kısımları soyut şekillerle doldurulmuş ve uyum sağlanmıştır. Sır altı tekniği kullanılan tabak boyama işleminden sonra şeffaf sır ile sırlanmış olup geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 63
Şekil No : 129
İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 50 cm   **Boy** : 50 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, yeşil

Desen Özelliği : Lale deseni, hayat ağacı deseni, penç deseni

Kompozisyon : Düz plaka bisküvi üzerine lale ağacı deseni işlenmiştir. Tablonun bir kenarına lale motifi işlenmiş olup, lale kırmızı ve mor, yaprakları ise mavi renkle boyanmıştır. Köşelerde de dantel deseni kullanılarak bütünlük sağlanmıştır. Tablonun göbeğinde de penç deseni uygulanmıştır. Çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 64
- Şekil No** : 130
- İnceleme Yeri** : Güray Çini Atölyesi
- İnceleme Tarihi** : 10 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : Kase
- Ürünün Boyutları**
- Eni** : 20 cm   **Boy** : 60 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mor, yeşil, sarı

Desen Özelliği : Sarmaşık deseni, yılan figürü, bahar dalları ve ağaç deseni

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen kaseğin iç kısmına ağaç, üzüm ve yaprak desenleri yeşil renkte işlenmiştir. Kaseğin içine açılan deliklerden iki tane yılan figürü geçmeli olarak eklenmiş ve doğal bir görünüm uyumu sağlanmıştır. Sarmaşıkların etrafı mor renk ile bütünleştirilmiş oksit boya kullanılmıştır. Sırlanan kase üzeri sirke ile silinerek mat görüntü elde edilmiştir. Geleneksel bir kompozisyondur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 65

Şekil No : 131

İnceleme Yeri : Konak Seramik

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 20 cm   **Boyu** : 60 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mor, kırmızı, kahverengi, siyah, sarı, yeşil, mavi, turuncu

Desen Özelliği : Lale desenleri

Kompozisyon : Fayans bisküviler üzerine orantılı olarak lale desenleri yerleştirilmiştir. Lale desenleri iç içe olacak şekilde resmedilmiş ve kırmızı boya ile renklendirilmiştir. İç kısımdaki laleler ise sarı renklidir. Lalelerin zemini sarı renkle boyanmış ve çerçevede kahverengi kullanılarak bütünlük ve uyum sağlanmıştır. Sır altı teknik ile boyaması yapılan tablo şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 66

Şekil No : 132

İnceleme Yeri : Güray Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 40 cm   **Boy** : 40 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Siyah, kırmızı, sarı, yeşil

Desen Özelliği : Sarmaşık deseni, dantel deseni, serbest çalışma

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen bisküvi tabağın göbek kısmı sarı renklerin hakim olduğu sarmaşık desenle bezenmiş, onun çiçek ve serbest desenler çevrelemiş ve onun dışında da yine sarmaşık ve bahar çiçekleri desenleri bezenmiştir. Zeminde kırmızı ve kobalt mavisi çiçeklerde ise kırmızı, mavi, sarı ve yeşil renkleri kullanılmıştır. Sır altı boyamadan sonra tabak, şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 67

Şekil No : 133

İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Balık

Ürünün Boyutları

Eni : 35 cm   **Boy** : 30 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kahverengi, kırmızı, yeşil, turuncu, sarı, bordo, beyaz, siyah

Desen Özelliği : Bahar dalları deseni, deniz taşı motifleri

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen balık biblosunun üzerine sır altı boyama tekniği ile sarmaşık desenleri uygulanmış ve alacalı olacak şekilde kırmızı, mavi, sarı renkleri ile boyanmıştır. Balığın yüzgeç kısımlarının zemini bordo rengi ile renklendirilmiş, üzerine de beyaz çizgiler ve dantel desenleri uygulanmıştır. Balık biblosunun ayakta durmasını sağlayan kısmında ise deniz taşı motifi beyaz renkte uygulanarak kompozisyon uyumu sağlanmıştır. Şeffaf sır ile fırınlanan biblo geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 68

Şekil No : 134

İnceleme Yeri : Ömürlü Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 20 cm   **Boyu** : 20 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, sarı, yeşil,

Desen Özelliği : İpek aile deseni, lale figürü

Kompozisyon : Kalıp veya torna ile şekillendirilen tabağın üzerine ipek aile deseni işlenmiş, kırmızı, kobalt mavi, sarı ve yeşil renkleri kullanılmıştır. Tabağın ortasında ise kesit şeklinde lale figürü işlenmiştir. Lale kobalt mavisi ile uçlarında kırmızı ve yeşil renklerinde olup, iç içe soyut laleler şeklinde yerleştirilmiştir. Açık mavi ile ayrıntılar netleştirilmiş olup sarı yapraklar ile renk uyumu yakalanmıştır. Sır altı teknik ile boyandıktan sonra şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Kompozisyon geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 69

Şekil No : 135

İnceleme Yeri : Chez Galip

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 40 cm   **Boyu** : 40 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Yeşil, kırmızı, siyah, sarı, mavi, kobalt mavisi, beyaz

Desen Özelliği : ipek aile deseni

Kompozisyon : Kalıp veya torna ile şekillendirilen tabak üzerine ipek aile deseni uygulanmıştır. Renklendirmeler sırasıyla, kobalt mavisi, sarı, mavi, kırmızı, yeşil, beyaz, mavi, kırmızı şeklindedir. Sır altı renklendirmelerin sonunda tabak, şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 70
Şekil No : 136
İnceleme Yeri : Güray Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Küpe
Ürünün Boyutları
Eni : 2 cm **Boy** : 4 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kırmızı, siyah, mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Hatai deseni

Kompozisyon : Sır altı tekniği kullanılan küpelerde zemin kobalt mavisi ile renklendirilmiştir. Üzerine beyaz ve kırmızı renklerinde hatai modeli uygulanmıştır. Şeffaf sır ile sırlanmıştır. Modern bir tasarımdır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 71
Şekil No : 137
İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Dekor balık figürü

Ürünün Boyutları

Eni : 35 cm   **Boyu** : 20 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, elmas, cetvel, pense, vitray makası,

Gereçler : Renkli camlar, tasarım kartonu, kalem,

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Siyah, kırmızı, yeşil, sarı

Desen Özelliği : serbest çalışma

Kompozisyon : El ile şekil verilen balık figürünün gövde kısmında kılçık ayrıntısı verilmiştir. Kılçık bölgesinin çevresi kırmızı, gövde kısmı ise mavi tonlarında boyanmıştır. Dudak ve göz detayları kırmızı ve yeşil renkte boyanmıştır. Sır altı tekniği ile desenlenmiştir. Geleneksel bir formdur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 72
Şekil No : 138
İnceleme Yeri : Konak Seramik
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Kedi

Ürünün Boyutları

Eni : 12 cm   **Boyu** : 10cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma

terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, yeşil, kırmızı, siyah

Desen Özelliği : Lale deseni, karanfil deseni, bahar çiçekleri

Kompozisyon : Döküm ile kalıptan şekillendirilen kedi biblosunun üzerine lale ve karanfil desenleri işlenmiştir. Lale ve karanfil kırmızı, yaprakları yeşil renktedir. Diğer kısımlarında bahar çiçekleri işlenip renklendirilen kedi figürü sır altı boyama tekniğinden sonra şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 73

Şekil No : 139

İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 30 cm   **Boy** : 30 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi

Desen Özelliği : Dantel deseni

Kompozisyon : Düz plaka ile açılan zemin üzerine dantel motifleri mavi ve kobalt mavisi ile sır altı tekniği ile işlenmiştir. Göbekteki halkalı desenlerin etrafı şerit şeklinde kobalt mavisiyle boyanarak bütünlük sağlanmıştır. Köşelerde kalan kısımlar da dantel desenleriyle işlenerek tablo tamamlanmış ve şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 74

Şekil No : 140

İnceleme Yeri : Chez Galip

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 25 cm   **Boy** : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Siyah, kırmızı, sarı, beyaz

Desen Özelliği : Ejderha figürü, kaplan figürü

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen tabak üzerine kaplan ve ejderha figürleri rölyef olarak işlenmiştir. Sarı, siyah ve kırmızı boylarla renklendirmeler tamamlanmış ve mat sır ile sırlanmıştır. Modern bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 75

Şekil No : 141

İnceleme Yeri : Ömürlü Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : kare tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 50 cm   **Boyu** : 50 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kahverengi, sarı, siyah, kırmızı

Desen Özelliği : Halkalı Hitit deseni, penç deseni, dantel deseni

Kompozisyon : Kare şeklindeki plaka üzerine dairesel zeminler halinde halkalı hitit, dantel ve penç desenleri uygulanmıştır. Kırmızı, siyah, mavi, kobalt mavisi, yeşil, turuncu, beyaz renkleri kullanılmıştır. Tabağın göbek kısmında dantel motifi uygulanmıştır. Çevresinde ise halka hitit deseni ve dantel desenleriyle göz dolgunluğu ve uyum sağlanmıştır. Sır altı boyaması tamamlanan ürün, şeffaf sır ile sırlanarak fırınlanmıştır. Kompozisyon geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 76

Şekil No : 142

İnceleme Yeri : Chez Galip

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 25 cm   **Boyu** : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kahverengi, yeşil, sarı, mavi, siyah, bordo, turuncu

Desen Özelliği : Son Yemek resmi figürü, dantel deseni

Kompozisyon : Düz plaka üzerine "Son Yemek" figürü resmedilmiştir Kobalt mavisinin yoğun olarak kullanıldığı tabloda kahve tonları da yaygın olarak kullanılmıştır. Figürün üst kısmında halka şeklinde dantel deseni de kullanılarak bütünlük sağlanmıştır. Sır altı boyaması tamamlanan tablo, şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 77
- Şekil No** : 143
- İnceleme Yeri** : Vanessa Çini Atölyesi
- İnceleme Tarihi** : 10 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : Kesimli tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 30 cm   **Boyu :** 60 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, yeşil, turuncu, sarı

Desen Özelliği : Gemi deseni, kuş deseni, sarmaşık deseni, balık deseni, karanfil deseni, insan figürü

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen kesimli tablonun üzerine gemi, kuş, balık ve sarmaşık desenleri resmedilmiştir. Tabağın alt kısmına deniz tasvir edilmiş ve balıklar bu kısma resmedilmiştir. Göbek kısmında gemi ve geminin kenarlarında da sarmaşık deseni işlenmiştir. Kuş desenleri de gökyüzünü tasvir etmesi açısından tablonun üst kısımlarına sır altı çalışmayla renklendirilmiştir. Sır altı boyaması tamamlanan tablo şeffaf sır ile sırlanıp tamamlanmıştır. Tablo geleneksel bir kompozisyondur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 78

Şekil No : 144

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Kase

Ürünün Boyutları

Eni : 60 cm   **Boy** : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, sarı, kırmızı, yeşil, turuncu, kahverengi, siyah, mor, beyaz

Desen Özelliği : İpek deseni

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen kase ipek deseni ile bezenmiş olup kahverengi, yeşil, kırmızı ve sarı boylarla renklendirilmiştir. Dış kısmına da aynı teknik uygulanmış ve şeffaf sır ile sırlanmıştır. Ürün geleneksel bir kompozisyondur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 79
Şekil No : 145
İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Yüzük
Ürünün Boyutları
Eni : 2,5 cm **Boy** : 3cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Yeşil, kobalt mavisi, kırmızı

Desen Özelliği : Lale deseni

Kompozisyon : Bisküvi üzerine sır altı boyama tekniği ile mavi laleler işlenmiştir. Yapraklarda osmanlı yeşili kullanılmış ve çerçevede kırmızı renk kullanılarak bütünlük sağlanmıştır. Sır altı boyaması tamamlanan yüzük modeli, şeffaf sır ile sırlanmıştır. Geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 80

Şekil No : 146

İnceleme Yeri : Chez Galip

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 30 cm

Boy : 30 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Siyah, beyaz

Desen Özelliği : İstanbul kapalı çarşı figürü

Kompozisyon : Kalıp veya torna ile şekillendirilen tabak üzerine İstanbul Kapalı Çarşı figürü siyah beyaz renklerle sır altı teknik ile resmedilmiştir. Sır altı boyaması tamamlanan tabak, şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Kompozisyon geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 81

Şekil No : 147

İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tablo

Ürünün Boyutları

Eni : 60 cm   **Boy** : 60 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kobalt mavisi, mavi, beyaz

Desen Özelliği : Geometrik desenler, Rumi deseni

Kompozisyon : Düz plaka bisküvi üzerine daireler içine, geometrik şekiller uygulanmıştır. Bu geometrik şekiller ve bir şerit kobalt mavisi ile renklendirilmiştir. Köşelerde ise rumi deseni kullanılmıştır. Şeritlerin bir tanesinde bahar çiçekleri deseni kullanılmıştır. Sır altı boyaması tamamlanan ürün şeffaf sır ile fırınlanmış olup geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 82

Şekil No : 148

İnceleme Yeri : Güray Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Kesimli tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 30 cm   **Boyu** : 30cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Siyah, yeşil, mavi

Desen Özelliği : Geometrik desen, halkalı Hitit deseni

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen tabak üzerine geometrik ve halkalı hitit desenleri uygulanmıştır. Renklendirmede siyah yoğunlukta olup aralarda yeşil de uygulanarak uyum sağlanmıştır. Mat sır kullanılmıştır. Kompozisyon geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 83
Şekil No : 148
İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Ayna
Ürünün Boyutları
Eni : 40 cm **Boy** : 40 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, yeşil, kırmızı

Desen Özelliği : Lale deseni, karanfil deseni, penç deseni

Kompozisyon : Halka formatında kesilen aynanın çerçevesi lale, karanfil ve penç desenleriyle bezenmiştir. Zemin beyaz bırakılarak çiçeklerdeki kırmızı, mor ve yeşil renklerin göze çarpması sağlanmıştır. Mat sır kullanılmış olup geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 84

Şekil No : 150

İnceleme Yeri : Vanessa Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Vazo

Ürünün Boyutları

Eni : 40 cm   **Boyu** : 100cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Paşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, yeşil, turuncu, sarı, kahverengi, mor

Desen Özelliği : Lale deseni, karanfil deseni, penç deseni, sarmaşık deseni, kadın figürü

Kompozisyon : Kalıp veya torna ile şekillendirilen vazunun gövde kısmını kadın figürü yerleştirilmiş, etrafına da karanfil, lale ve penç desenleri uygulanarak uyum sağlanmıştır. Karanfil ve lale desenleri kırmızı ağırlıkta olup vazo zemini sarı renktedir. Kadın figürünün bulunduğu kısmın zemininde ve boğum kısımların zemin renklerinde kobalt mavisi kullanılarak keskin hatlar göze hitap ettirilmiştir. Sır altı boyaması tamamlanan vazo şeffaf sır ile sırlanmıştır. Geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 85

Şekil No : 151

İnceleme Yeri : Konak Seramik

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 50 cm   **Boy** : 50 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kahverengi, mavi, yeşil, kırmızı

Desen Özelliği : Hitit desen

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen kasenin iç kısmında hitit desenleri işlenmiştir. Renklendirmede ise sarı, kırmızı ve mavi renkleri kullanılmıştır. Mat sır kullanılmış olup çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 86

Şekil No : 152

İnceleme Yeri : Chez Galip

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Halkalı Hitit

Ürünün Boyutları

Eni : 25 cm

Boyu : 55 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kahverengi, kırmızı, siyah, sarı

Desen Özelliği : Halkalı Hitit deseni

Kompozisyon : Kalıp veya elle şekillendirilen süs eşyası üzerine hitit deseni rapido ile uygulanmıştır. Halkalı hitit modeli üzerindeki desenlerde yoğun olarak kobalt mavi renkleri uygulanmıştır. Bunun dışında ince detaylarda kırmızı ve mavi renkleri kullanılmıştır. Tabak kısmında ise dairesel şekillerin içine hitit deseni uygulanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 87
Şekil No : 153
İnceleme Yeri : Güray Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012
Ürünün Kullanım Alanı : Halkalı Hitit

Ürünün Boyutları

Eni : 12 cm   **Boyu :** 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Yeşil, kırmızı, beyaz

Desen Özelliği : Hitit deseni, minyatür, geometrik desenler

Kompozisyon : Kalıp ile döküm yapılarak şekillendirilen vazonun ağız kısmı çapraz kesit şeklinde kesilmiştir. Geometrik şekillerle bezenen ürüne sır altı tekniği ile yeşil ve kırmızı renkleri uygulanmıştır. Minyatür figürleri de görülen ürünün ayak kısmında yine geometrik ve hitit desenleri kırmızı ve yeşil renklerde uygulanmıştır. Şeffaf sır ile sırlanan ürün geleneksel olup minyatürlerde geleneksel etkilerde gözlemlenmektedir.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 88
Şekil No : 154
İnceleme Yeri : Ömürlü Çini Atölyesi
İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Avize

Ürünün Boyutları

Eni : 25 cm   **Boyu** : 25cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, yeşil, turuncu, pembe, sarı

Desen Özelliği : Lale deseni, karanfil deseni, bahar dalları deseni, nazar boncuğu deseni

Kompozisyon : Kalıp veya torna ile şekillendirilen küre şeklindeki bisküvi üzerine kobalt mavisi zemini üzerine sarı ve mavi tonlarını içeren nazar boncuğu motifleri işlenmiş ve boyanmış, diğer kürelerde ise lale, karanfil ve bahar dalları desenleri kırmızı, yeşil, sarı, turuncu ve pembe renklerde uygulanmıştır. Renklerin sır altı tekniği ile alaca olarak uygulandığı küreler boyama işleminden sonra şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Kompozisyon geleneksel bir çalışma olup modern izler taşımaktadır.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 89

Şekil No : 155

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 15 cm   **Boyu** : 15 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, siyah, kahverengi

Desen Özelliği : Yöresel desen, gül deseni, bahar çiçekleri ve dalları deseni

Kompozisyon : Kalıp veya torna ile şekillendirilen tabağın kenarları asimetrik formatta kesilmiştir. Tabağın kenarları buğulu şekilde kahve tonlarıyla renklendirilmiştir. Tabağın iç kesimlerinde ise gül ve bahar çiçekleri desenleri yeşil ve mavi dallarla yöresel esintiler içinde uygulanmıştır. Karanfil çiçekleri mor ve dallar ise yeşil ve mavi tonlarında renklendirilmiştir. Sır altı boyama tekniği ile renklendirilen ürün şeffaf çini sıırı ile fırınlanmıştır. Kompozisyon geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 90
- Şekil No** : 156
- İnceleme Yeri** : Vanessa Çini Atölyesi
- İnceleme Tarihi** : 10 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : Tabak
- Ürünün Boyutları**
- Eni** : 20 cm   **Boyu** : 20 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kahverengi, kırmızı, yeşil

Desen Özelliği : İstanbul figürü

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen tabak üzerine İstanbul figürü sır altı teknik ile renklendirilerek resmedilmiştir. Mavi, kobalt mavisi, kahverengi ve yeşil tonlarının hakim olduğu figür sır altı renklendirme işleminden sonra şeffaf sır ile sırlanarak parlaklık elde edilmiştir. İstanbul figürü içeren tabak, geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 91

Şekil No : 157

İnceleme Yeri : Güray Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Yağdanlık

Ürünün Boyutları

Eni : 18 cm   **Boy** : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Siyah, kobalt mavisi, yeşil, kırmızı

Desen Özelliği : Penç deseni, bahar dalları deseni

Kompozisyon : Kalıp ile şekillendirilen ürün üzerine penç desenlerinde çiçekler ve bahar dalları desenleri işlenmiştir. Penç desenleri kobalt mavisi ile bahar dalları ise kırmızı tonlarında yer yer gözlemlendiği yeşil rengine bezenmiştir. Sır altı tekniği kullanılarak boyaması yapılan ürün, şeffaf sır ile sırlanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 92

Şekil No : 158

İnceleme Yeri : Chez Galip

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 25 cm

Boyu : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Kırmızı, siyah, beyaz, kahverengi, pembe, yeşil, sarı, mor

Desen Özelliği : Safiye Sultan figürü

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen bisküvi tabak üzerine Safiye Sultan figürü sır altı teknik kullanılarak resmedilmiştir. Boyama işlemi bittikten sonra şeffaf sır ile tabak fırınlanmıştır. Çalışma geleneksel bir kompozisyondur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 93

Şekil No : 159

İnceleme Yeri : Konak Seramik

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Çerezlik

Ürünün Boyutları

Eni : 16 cm   **Boy** : 8 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, yeşil, turuncu, kahverengi

Desen Özelliği : Lale deseni, penç deseni

Kompozisyon : Çerezlik formatında kalıp veya torna ile şekillendirilen ürün üzerine lale ve penç desenleri kabartma olarak uygulanmıştır. Laleler sarı, penç desenleri ise turuncu boya ile renklendirilmiştir. Tabağın dış kesiminde kırmızı rengi uygulanarak bütünlük sağlanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 94
- Şekil No** : 160
- İnceleme Yeri** : Fırça Çini Atölyesi
- İnceleme Tarihi** : 10 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : Tabak
- Ürünün Boyutları**
- Eni** : 20 cm   **Boy** : 20 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, yeşil

Desen Özelliği : Balık deseni, gemi deseni, sarmaşık deseni, kuş deseni, İznik deseni

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen tabak üzerine mavi zemin üzerine kobalt mavisi renkte balık figürleri ile deniz tasvir edilmiştir. Orta kısımda ise gemiler kırmızı renkte ve yelkenler de kobalt mavisi olacak şekilde renklendirilmiştir. Yan tarafta sarmaşık desenleri ile bütünlük ve uyum sağlanmıştır. Tabağın üst kısımlarında ise kuş figürleri ile gökyüzü tasvir edilmiştir. Sır altı tekniği kullanılarak renklendirilen tabak şeffaf sır ile fırınlanmış olup İznik deseni içeren geleneksel bir çalışmadır.

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 95
- Şekil No** : 161
- İnceleme Yeri** : Ömürlü Çini Atölyesi
- İnceleme Tarihi** : 10 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : Tablo
- Ürünün Boyutları**
- Eni** : 25 cm   **Boyu** : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, kırmızı, yeşil

Desen Özelliği : Penç deseni, lale figürü

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen tabağın iç kesimlerine lale motifleri geniş yeşil yapraklar ile uygulanmıştır. Dış kesimindeki lale motifleri ise penç desenleri ile birlikten işlenmiştir. Lale desenlerinin ortasında mavi renklerde serbest çalışma uygulanmıştır. Lalelerde kırmızı, yaprak ve penç desenlerinde ise yeşil renkleri kobalt mavisi zemine uygulanmıştır. Sır altı tekniği ile renklendirilen tabak, şeffaf sır ile sırlanmıştır. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 96
- Şekil No** : 162
- İnceleme Yeri** : Güray Çini Atölyesi
- İnceleme Tarihi** : 10 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : Kesimli Tablo
- Ürünün Boyutları**
- Eni** : 35 cm   **Boyu** : 30 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, sarı, kahverengi, kırmızı, turuncu, siyah

Desen Özelliği : İstanbul figürü

Kompozisyon : Düz plaka şeklinde açılan zeminin kenarları asimetrik formatta kesilmiştir. Tablonun üzerine İstanbul figürü sır altı boyama tekniği ile resmedilmiştir. Resimde deniz ve gökyüzü mavi, kobalt mavisi tonlarında evler ise kahve ve turuncu renklerinde boyanmıştır. Doğa manzaralarının da olduğu figürün sır altı boyaması tamamlandıktan sonra şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Çalışma geleneksel bir kompozisyonudur

BİLGİ FORMU

- Örnek No** : 97
- Şekil No** : 163
- İnceleme Yeri** : Konak Seramik Seramik
- İnceleme Tarihi** : 10 / 12/ 2012
- Ürünün Kullanım Alanı** : Halkalı Hitit Modeli
- Ürünün Boyutları**
- Eni** : 66 cm   **Boy** : 90cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, sarı, kırmızı, kobalt mavi, yeşil

Desen Özelliği : Halkalı hitit deseni, lale deseni, serbest çalışma

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen Halkalı Hitit modeli üzerine hitit desenleri rapido ile işlenmiştir. Halkanın çevresinde lale deseni yaprakları kobalt mavi ve lale kırmızı renginde olacak şekilde işlenmiştir. Ürünün sap kısmında kobalt mavi kullanılmıştır ve zeminde de yoğun olarak kobalt mavisi gözlemlenmektedir. Tabakta ise yine hitit desenleri rapido ile işlenmiştir. Renklendirme ise kırmızı, sarı, ve yeşil renkleri görülmektedir. Geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 98

Şekil No : 164

İnceleme Yeri : Ömürlü Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 25 cm   **Boyu** : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Yıldız, kırmızı, yeşil, kahverengi, kobalt mavisi, mor, mavi, sarı

Desen Özelliği : Lale deseni, bahar çiçekleri deseni

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen kesimli tabağın üzerine lale ve bahar çiçekleri desenleri kırmızı, sarı ve yeşil renklerde uygulanmıştır. Motiflerin aralarında ve dairesel çiçek motiflerinde yıldız rengi yaygın olarak kullanılmış ve bütünlük sağlanmıştır. Sır altı tekniği ile boyaması tamamlanan tabak şeffaf sır ile fırınlanmıştır. Çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 99

Şekil No : 165

İnceleme Yeri : Ömürlü Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Halkalı Hitit Takımı

Ürünün Boyutları

Eni : 30 cm   **Boyu** : 70 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Sarı, turuncu, yeşil, kahverengi

Desen Özelliği : Halkalı Hitit

Kompozisyon : Döküm ile şekillendirilen halkalı Hitit takımı üzerine rapido ile Hitit desenleri ve minyatürler işlenmiştir. Turuncu rengi ağırlıkta kullanılmış olup sıra mavi ve kırmızı renkleri de kullanılmıştır. Halkanın iç desenleri ile tutacak kısımlar yine turuncu boya ile renklendirilmiştir. Tabakta da yine Hitit desenleri rapido ile işlenmiştir. Çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Örnek No : 100

Şekil No : 166

İnceleme Yeri : Fırça Çini Atölyesi

İnceleme Tarihi : 10 / 12/ 2012

Ürünün Kullanım Alanı : Tabak

Ürünün Boyutları

Eni : 25 cm   **Boy** : 25 cm

Kullanılan Malzemeler

Araçlar : Pişirme fırını, fırın ayakları, kalıp, kurutma terekleri, fırça

Gereçler : Parşömen, kalem, sır, çamur, boya

Kullanılan Teknik : Sır altı

Kullanılan Renkler : Mavi, kobalt mavisi, sarı, kahverengi, kırmızı, turuncu, siyah

Desen Özelliği : Hz. İsa figürü, serbest çalışma

Kompozisyon : Torna veya kalıp ile şekillendirilen tabak üzerine Hz. İsa figürü kobalt mavi ve kırmızı renkte resmedilmiştir. Figürün etrafı bütünüyle kahve ve turuncu renkleri ile bütünleştirilmiştir. Tabağın dış kesimi ise kobalt mavisi zemin üzerine beyaz işlemler içeren serbest çalışma ile tamamlanmıştır. Sır altı boyama işlemi tamamlanan ürün şeffaf sır ile sırlanmıştır. Çalışma geleneksel bir kompozisyonudur.

BİLGİ FORMU

Değerli üretici;

Bu anket, Avanos ilçesi merkezinde ki çini ürünleri hakkında bilgileri inceleyip değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Ürün Resmi

Örnek No :

İnceleme Yeri :

İnceleme Tarihi :

Ürünün Kullanım Alanı :

Ürünün Boyutları

Eni :   **Boyu :**

Kullanılan Malzemeler**Araçlar** :**Gereçler** :**Kullanılan Teknik** :**Kullanılan Renkler** :**Desen Özelliği** :**Kompozisyon** :